

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

DOKONČENÍ HOSPODÁŘSKÉ A MĚNOVÉ UNIE
rigorózní práce

Mgr. Jiří Novotný

Plzeň 2020

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

Katedra finančního práva a národního hospodářství

Obor „Finanční právo“

DOKONČENÍ HOSPODÁŘSKÉ A MĚNOVÉ UNIE
rigorózní práce

Mgr. Jiří Novotný

Plzeň 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto rigorózní práci zpracoval samostatně, a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni dne 20. ledna 2020

.....

Poděkování

Poděkování patří vedoucí diplomové práce Ing. Mgr. Daně Bárkové, Ph.D., která svým odborným dohledem přispěla nejen k jejímu vypracování, ale především svou ochotou a vstřícností dovolila realizovat mou myšlenku předkládanou práci na zvolené téma sestavit.

Věnováno Katce.

Obsah

PROHLÁŠENÍ	III
PODĚKOVÁNÍ	IV
OBSAH	V
PŘEHLED POUŽITÝCH ZKRATEK	VIII
ÚVOD	10
Úvod do problematiky	10
Řešený problém	11
Hypotéza.....	13
Výzkumné otázky	13
Cíle práce.....	13
Použité vědecké metody zkoumání	13
Struktura rigorózní práce	14
Přínosy rigorózní práce.....	16
1 TEORETICKÉ POJMY A VÝCHODISKA	17
1.1 Teoretická východiska hospodářské a měnové unie	17
1.2 Spolupráce v rámci hospodářské a měnové unie	23
1.3 Dílčí shrnutí	29
2 NÁSTROJE HOSPODÁŘSKÉ A MĚNOVÉ UNIE	30
2.1 Správa ekonomických záležitostí EU	30
2.1.1 Pakt o stabilitě a růstu	30
2.1.2 Strategie Evropa 2020	35
2.2 Evropský semestr.....	37
2.2.1 Koordinace hospodářských politik.....	37
2.2.2 Evropský hospodářský semestr	38
2.3 Eurozóna.....	40
2.3.1 Kritéria konvergence.....	40
2.3.2 Sbližování právních předpisů.....	47
2.4 Finanční podpora státům eurozóny.....	48
2.6.1 Evropský mechanismus stability	48
2.6.2 Podpora strukturálních reforem	49
2.5 Bankovní unie.....	52
2.5.1 Bankovní unie.....	52
2.5.2 Zvýšení odolnosti bankovních institucí	57
3 NÁSTROJE K DOKONČENÍ HOSPODÁŘSKÉ A MĚNOVÉ UNIE	60
3.1 Úvodem k nástrojům dokončení hospodářské a měnové unie.....	60
3.2 Evropský měnový fond 827.....	61
3.2.1 Úvodem k nástroji dokončení HMU.....	61
3.2.2 Právní rámec Evropského měnového fondu.....	62

3.2.3 Úloha a pravomoci Evropského měnového fondu.....	63
3.2.4 Stanovisko Evropského parlamentu a ECB ke vzniku EMF.....	66
3.2.5 Dílčí shrnutí.....	68
3.3 Posílení programu strukturálních reforem.....	70
3.3.1 Úvodem k nástroji dokončení HMU.....	70
3.3.2 Právní rámec posílení programu strukturálních reforem.....	70
3.3.3 Předmět posílení programu strukturálních reforem.....	72
3.3.4 Stanovisko Evropského parlamentu.....	73
3.3.5 Dílčí shrnutí.....	74
3.4 Rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu v rámci Unie.....	75
3.4.1 Úvodem k nástroji dokončení HMU.....	75
3.4.2 Právní rámec rozpočtových nástrojů pro stabilní eurozónu.....	76
3.4.3 Rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu.....	78
3.4.4 Stanovisko Evropského parlamentu.....	83
3.4.5 Dílčí shrnutí.....	84
3.5 Evropský ministr financí.....	85
3.5.1 Úvodem k nástroji dokončení HMU.....	85
3.5.2 Právní rámec evropského ministra hospodářství a financí.....	86
3.5.3 Povinnosti evropského ministra hospodářství a financí.....	88
3.5.4 Stanovisko Evropského parlamentu.....	91
3.5.5 Dílčí shrnutí.....	93
3.6 Změna nařízení o společných ustanoveních.....	94
3.6.1 Úvodem k nástroji dokončení HMU.....	94
3.6.2 Právní rámec změny nařízení o společných ustanoveních.....	95
3.6.3 Obsah změny nařízení o společných ustanoveních.....	97
3.6.4 Stanovisko Evropského parlamentu.....	99
3.6.5 Dílčí shrnutí.....	100
3.7 Začlenění Smlouvy o stabilitě do právního rámce Unie.....	101
3.7.1 Úvodem k nástroji dokončení HMU.....	101
3.7.2 Právní rámec začlenění smlouvy do práva Unie.....	102
3.7.3 Pravidla k posílení fiskální odpovědnosti.....	103
3.7.4 Stanovisko Evropského parlamentu a ECB k návrhu směrnice.....	105
3.7.5 Dílčí shrnutí.....	108
3.8 Shrnutí.....	109
3.8.1 Evropský měnový fond.....	109
3.8.2 Posílení programu strukturálních reforem.....	110
3.8.3 Rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu.....	110
3.8.4 Evropský ministr financí.....	111
3.8.5 Změna nařízení o společných ustanoveních.....	112
3.8.6 Začlenění Smlouvy o stabilitě do právního rámce Unie.....	112
ZÁVĚR.....	114
Úvod k výzkumnému závěru.....	114

Rekapitulace	114
1 <i>Evropský měnový fond</i>	114
2 <i>Posílení programu strukturálních reforem</i>	115
3 <i>Rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu</i>	115
4 <i>Evropský ministr financí</i>	116
5 <i>Změna nařízení o společných ustanoveních</i>	116
6 <i>Začlenění Smlouvy o stabilitě do právního rámce Unie</i>	117
Řešení výzkumných otázek	117
Ověření stanovených hypotéz.....	119
CIZOJAZYČNÉ RESUMÉ	120
SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ	123
Literatura	123
Ostatní zdroje.....	126

Přehled použitých zkratk

ECB	Evropská centrální banka
EHS	Evropské hospodářské sdružení
EMF	Evropský měnový fond
EMI	Evropská měnový institut
ES	Evropské společenství
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
EU	Evropská unie
EURATOM	Evropské společenství pro atomovou energii
Eurozóna	Označení pro skupinu členských států Unie používající společnou měnu
HMU	Hospodářská a měnová unie
JEA	Jednotný evropský akt (podepsaný 28. 2. 1987), (Úřední věstník L 169, 29. 6. 1987)
Lisabonská smlouva	Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství, podepsaná v Lisabonu dne 13. prosince 2007 (Úřední věstník CIG 14/07, 3. 12. 2007)
MMF	Mezinárodní měnový fond
OSN	Organizace spojených národů
SD	Soudní dvůr Evropské unie
SEHS	Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství (podepsaná 25. 3. 1957, ve znění Římské smlouvy), Revidovaný překlad
SES	Konsolidované znění Smlouvy o založení Evropského společenství (ve znění smlouvy z Nice), (Úřední věstník C 325/33, 24. 12. 2002)
SESUO	Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli (podepsaná 18. 4. 1951, ve znění Římské smlouvy), Revidovaný překlad

SEU	Smlouva o Evropské unii podepsaná 7. 2. 1992, tzv. Maastrichtská smlouva (Úřední věstník 92/C, 191/01)
SEURATOM	Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii (podepsaná 25. 3. 1957, ve znění Římské smlouvy), Revidovaný překlad
SFEU	Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie (ve znění Lisabonské smlouvy), (Úřední věstník C 83/47, 30. 3. 2010)
SRB	Jednotný výbor pro řešení krizí
Smlouva o Ústavě pro Evropu	Smlouva o Ústavě pro Evropu - finální text (Úřední věstník CIG 87/2/04 REV 2, Brusel, 29. 10. 2004)
TSCG	Treaty on Stability, Coordination and Governance in the Economic and Monetary Union of 2 March 2012.
Unie	Evropská unie

Úvod

Úvod do problematiky

Zcela obecným pohledem lze evropský integrační proces charakterizovat jako soubor vzájemných společenských vztahů mezi evropskými státy, jehož základním cílem byl poválečný vývoj vztahů mezi státy Evropy způsobem eliminujícím historickou zkušenost, kdy se dva mezistátní konflikty během první poloviny dvacátého století rozšířily do celého světa. Původní Schumanova koncepce¹ spolupráce v oblasti uhlí a oceli se zcela ojedinělým konceptem přenosu výsostných práv suverénních států na orgány mezinárodní organizace započala proces vzájemné spolupráce, který přes zónu volného obchodu, celní unii a společný trh dospěl k vzájemné spolupráci evropských států v rámci hospodářské a měnové unie.

V této souvislosti se zcela původní spolupráce v rámci tří navenek samostatných, avšak nedlouho po svém založení, institucionálně provázaných mezinárodních organizací, změnila v integrační proces zasahující a ovlivňující nejen ekonomickou spolupráci svých členů, ale i další společenské oblasti, ve kterých se ukázala být spolupráce členských států důležitá, pro splnění jimi v rámci mezinárodní organizace stanovených cílů. Hospodářská a měnová unie byla vytvořena postupně v rámci samotného integračního procesu, na jehož konci bylo dne 1. 1. 1999 zavedení společné měny euro a spuštění Evropského systému centrálních bank.² Základní předpoklady pro vznik měnové unie a s tím spojené možnosti používat společnou měnu byly dány již mnohem dříve a vycházely nejen z tzv. maastrichtských kritérií, jejichž splnění je podmínkou pro vstup do měnové unie, ale především z postupného procesu koordinace národních ekonomik, jenž zavedení společné měny předcházely, doplněného o vytváření nezbytných institucionálních a právních mechanismů. Pojem měnová unie byl v rámci evropské integrace rozdělen do několika fází, které tvořily předstupeň dosažení momentu, kdy byl členskému státu umožněn vstup do měnové unie, se kterým souvisela možnost užívat společnou měnu.

Pojem hospodářské a měnové unie lze označit za nejvyšší stupeň ekonomického integračního procesu v Evropě, navazující na zónu volného obchodu, celní

---

¹ FONTAINE, Pascal. *Nová idea pro Evropu: Schumanova deklarace*. 2. vyd., 1. české. Praha: Informační centrum Evropské unie při Delegaci Evropské komise v České republice, 2001. 29 s. Evropské dokumenty. ISBN 80-238-7069-6.

² POSPÍŠIL, Richard. *Vybrané kapitoly z ekonomiky Evropské unie*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. s. 40. Skripta. ISBN 80-244-0768-X.

unii a společný trh. Měnová unie sebou současně přináší i vnitřní rozdělení členských států mezinárodní organizace na státy, které v rámci své účasti v hospodářské a měnové unii používají euro, jako vlastní měnu evropské měnové unie, tzv. státy eurozóny a státy, které se sice hospodářské a měnové spolupráce účastní, avšak jednotnou měnu unie nepoužívají. Toto „vnitřní členění“ členských států Evropské unie na státy eurozóny a státy stojící mimo eurozónu je důsledkem odlišné ekonomické a společenské vyspělosti, jenž dovoluje evropské státy integrované v rámci jedné mezinárodní organizace rozdělit do dvou skupin na základě předem stanovených ekonomických kritérií, tvořící základní předpoklad pro přechod ze skupiny států používající měnu vlastní do skupiny států užívající měnu unie.³

V červnu 2015 předseda Evropské komise v úzké spolupráci s předsedou eurosummitu, předsedou Euroskupiny, prezidentem Evropské centrální banky a předsedou Evropského parlamentu předložil zprávu o plánu dokončení hospodářské a měnové unie.⁴ Tuto zprávu následovalo sdělení Komise o krocích k dokončení hospodářské a měnové unie⁵, které popisuje jednotlivé kroky v rámci první fáze. Úvahy o důvodech dokončení hospodářské a měnové unie lze vyčíst z diskuze o prohloubení hospodářské a měnové unie.⁶ K diskuzi o dokončení hospodářské a měnové unie již vyzvala zástupce členských států Bílá kniha o budoucnosti Evropy⁷, která cíl dosažení hospodářské, finanční a fiskální unie sleduje ve světle výše zmíněné zprávy pěti předsedů z června 2015.

Řešený problém

Hospodářskou a měnovou unii, která je součástí Evropské unie, lze označit za nadnárodní spolupráci, ve které se členské státy dobrovolně vzdaly svých výsostných měnových a kurzových pravomocí ve prospěch orgánů mezinárodní organizace. Nedílnou součástí spolupráce v oblasti měnové je koordinace hospodářských politik s důrazem na politiku fiskální. Hospodářský vývoj a dosažení koordinace hospodářských politik členských států je zajištěn prostřednictvím hlavních

---

³ K faktorům podmiňujícím vznik Evropské měnové unie blíže: CIHELKOVÁ, Eva a kol. *Evropská integrace - Evropská unie*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2004. xvii, s. 180. ISBN 80-245-0854-0.

⁴ The Five Presidents' Report: Completing Europe's Economic and Monetary Union. First published on 22. června 2015.

⁵ Sdělení Komise Evropskému Parlamentu, Radě a Evropské centrální bance o krocích k dokončení hospodářské a měnové unie. Brusel dne 21. 10. 2015. COM(2015) 600 final.

⁶ Diskusní dokument o prohloubení hospodářské a měnové unie. 31. 5. 2017 COM (2017) 291.

⁷ Evropská komise. Bílá kniha o budoucnosti Evropy. Úvahy a scénáře pro EU27 v roce 2025. V Bruselu dne 1. 3. 2017. COM/2017/2025 final.

směrů hospodářských politik a současně průběžným sledování výkonnosti národních hospodářských politik a jejich posuzováním se stanovenými cíli integrace. Spolupráce v rámci hospodářské a měnové unie je v rámci zakladatelských smluv v současnosti upravena v rámci Smlouvy o fungování Evropské unie. Evropské unii dle zakladatelských smluv náleží výlučná pravomoc v měnové politice pro členské státy, jejichž měnou je euro.⁸ V otázce vnitřního trhu a hospodářské soudržnosti náleží Unii sdílená pravomoc se členskými státy.⁹ Hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti se členské státy zavázaly koordinovat v rámci Unie, a to v souladu s právní úpravou, k jejímuž stanovení má Unie pravomoc.¹⁰

Prostřednictvím sdělení ze dne 6. 12. 2017 Komise předložila návrh dalších kroků směřující k dokončení hospodářské a měnové unie. Návrhy a iniciativy byly Komisí představeny jako: 1) návrh na zřízení Evropského měnového fondu zakotveného v právním rámci Unie; 2) posílení programu na podporu strukturálních reforem; 3) návrh na zřízení nových rozpočtových nástrojích pro stabilní eurozónu v rámci Unie; 4) návrh na zřízení funkce evropského ministra hospodářství a financí; 5) návrh na změny nařízení o společných ustanoveních za účelem mobilizace finančních prostředků EU na podporu vnitrostátních reforem; 6) začlenění obsahu Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii do právního rámce Unie.¹¹

V souvislosti s navrhovanými kroky je možné zamyslet se nad otázkami, zda bude plánované dokončení hospodářské a měnové unie znamenat zásadní změnu dosavadní principů spolupráce či jakým způsobem ovlivní navrhované kroky a iniciativy k dokončení hospodářské a měnové unie obsahový formát mezivládní spolupráce v rámci stávající mezinárodní organizace, či jakým způsobem pozmění navrhované kroky a iniciativy současné nástroje hospodářské a měnové unie?

---

⁸ Článek 3 Smlouvy o fungování Evropské unie.

⁹ Článek 4 Smlouvy o fungování Evropské unie.

¹⁰ Článek 2 Smlouvy o fungování Evropské unie.

¹¹ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance další kroky k dokončení hospodářské a měnové unie: plán. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0821.

Hypotéza

S ohledem na shora zmíněné Komisí představené kroky a iniciativy k dokončení hospodářské a měnové unie stanovuji pro předkládanou práci ověřit následující hypotézy:

1. Dokončení hospodářské a měnové unie zásadním způsobem nemění současnou spolupráci členských států v rámci mezivládní mezinárodní organizace.
2. Dokončení hospodářské a měnové unie nepředstavuje změnu současných zakladatelských smluv Unie.

Výzkumné otázky

S ohledem na shora zmíněné kroky a iniciativy k dokončení hospodářské a měnové unie stanovuji pro předkládanou práci následující výzkumné otázky:

1. Bude plánované dokončení hospodářské a měnové unie znamenat zásadní změnu dosavadní principů spolupráce členských států v rámci hospodářské a měnové unie?
2. Jakým způsobem ovlivní plánované dokončení hospodářské a měnové unie obsahový formát mezivládní spolupráce mezinárodní organizace?
3. Jakým způsobem ovlivní plánované dokončení hospodářské a měnové unie postavení členského státu v rámci evropské integrace?
4. Jakým způsobem nové nástroje dokončení hospodářské a měnové unie pozměňují současné nástroje hospodářské a měnové unie?

Cíle práce

1. Charakterizovat navrhované nástroje k dokončení HMU.
2. Posoudit (navrhované) nástroje s původními nástroji HMU.
3. Posoudit inkorporaci nástrojů HMU za účelem ochrany proti měnovým krizím.

Použité vědecké metody zkoumání

Pro splnění cíle předkládané práce použiji výzkum kvantitativní, v rámci kterého použiji metody logické, které zahrnují množinu metod využívajících principy logiky a logického myšlení. Jedná se o trojici párových metod abstrakce – konkretizace, analýza – syntéza, indukce – dedukce, kdy prostřednictvím abstrakce vydělím ze zkoumaných dat pouze podstatné části, čímž vytvořím model objektu, který

bude obsahovat je ty podstatné charakteristiky, jejichž zkoumání umožní získat odpověď na kladenou otázku.

Analýzu doplním metodou popisnou k zachycení faktického stavu normativní úpravy, smluv a dokumentů Unie. Zdroj poznání budou tvořit především mezinárodní smlouvy, primární právo a další sekundární akty mezinárodní organizace (Unie), včetně případných závěrů vyplývajících z rozhodnutí orgánů Unie. Metodou analogie zamýšlím hledat totožnost vztahů mezi zkoumanými právními předpisy. Prostřednictvím dedukce přejdu od obecných závěrů k závěrům specifickým a novým, kdy známé a ověřené a obecně platné závěry aplikuji na doposud zcela nové neprozkoumané skutečnosti a případy. Syntézou na základě zjištěných výsledků výzkumu v závěru práce odhalím nové vztahy a zákonitosti a současně prostřednictvím indukce na základě poznatků o jednotlivostech vyvodím obecný závěr a odpovím na zadané výzkumnou otázku.¹²

Metoda komparativní bude použita při zdůraznění rozdílu právních úprav a zjištěných skutečnostech. V závěru práce bude použita syntéza skutečností zjištěných provedeným výzkumem. Tvorba rigorózní práce bude doplněna rešerší a studiem literatury z oblasti mezinárodního práva, evropského práva, ekonomie a mezinárodních vztahů. Při tvorbě rigorózní práce současně plánuji využít aktuální informace z tisku a zaručené informace z internetových stránek orgánů a institucí Unie a případně dalších mezinárodních organizací.

Struktura rigorózní práce

Struktura předkládané práce sleduje shora uvedené cíle a hypotézy. Zkoumaná problematika je rozdělena do dvou částí. V první části práce (kapitola první) představuji teoretická východiska nezbytná pro další výklad. Z hlediska metodologie je tato část pojata jako deskriptivní analýza se zaměřením na normativní úpravu spolupráce členských států v rámci Unie. V následujících částech rigorózní práce se zabývám současnými nástroji a principy fungování hospodářské a měnové unie (kapitola druhá) a navrhovanými kroky k dokončení hospodářské a měnové unie (kapitola třetí).

---

¹² MOLNÁR, Zdeněk et al. *Pokročilé metody vědecké práce*. 1. vyd. [Zeleneč]: Profess Consulting, 2012. s. 41. Věda pro praxi. ISBN 978-80-7259-064-3.

Předkládanou práci rozvrhnuji do následující struktury:

A. Úvod

V úvodu rigorózní práce představím v práci použité metody, cíl rigorózní práce a výzkumné otázky. Stěžejní částí úvodu práce bude představení zkoumané problematiky, stanoveného cíle a výzkumné metody. V úvodu práce současně uvedu osnovu předkládané práce.

B. Kapitola první – teoretická východiska

V této kapitole představím základní teoretická východiska týkající se zkoumané problematiky. Mezi vědecké teorie, jejichž prostřednictvím zamýšlím navrhovaný výzkum v rigorózní práci uskutečnit, bude patřit teorie mezinárodního práva se zaměřením na principy a účast států v mezinárodní organizaci, teorie práva Unie jako vlastního právního řádu mezinárodní organizace, teorie hospodářské integrace, teorie měnové unie. V teoretické části současně objasním právní úpravu spolupráce v rámci hospodářské a měnové unie, základní právní instituty a principy hospodářské a měnové unie od jejího založení do současnosti. V rámci předkládaných teoretických východisek zmiňuji v této části práce základní právní a ekonomické souvislosti, které vytvářely platnou právní úpravu hospodářské a měnové unie v rámci zakladatelských smluv Evropské unie.

C. Kapitola druhá (nástroje hospodářské a měnové unie)

V této kapitole představím hospodářskou a měnovou unii v rámci nadnárodní integrace (Unie). V této kapitole představím (původní) nástroje hospodářské a měnové unie inkorporované do práva Unie při jejím založení a dále pak v průběhu jejího budování. Mezi nástroje hospodářské a měnové unie, které jsem pro zamýšlený výzkum zvolil, budou patřit následující právní instituty: Pakt stability a růstu, a Strategie Evropa 2020 jako součásti správy ekonomických záležitostí Unie; koordinace hospodářských politik a Evropský semestr; kritéria konvergence a sbližování právních předpisů jako instituty měnové unie, Evropský mechanismus stability a podpora strukturálních reforem jako součásti finanční podpory státům eurozóny; bankovní unie a instituty zvýšení odolnosti bankovních institucí. V této části práce (kapitole) splním cíl práce, kterým je charakterizovat nástroje hospodářské a měnové unie.

D. Kapitola třetí (nástroje k dokončení hospodářské a měnové unie)

V této části předložím navrhovanou právní úpravu nástrojů k dokončení hospodářské a měnové unie, které jako balíček iniciativ předložila Komise formou sdělení dne 6. prosince 2017. Cílem této kapitoly je charakterizovat navrhované nástroje k dokončení hospodářské a měnové unie, a dále posoudit inkorporaci nástrojů hospodářské a měnové unie za účelem ochrany proti měnovým krizím. Předkládanou kapitolu člením na sedm podkapitol, které se věnují jednotlivým navrhovaným nástrojům k dokončení hospodářské a měnové unie. V této části práce (kapitole) splním cíl práce, kterým je charakterizovat (navrhované) nástroje k dokončení hospodářské a měnové unie.

E. Závěr

V závěru rigorózní práce provedu syntézu analýzou zjištěných vztahů a procesů – nástrojů k dokončení hospodářské a měnové unie za účelem splnění cíle práce posouzení navrhovaných nástrojů s původními nástroji hospodářské a měnové Unie. Na základě předběžných závěrů učiněných v jednotlivých kapitolách rigorózní práce ověřím stanovené hypotézy a odpovím na výzkumné otázky položené v úvodu předkládané práce. Současně v závěru práce navrhuji případné další využití výsledků provedeného výzkumu.

Přínosy rigorózní práce

Výsledky rigorózní práce by měly spočinout na zjištění, zda plánované dokončení hospodářské a měnové unie bude znamenat zásadní změnu dosavadní principů spolupráce členských států v rámci hospodářské a měnové unie? Současně provedeným výzkumem objasním, jakým způsobem ovlivní plánované dokončení hospodářské a měnové unie postavení členského státu v rámci evropské integrace?

K základním přínosům předkládané práce bude dle mého názoru patřit rozšíření dosavadní úrovně poznání v oblasti práva Unie a současně rozšíření dosavadní úrovně poznání v oblasti evropského integračního procesu. Předkládanou práci bude možné současně využít jako zdroj poznání pro výuku předmětů zaměřených na teorii práva, mezinárodní právo, právo Unie.

Předkládaná práce byla sestavena k 31. říjnu 2019.

1 Teoretické pojmy a východiska

V této části předkládané práce představím základní teoretická východiska hospodářské a měnové unie. Současně představím právní úpravu spolupráce v rámci hospodářské a měnové unie, která objasňuje základní právní instituty a principy hospodářské a měnové unie od jejího založení do současnosti. V rámci předkládaných teoretických východisek zmiňuji základní právní a ekonomické souvislosti, které vytvářely platnou právní úpravu hospodářské a měnové unie v rámci zakladatelských smluv Evropské unie.

1.1 Teoretická východiska hospodářské a měnové unie

Evropský integrační proces lze charakterizovat jako spolupráci, která byla v mezinárodním systému států, založena na principu vzájemné spolupráce členských států prostřednictvím konsensuálně stanovených pravidel v rámci mezinárodní organizace, která je v tomto ohledu institucionalizovanou podobou navenek projevené vůle a ochoty jejích zakladatelů, a která byla založena s určitým cílem, k dosažení určitých záměrů a která disponuje vlastními kompetencemi v určitém prostoru, ve kterém se mezinárodní organizaci zaručuje relativní nezávislost na jejích zakladatelích.¹³ Realizace společných cílů je v rámci evropské integrace zajišťována prostřednictvím vlastního právního řádu mezinárodní organizace, který je v oblastech vzájemné spolupráce, ve kterých byly výsostné pravomoci členských států na nadnárodní instituce přeneseny¹⁴, nadřazeným právním systémem vůči národním právním řádům členských států.¹⁵ Evropská ekonomická integrace je v tomto ohledu specifickou mezinárodní organizací regionální povahy, která vytváří vlastní instituce, procesy a vztahy mezi členskými státy, jež jsou oproti jiným mezinárodním organizacím odlišné nadnárodními pravomocemi orgánů této mezinárodní organizace, které jim byly členskými státy propůjčeny.¹⁶

---

¹³ MALENOVSKÝ, J. *Mezinárodní právo veřejné: jeho obecná část a poměr k jiným právním systémům, zvláště právu českému*. 5. podst. upr. a dopl. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008. s. 19. Edice učebnic PrF MU; sv. 402. ISBN 978-80-210-4474-6.

¹⁴ Klíma pokazuje na tzv. autoritu vyššího nadnárodního typu v případě, že státy delegují mocenská oprávnění na společné orgány nadstátní asociace a státy se tuto delegaci pravomocí zavazují respektovat. KLÍMA, K. *Teorie veřejné moci (vládnutí)*. Praha: ASPI Publishing, s. r. o. 2003. s. 173. ISBN 80-86395-78-2.

¹⁵ „Autonomie komunitárního práva je založena na specifických zásadách, jimiž se tento systém projevuje a reprodukuje.“ KLÍMA, K. *Teorie veřejné moci (vládnutí)*. Praha: ASPI Publishing, s. r. o. 2003. s. 526. ISBN 80-86395-78-2.

¹⁶ „Smyslem systému předaných pravomocí je vytvoření nadstátního subjektu nadaného rozhodovacími pravomocemi jak vůči státům, tak i jednotlivcům, ve vymezených působnostech, a současně

Evropská unie je pokládána za regionální mezinárodní organizaci založenou na principu vlastního právního řádu. Již první zakladatelské smlouvy vytvořily vlastní právní řád mezinárodní organizace s vlastními pravidly, které členské státy doplnily o důsledný systém sankcí.¹⁷ Vlastní právní řád již v počátcích evropského ekonomického procesu nastavil vlastní druhy pramenů práva s odlišně nastavenou závazností, které se prostřednictvím zakladatelských smluv členské státy zavázaly akceptovat za účelem dosažení společně přijatých cílů.¹⁸ Spolu s přijetím vlastního právního řádu mezinárodní organizace přijaly členské státy i závazek dodržovat povinnosti, které členskými státním ze vzájemné spolupráce vzniknou.¹⁹

Závaznost vlastního právního řádu se uplatní výhradně vůči zakladatelům integrace (inter partes), tedy vůči suverénním státním, jako subjektům mezinárodního práva, které určitý závazek v rovině mezinárodního práva vůči sobě prostřednictvím zakladatelských smluv mezinárodní organizace učinily.²⁰ Specifickou pro evropskou integraci zůstává autonomie vlastního právního řádu (komunitárního) založená na zásadě bezprostřední závaznosti norem uvnitř jednotlivých členských státním, zásadě přednosti před právem vnitrostátním a principu přímého účinku norem.²¹ Unie jako subjekt mezinárodního práva však disponuje pouze pravomocemi²², které jí byly svěřeny členskými státním v rámci zakladatelských smluv.²³

---

zachování suverenity jednotlivých státním. Jenom v takovém rozsahu jsou orgány Evropských společenství zmocněny k tvorbě práva, exekutivní, soudní a mezinárodně právní pravomocí.“ TICHÝ, L. Pravomoci Evropských společenství. In: *Evropské právo*. Praha: C. H. Beck, 2006. Kap. 6.3 s. 87. Právnícké učebnice. ISBN 80-7179-430-9.

¹⁷ TICHÝ, L. Podstata EU a evropského práva. In: *Evropské právo*. 4. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2011. Kap. 2. s. 47. ISBN 978-80-7400-333-2.

¹⁸ V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie ke dni 1. 5. 2004 se okruh stávajících pramenů finančního práva aplikovatelných v České republice rozrostl prameny práva Evropských společenství neboli evropského komunitárního práva následně integrovaných do práva Evropské unie neboli evropského unijního práva. K těmto jsou řazeny předně mezinárodní smlouvy (prameny primárního práva) a nařízení, směrnice, doporučení a stanoviska a soudní rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie (prameny sekundárního práva). BAKEŠ, M., KOTÁB, P. Prameny finančního práva. In: *Finanční právo*. 6., upr. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2012. xxx, Kap. III. s. 27. ISBN 978-80-7400-440-7.

¹⁹ PEZL, T. Právní řád EU. In: *Evropské právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. Část. 2, Díl 1, Hlava V, Kap. 1. s. 107. ISBN 978-80-7380-335-3.

²⁰ TOMÁŠEK, M. Pojem, předmět a působnost unijního práva. In: *Právo Evropské unie*. 1. Vydání. Praha: Leges, 2013. s. 55. ISBN 978-80-87576-53-3.

²¹ MALENOVSKÝ, J. *Mezinárodní právo veřejné: jeho obecná část a poměr k jiným právním systémům, zvláště právu českému*. 5. podst. upr. a dopl. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008. s. 526. Edice učebnic PrF MU; sv. 402. ISBN 978-80-210-4474-6.

²² Dle čl. 5 Smlouvy o Evropské unii jedná Unie pouze v mezích pravomocí, které jí ve Smlouvách svěřily země EU. Smlouva o fungování Evropské unie následně rozlišuje pravomoci výlučné, sdílené a podpůrné.

²³ I přes předané pravomoci jednotlivých členských státním Unii jako mezinárodní organizaci, není zásada svrchované rovnosti státním, jako základního stavebního kamene mezinárodního práva nijak popřena. „Pokud jde o oblast už chráněnou mezinárodním právem, jsou si státním právně rovné, a to

I přes tyto specifické zásady zůstává princip (mezinárodního práva) územní výsosti, jenž přiznává pravomoc suverénnímu státu vůči svému území a osobám, které se na něm nachází vykonávat státní moc, zachován.²⁴

Původní zakladatelské smlouvy spolupráci států v měnové oblasti nepředvídaly, když v těchto zakladatelé koncipovali spolupráci v oblasti strategických surovin jako bezprostřední reakci na skončený válečný konflikt. Evropské společenství uhlí a oceli jako mezinárodní organizace disponovalo nadnárodními kompetencemi a kontrolou nad těžkou, zásobováním a produkcí uhlí a oceli, kdy vzájemná spolupráce evropských států s nadnárodními orgány měla zabezpečit mírový vývoj poválečné Evropy a zabránit tak případné přípravě na válečný konflikt některému z členů této vzájemné spolupráce.²⁵ Prvním společenstvím²⁶ zahájená vzájemná spolupráce evropských států byla dále rozšířena do dalších oblastí prostřednictvím dvou dalších mezinárodních organizací založených v roce 1964.²⁷

Hospodářská a měnová unie bývá přirovnávána k samostatnému pilíři maastrichtského chrámu. Ačkoli její zavedení bylo sporným projektem původního Společenství a bylo vnímáno jako poměrně rizikový krok v dosavadní spolupráci, který sice může posílit vzájemnou integraci evropských států, bylo poukazováno na rizika destabilizace jednotlivých národních ekonomik členských států. V současné době je spolupráce v rámci hospodářské a měnové unie nedílnou součástí evropské integrace, které se sice neúčastní všechny členské státy, avšak stále jde o rozvíjející se spolupráci v rámci mezinárodní organizace s nadnárodními kompetencemi.²⁸

Při budování hospodářské a měnové unie se střetly dvě odlišné koncepce budoucí podoby této spolupráce. Koncepce monetaristická předkládala požadavek na rychlé zavedení společné měny, jehož prostřednictvím měla být pozitivně ovlivněna konvergence národních ekonomik členských států. Ekonomistická koncepce

---

právě z pohledu této ochrany, neboť jsou subjekty tohoto práva.“ ČEPELKA, Č., ŠTURMA, P. *Mezinárodní právo veřejné*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 52. ISBN 978-80-7179-728-9.

²⁴ POTOČNÝ, M. *Mezinárodní právo veřejné: zvláštní část*. 5., dopl. a rozš. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 134. ISBN 80-7179-536-4.

²⁵ Intenzivní propojení ekonomik hlavních mocností podle teorie vzájemné závislosti znemožňuje jakýkoli ozbrojený konflikt mezi mocnostmi. DRULÁK, Petr. *Teorie mezinárodních vztahů*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003. s. 72. ISBN 80-7178-725-6.

²⁶ Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli (podepsaná 18. 4. 1951, ve znění Římské smlouvy), Revidovaný překlad.

²⁷ Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství byla podepsaná dne 25. 3. 1957. Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii byla podepsaná dne 25. 3. 1957. BALDWIN, R., WYPLOSZ, Ch. *Ekonomie evropské integrace*. Přeložili: Šaroch, S., Viktorová, D. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s., 2008. s. 38. ISBN 978-80-247-1807-1.

²⁸ FIALA, P., PITOVÁ, M. *Evropská unie*. 2. doplněné vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2010. s. 547. ISBN 978-80-7325-223-6.

naproti tomu považovala za nutné nejprve národní ekonomiky zúčastněných členských států sblížovat s tím, že instalace společné měny měla doprovázet až závěrečnou etapu této konvergence.²⁹

Dle monetaristického přístupu měla fixace směnných kurzů národních měn zúčastněných států, doprovázená kontrolou pohybu kapitálu a omezeným vlivem jednotlivých národních orgánů, zajistit dostatečně stabilní společnou měnu.³⁰ Ke stimulaci hospodářské prosperity měl být dle monetaristů vyvíjen tlak na národní vlády prostřednictvím pevně zakotvených směnných kurzů a předem stanoveným harmonogramem budování hospodářské a měnové unie.³¹ Ekonomistický přístup naopak považoval sblížení makroekonomických ukazatelů při utváření hospodářské a měnové unie za prioritní. Zavedení společné měny bylo touto koncepcí považováno za vrchol celého procesu, jehož nedílnou součástí bylo zajištění rovnoměrného hospodářského vývoje zúčastněných států spolu se silným vlivem nadnárodní autority.³² Primární náklad měnové integrace, kterým je hospodářská nerovnováha v podobě asymetrických šoků, byl eliminován vytvořením optimální měnové oblasti, která minimalizovala pravděpodobnost vzniku asymetrických šoků či tyto asymetrické škody minimalizovala prostřednictvím vestavěných mechanismů.³³ Optimální měnová oblast v teoretickém konceptu A. Mundella nabízí možnost ovlivňovat ekonomické procesy vysokou mobilitou a práce a kapitálu namísto možnosti ovlivňovat ekonomické procesy změnou měnových kurzů.³⁴ V rámci výstavby hospodářské a měnové unie bylo současně poukazováno na úzkou souvislost měnového systému a regionální politiky, kdy především předseda Komise Jenkins

---

²⁹ FIALA, P., PITOVÁ, M. *Evropská unie*. 2. doplněné vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2010. s. 551. ISBN 978-80-7325-223-6.

³⁰ „However, the true significance of Barre as an architect should be seen in terms of his economic convictions. They led him - far earlier than most of his compatriots, and against many detractors within French political, policy making and academic circles — to support the three main macro-economic stepping stones to EMU: macro-economic convergence based on low inflation; exchange-rate targeting (through an external exchange-rate regime) to reinforce domestic efforts to bring down inflation; and capital liberalization.“ HOWARTH, D. (2016) ‘Raymond Barre: Modernizing France through European Monetary Cooperation’, in Dyson, K. and Maes, I., eds., *The Architects of the Euro*, Oxford: Oxford University Press, chapter 4.

³¹ FIALA, P., PITOVÁ, M. *Evropská unie*. 2. doplněné vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2010. s. 551. ISBN 978-80-7325-223-6.

³² COFFEY, Peter. *The Future of Europe-Revisited*. Cheltenham. Edward Elgar Pub., 2004. s. 27. ISBN-13: 978-1843760399.

³³ BRŮŽEK, A. Teoretická východiska měnové integrace. In: *Evropská měnová integrace a Česká republika*. 1. vyd. Praha: Velryba, 2007. Kap. 2. s. 24. Podnikání a management; sv. 4. ISBN 978-80-85860-19-1.

³⁴ BRŮŽEK, A. Teoretická východiska měnové integrace. In: *Evropská měnová integrace a Česká republika*. 1. vyd. Praha: Velryba, 2007. Kap. 2. s. 26. Podnikání a management; sv. 4. ISBN 978-80-85860-19-1.

poukazoval na skutečnost, že větší ekonomická konvergence členské státy dočasně oslabí, což by mělo být kompenzováno prostřednictvím finančních prostředků z regionálních programů.³⁵

Z dalších koncepcí lze zmínit především liberálně-idealistický přístup a přístup funkcionalistický či neofunkcionalistický. Liberálně-idealistický přístup hodnotil intenzivní propojování ekonomik teorií vzájemné závislosti, neboť prostřednictvím mezinárodního obchodu a investic lze profitovat ze zdrojů jiných států mnohem efektivněji než cestou jejich válečné okupace.³⁶ Liberálně-idealistický pohled považuje za klíčovou myšlenku v mezinárodním systému spolupráci jednotlivých států, ke kterým se současně přidávají i aktéři nestátní, jako mezinárodní organizace, což dovoluje nastolit trvalý mír a spolupráci v mezinárodních vztazích.³⁷ Podle idealistů právě instituce zajišťují zprostředkování spolupráce a jsou v procesu vzájemné kooperace mezi suverénními státy rozhodujícími aktéry.

Významnější roli institucím však přiznávají institucionalisté, podle kterých právě instituce vytvářejí nové prostředí, kterému se státy musí přizpůsobovat. Liberalistickým pohledem je současně kladen důraz na pravidla a normy, které podle Burchilla dovolují realizovat volný obchod, což je projevem teorie vzájemné závislosti.³⁸ Podle Davida Mitreny se založená spolupráce bude rozvíjet díky přínosům i do dalších oblastí však jen v případě, že bude i nadále pro zúčastněné státy přínosem.³⁹

Funkcionalismus vzájemné spolupráci v jedné oblasti vedoucí ke spolupráci v oblasti další označoval za tzv. větvení, které se může opírat, jak o mechanismus na základě kterého obecné výnosy ze spolupráce v určité oblasti povedou veřejné

---

³⁵ Tato koncepce však následně při vzniku EMS nebyla zohledněna. GEORGE, Stephen. *Politics and Policy in the European Union*. Oxford: Oxford University Press. 1996. s. 216. ISBN 978-1843760399.

³⁶ „That is to say, that the interdependence of the parts has been increased, and that the possibility of one part injuring another without injury to itself has been diminished. Each part is more dependent on the other parts, and the impulses to injury therefore must in the nature of things be diminished.“ ANGELL, Norman. *The Great Illusion, a Study of the Relation of Military Power, in Nations to Their Economic, and Social Advantage* (Classic Reprint). London: Fb&c Ltd. 2016. s. 230. ISBN 9781330881118.

³⁷ KREJČÍ, O. *Mezinárodní politika*. 4., aktualiz. a rozš. vyd., V Ekopresu 3. Praha: Ekopress, 2010. s. 84. ISBN 978-80-86929-60-6.

³⁸ „The European Union is the best example of economic integration engendering closer economic and political cooperation in a region historically bedevilled by national conflicts.“ BURCHILL, S. Liberalism. In. *Theories of international relations*. 3rd ed. New York: Palgrave Macmillan, 2005. s. 64.

³⁹ Keohane a Nye poukazují na to, že prostřednictvím členství v mezinárodních institucích, mohou členské státy významně rozšiřovat své představy o vlastních zájmech s cílem rozšířit oblast vzájemné spolupráce. DONNELLY, J. Realism. In. *Theories of international relations*. 3rd ed. New York: Palgrave Macmillan, 2005. s. 64.

mínění k požadavku na rozšíření spolupráce i do dalších oblastí, či o mechanismus, kdy spolupráce v určité oblasti vytváří objektivní předpoklady pro spolupráci v jiných oblastech.⁴⁰

Neofunkcionalistický přístup poukazoval na výhody vzájemné spolupráce charakteristickou přelévání, kdy dosavadní úspěšná spolupráce v jednom sektoru se přelévá do sektoru dalšího. Pro přelévání je příznačná jak integrace v jednom sektoru, která vyžádá integraci v sektoru dalším, ale současně politické přelévání (rostoucí přeshraniční transakce vyžadují vznik nadnárodních orgánů), vypěstované přelévání (umělé vazby vzniklé mezi sektory), sblížování elit, touha po společné identitě a tlak vnějších aktérů.⁴¹

K přínosům měnové unie jsou obecně řazeny úspory transakčních nákladů, spočívajících v konverzi jedné měny do měny druhé a zjednodušení vedení účetnictví v podnicích a zmenšení potřeby držby valut v různých měnách; menší potřeba drby devizových rezerv jednotlivými státy; snížení míry inflace; a dále pak např. i snadnější cestování pro občany jednotlivých členských států měnové unie.⁴² K nákladům měnové unie se naopak řadí ztráta národní suverenity členských států v měnové oblasti, potencionální ztráta možnosti úvěrové pomoci ohroženým bankám, či náklady na přebudování platebních a účetních systémů jednotlivých bank.⁴³ Rozhodnutí členského státu stát se členem měnové unie je však přes všechny ekonomické aspekty politickým rozhodnutím.⁴⁴

Měnová unie v rámci evropské integrace byla navrhována jako unie symetrického uspořádání, v rámci které, se zúčastněné země vzdají své měnové autonomie a národních měn ve prospěch společného měnového orgánu.⁴⁵ Hospodářská a měnová unie jako taková doplňuje klasickou měnovou unii o prvek koordinace

---

⁴⁰ P. Drulák v této souvislosti uvádí příklad harmonizace technických standardů určitého výrobku, která vytváří předpoklady pro koncentraci výrobních kapacit. DRULÁK, Petr. *Teorie mezinárodních vztahů*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003. s. 72. ISBN 80-7178-725-6.

⁴¹ DRULÁK, Petr. *Teorie mezinárodních vztahů*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003. s. 72. ISBN 80-7178-725-6.

⁴² MAREŠOVÁ, P. Evropská měnová unie. In: *Evropská unie: vybrané kapitoly z pohledu ekonomů*. 1. vyd. V Plzni: Západočeská univerzita, 2005. s. 95. ISBN 80-7043-390-6.

⁴³ REVENDA, Zbyněk. *Centrální bankovníctví*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 1999. s. 635. ISBN 80-85943-89-1.

⁴⁴ REVENDA, Zbyněk et al. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 4. vyd. Praha: Management Press, 2005. s. 54. ISBN 80-7261-132-1.

⁴⁵ Asymetrickou měnovou unii představuje tzv. dolarizace, kdy dochází k přenosu měnové autonomie na centrální banku státu nové měny. BRŮŽEK, A. Teoretická východiska měnové integrace. In: *Evropská měnová integrace a Česká republika*. 1. vyd. Praha: Velryba, 2007. Kap. 2. s. 26. *Podnikání a management*; sv. 4. ISBN 978-80-85860-19-1.

ostatních hospodářských politik, kdy integrace v měnové unii, pro kterou je příznačné odevzdání kompetencí v oblasti měnové a kurzové politiky, je dále rozšířena i na další hospodářské politiky společného zájmu.⁴⁶

1.2 Spolupráce v rámci hospodářské a měnové unie

Právním základem pro vznik hospodářské a měnové unie byl Jednotný evropský akt⁴⁷, který spolupráci v rámci hospodářské a měnové unie zahrnul nově do platného primárního práva.⁴⁸ Jednotný evropský akt svým obsahem doplnil stávající zakladatelské dokumenty tehdejšího Společenství, kdy Smlouva o EHS byla doplněna o závazek členských států vytvářet vnitřní trh, jako oblast bez vnitřních hranic, ve které je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu⁴⁹, a dále pak zcela nově koncipovanou spoluprací v rámci hospodářské a měnové politiky.⁵⁰ Spolupráce v hospodářské a měnové politice v podobě nastavené Jednotným evropským aktem obsahovala jednoduchý závazek členských států spolupracovat v souladu s cíli článku 104 Smlouvy o EHS za účelem sblížení hospodářských a měnových politik, které je nezbytné pro další rozvoj Společenství.⁵¹ Hospodářskou a měnovou unie lze označit za nejvyšší stupeň procesu evropské integrace, navazující na zónu volného obchodu, celní unii a společný trh.⁵² Na rozdíl od zóny volného obchodu a celní unie přináší hospodářská a unie měnová vnitřní členění členských států na státy, které používají společnou měnu, a státy, které se sice hospodářské a měnové spolupráce účastní, ale společnou měnu nepoužívají.⁵³ Základní předpoklady pro vznik hospodářské a měnové unie vycházely z postupného procesu koordinace národních ekonomik, který byl doplněn o vytváření nezbytných institucionálních a právních mechanismů.⁵⁴

---

⁴⁶ ZÁKLASNÍK, M. Formy měnové integrace a postavení eura ve světové ekonomice. In: *Evropská měnová integrace a Česká republika*. 1. vyd. Praha: Velryba, 2007. Kap. 8. s. 126. Podnikání a management; sv. 4. ISBN 978-80-85860-19-1.

⁴⁷ Jednotný evropský akt (podepsaný v Lucemburku dne 17. února 1986 a v Haagu dne 28. února 1986), (Úřední věstník L 169, 29. 6. 1987).

⁴⁸ RAYMOND, Robert. *Sjednocení měny v Evropě*. Překlad Jaroslav Keliš. 1. vyd. Praha: HZ, 1995. s. 45. Editio Q. ISBN 80-901918-2-7.

⁴⁹ Jednotný evropský akt, článek 13.

⁵⁰ Jednotný evropský akt, článek 20.

⁵¹ Článek 20 JEA vložil do části tři, hlava II stávající Smlouvy o EHS novou kapitolu 1 s označením „Spolupráce v hospodářské a měnové politice“.

⁵² K zóně volného obchodu a celní unii blíže: BOHÁČ, R., KOTÁB, P. Clo. In: *Finanční právo*. 6., upr. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2012. Kap. VIII. s. 296. ISBN 978-80-7400-440-7.

⁵³ CIHELKOVÁ, E., a kol. *Evropská integrace - Evropská unie*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2004. xvii, s. 180. ISBN 80-245-0854-0.

⁵⁴ BÁRKOVÁ, D. Měnová unie. In: *Evropské právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. Část. 2, Díl 1, Hlava VI, Kap. 2.3. s. 167. ISBN 978-80-7380-335-3.

V rámci stávající spolupráce v Evropském hospodářském společenství se sice členské státy již zavázaly uskutečňovat hospodářskou politiku nezbytnou k zajištění své celkové platební bilance a udržení důvěry ve vlastní měnu při současném zajištění vysoké úrovně zaměstnanosti a stability cenových hladin⁵⁵, avšak tento závazek se týkal národních platebních bilancí, nikoli spolupráce v hospodářské a měnové politice na úrovni Společenství. Jednotný evropský akt v tomto ohledu navazoval na zkušenosti členských států získané spoluprací v rámci Evropského měnového systému a dále pak na zkušenosti získané při vytváření ECU respektující pravomoci existující v této oblasti.⁵⁶ Politický rozměr spolupráce v oblasti hospodářské a měnové byl dán společným závazkem aplikovat tehdejší článek 263 Smlouvy o EHS, jehož prostřednictvím bylo možné, na základě návrhu vlády kteréhokoli členského státu nebo Komise předloženého Radě, změnit Smlouvu o EHS, pokud by další vývoj v oblasti hospodářské a měnové politiky vyžádal institucionální změny.⁵⁷ Stávající podobu hospodářské a měnové unie přinesla do primárního práva Maastrichtská smlouva⁵⁸, která tuto spolupráci rozvrhla do čtyř kapitol hlavy VII části třetí (politiky společenství) Smlouvy o Evropském společenství⁵⁹ (původně Evropské hospodářské společenství)⁶⁰, ve kterých byla upravena hospodářská politika (kapitola 1), měnová politika (kapitola 2), institucionální ustanovení (kapitola 3) a přechodná ustanovení (kapitola 4).⁶¹

Hospodářská politika byla vymezena jako závazek členských států směřovat své hospodářské politiky tak, aby v rámci hlavních směrů⁶² přispívaly k dosahování cílů Unie ve smyslu Smlouvy o Evropské unii⁶³, a současně závazek členských států a Unie postupovat v souladu se zásadami stanovenými v článku 3a Smlouvy o Evropském společenství (dnes článek 119 Smlouvy o fungování Evropské unie) a v

---

⁵⁵ Smlouva o EHS, článek 104.

⁵⁶ Jednotný evropský akt, článek 20.

⁵⁷ Jednotný evropský akt, článek 20.

⁵⁸ Smlouva o Evropské unii (podepsaná 7. 2. 1992, tzv. Maastrichtská smlouva), (Úřední věstník 92/C, 191/01).

⁵⁹ Maastrichtská smlouva v článku G pojem Evropské hospodářské společenství nahradila pojmem Evropské společenství.

⁶⁰ Původní ustanovení hlavy II. Smlouvy o Evropském hospodářském společenství, upravující hospodářskou politiku, obsahovalo pouze kapitulu 1 Politika konjunktury, kapitulu 2 Platební bilance a kapitulu 3 Obchodní politika.

⁶¹ Maastrichtská smlouva, článek G.

⁶² Dle článku 121 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie (dříve článek 99 odst. 2 SES v konsolidovaném znění) Rada přijme na doporučení Komise kvalifikovanou většinou návrh hlavních směrů hospodářských politik členských států a Společenství a podá o tom zprávu Evropské radě.

⁶³ Dle článku 3 odst. 4 Smlouvy o Evropské unii, v konsolidovaném znění (dříve článek 2 SEU), Unie vytváří hospodářskou a měnovou unii, jejíž měnou je euro.

souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží, čímž je podporováno efektivní umístování zdrojů.⁶⁴ Prostřednictvím metod koordinace hospodářských politik má být zajištěna pravidelná kontrola makroekonomického vývoje členských států zejména tak, aby neodpovědným chováním některého ze členských států zejména v oblasti veřejných financí nebylo ohroženo fungování hospodářské a měnové unie.⁶⁵

V rámci realizace hospodářské a měnové politiky zavedla Maastrichtská smlouva čtyři ekonomická kritéria, podle kterých je posuzována připravenost členského státu na účast v hospodářské a měnové unii. Cílem kritérií je objasnit stupeň ekonomické konvergence pro budoucí začlenění mezi státy používající jednu měnu. Maastrichtská smlouva ekonomická kritéria nastavila jako tři kritéria monetární (kritérium cenové stability, kritérium dlouhodobých úrokových sazeb, kritérium kurzové stability) a jedno kritérium fiskální (kritérium dlouhodobě udržitelného stavu veřejných financí).⁶⁶ K zamezení vzniku zásadních odlišností ve vývoji mezi nadnárodní měnovou politikou a národní fiskální politikou jednotlivých členů byl přijat tzv. Pakt stability a růstu, a to z důvodu, že měnová politika realizovaná prostřednictvím nadnárodních orgánů nedává možnost členským státům aplikovat vlastní měnové nástroje ke stabilizaci národních hospodářských politik.⁶⁷ Pakt stability a růstu zpřesňuje fiskální ustanovení Maastrichtské smlouvy zákazem nadměrných schodků národních rozpočtů členských států a jako takový je co do koordinace národních fiskálních politik závazný pro všechny členské státy Unie.⁶⁸

---

⁶⁴ Smlouva o Evropské unii (podepsaná 7. 2. 1992, tzv. Maastrichtská smlouva), (Úřední věstník 92/C, 191/01).

⁶⁵ SYLLOVÁ, J. aj. *Lisabonská smlouva: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. xli, s. 509. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-339-4.

⁶⁶ Ekonomická kritéria spolupráce jsou nedílnou politiky měnové, ve které uplatňuje Unie výlučnou pravomoc ve smyslu článku 3 Smlouvy o fungování Evropské Unie. WAWROSZ, P. Primární právo EU jako faktor podporující existenci makroekonomických nerovnováh v EU a eurozóně. In: *Makroekonomické nerovnováhy a krize v eurozóně: účinnost dosavadního řešení a možné alternativy: souhrnná publikace z vědeckopopularizační konference realizované v rámci projektu Podpora šíření poznatků výzkumu evropské integrace ...: Brno, 21. listopadu 2014*. 1. vyd. Praha: Newton College, 2014. s. 30. ISBN 978-80-87764-03-9.

⁶⁷ Monetární politika má v podmínkách monetární unie omezené možnosti. Z tohoto důvodu má mít větší úlohu politika fiskální, kde však největší obtíží je neudržitelnost veřejných financí, neboť vlády v příznivějších obdobích nevytvářejí potřebné přebytky a neumazávají své dluhy. KUBATOVÁ, K. Změny daňové politiky v zemích EU v období krize. In: *Fiskální a monetární politika po velké recesi*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2016. Kap. 5. s. 89. Monografie. ISBN 978-80-7380-605-7.

⁶⁸ Pakt o stabilitě a růstu byl přijat prostřednictvím Rezoluce Evropské rady o Paktu stability a růstu na zasedání v Amsterdamu dne 17. června 1997. BRŮŽEK, A. Teoretická východiska měnové integrace. In: *Evropská měnová integrace a Česká republika*. 1. vyd. Praha: Velryba, 2007. Kap. 2. s. 43. Podnikání a management; sv. 4. ISBN 978-80-85860-19-1.

Přelomová Lisabonská smlouva přinesla do právní úpravy oblasti hospodářské a měnové politiky jen dílčí změny. V rámci třetí kapitoly politiky hospodářské a měnové byla dosavadní ustanovení upravující uzavírání dohod se třetími státy (čl. 111 odst. 4 SES) přesunuta do páté hlavy páté části Smlouvy o fungování Evropské unie, která upravuje mezinárodní smlouvy v rámci vnější činnosti Unie. Nově byla Lisabonskou smlouvou zavedena kapitola, v rámci které jsou samostatně upraveny záležitosti týkající se výlučně členských států, jejichž měnou je euro. Ustanovení upravující řešení otázek zvláště významných pro hospodářskou a měnovou unii, bylo přesunuto do zcela nové čtvrté kapitoly, obsahující ustanovení týkající se výhradně členských států, jejichž měnou je euro.⁶⁹ Stávající právní úprava věnovaná Evropské centrální bance v rámci hospodářské a měnové politiky⁷⁰, byla Lisabonskou smlouvou přesunuta do části šesté Smlouvy o fungování Evropské unie, upravující institucionální a finanční otázky Unie.⁷¹ Evropská centrální banka zařazením mezi ostatní orgány Unie získala shodné postavení jako ostatní orgány Unie.⁷² Evropská centrální banka a národní centrální banky členských států eurozóny tvoří dle Lisabonské smlouvy „Eurosystém“⁷³ a řídí měnovou politiku Unie.⁷⁴

Právní subjektivita byla Lisabonskou smlouvou potvrzena pouze Evropské centrální bance, která jako jediná může povolovat vydávání eura, a která je nezávislá při výkonu svých pravomocí a správě svých financí. Takto přiznanou nezávislost mají dle Lisabonské smlouvy orgány, instituce a jiné subjekty Unie, ale i vlády členských států povinnost respektovat.⁷⁵ Nově byla Lisabonskou smlouvou definována Euroskupina, jako skupina ministrů financí a hospodářství ze zemí, které zavedly euro.⁷⁶

Dle Lisabonské smlouvy jen Evropská centrální banka přijímá nezbytná opatření nezbytná k plnění svých úkolů v rámci měnové politiky (čl. 127-133

---

⁶⁹ Čl. 111 odst. 1 až 3 a 5 SES byl přesunut do čl. 218 SFEU. Čl. 111 odst. 4 SES byl přesunut do čl. 138 SFEU.

⁷⁰ Pozn.: doposud hlava sedmá, čl. 112 a č. 113 Smlouvy o Evropském společenství v konsolidovaném znění.

⁷¹ Čl. 2 odst. 227 až čl. 229 Lisabonské smlouvy, který vkládá nový oddíl a čl. 245a až čl. 245c SES, nyní čl. 282 až čl. 284 SFEU.

⁷² TOMÁŠEK, M. Evropská centrální banka. In: *Právo Evropské unie*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2013. Kap. 7.5. s. 178. Student. ISBN 978-80-87576-53-3.

⁷³ Evropský systém centrálních bank tvořený Evropskou centrální bankou a národními centrálními bankami členských států, který byl v rámci zakladatelských smluv upraven společně s Evropskou centrální bankou, byl základě Lisabonské smlouvy upraven pouze ve Smlouvě o fungování Evropské unie (čl. 282 SFEU).

⁷⁴ Čl. 2 odst. 227 Lisabonské smlouvy, který vkládá nový čl. 245a SES, nyní čl. 282 SFEU.

⁷⁵ Čl. 2 odst. 227 Lisabonské smlouvy, který vkládá nový čl. 245a SES, nyní čl. 282 SFEU.

⁷⁶ Čl. 137 SFEU.

SFEU) a v otázkách zvláštního významu pro hospodářskou a měnovou unii (čl. 138 SFEU), a to za podmínek stanovených statutem ESCB a ECB. V oblastech spadajících do působnosti Evropské centrální banky musí být tato konzultována ke každému návrhu aktu Unie a ke každému návrhu úpravy na vnitrostátní úrovni. V rámci zmíněných konzultací pak Lisabonská smlouva přiznává Evropské centrální bance oprávnění, k takovým návrhům předkládat stanoviska.⁷⁷ Cenová stabilita byla Lisabonskou smlouvou zakotvena jako prvořadý úkol Evropského systému centrálních bank, jehož úkolem je podporovat obecné hospodářské politiky v Unii se záměrem přispět k dosažení cílů Unie.⁷⁸ Především však byla cenová stabilita zakotvena mezi hlavní cíle celé evropské integrace.

Zcela nově tak cenová stabilita náleží k cílům Unie, které jsou prvořadé při realizaci všech činností v rámci integrace.⁷⁹ Společná měna euro byla zakotvena jako oficiální měna Unie ustanovením, na základě kterého Unie vytváří hospodářskou a měnovou unii, jejíž měnou je euro.⁸⁰ V rámci právní úpravy hospodářské a měnové politiky Lisabonská smlouva nově k zajištění řádného fungování hospodářské a měnové unie při přijímání opatření k posílení koordinace rozpočtové kázně a dohledu nad ní a dále pak k vypracování směrů hospodářské politiky zavedla hlasování v Radě, na kterém se podílejí pouze členské státy, jejichž měnou je euro.⁸¹

K zajištění užší koordinace hospodářských politik a trvalé konvergence hospodářské výkonnosti členských států sleduje Rada prostřednictvím zpráv předkládaných Komisí hospodářský vývoj v každém členském státě a v Unii, a dále pak také i soulad hospodářských politik s hlavními směry hospodářských politik členských států a Unie. V případě, že hospodářské politiky členského státu nejsou v souladu s hlavními směry, nebo v případě, že by mohly ohrozit řádné fungování hospodářské a měnové unie, může se dle Lisabonské smlouvy nově Komise na dotyčný členský stát obrátit s varováním.⁸²

Výsledná koncepce hospodářské a měnové unie byla kompromisem mezi přístupem monetaristickým a ekonomistickým, tedy zahrnovala jak neodvolatelnost

---

⁷⁷ Čl. 2 odst. 227 Lisabonské smlouvy vkládá nový čl. 245a SES, nyní čl. 282 SFEU.

⁷⁸ Čl. 127 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (článek 2 odst. 91 Lisabonské smlouvy).

⁷⁹ Čl. 3 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii (článek 1 odst. 3 Lisabonské smlouvy).

⁸⁰ Čl. 3 odst. 4 Smlouvy o Evropské unii (článek 1 odst. 4 Lisabonské smlouvy).

⁸¹ Čl. 2 odst. 100 Lisabonské smlouvy, vkládající nový článek 115a SES, nyní čl. 136 SFEU.

⁸² Čl. 121 odst. 2 a odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie. Čl. 2 odst. 86 Lisabonské smlouvy, který mění čl. 99 SES, nyní čl. 121 SFEU. Lisabonská smlouva v tomto ohledu rozšířila pravomoc Komise, když v rámci dosavadní právní úpravy byla Komise oprávněna jen k podání doporučení Radě před vydáním doporučení Rady členskému státu.

směnných kurzů a předem stanovený harmonogram tak současně hospodářskou konvergenci.⁸³ Měnová stabilita, jako nezbytná podmínka vzniku měnové unie a nedílný předpoklad pro rovnoměrný vývoj a růst eurozóny, byla zajištěna nastavením konvergenčních kritérií, které v sobě obsahovaly vysoký stupeň cenové stability, jež byla vyjádřena shodnou či blízkou mírou inflace zúčastněných zemí, jejich stabilními dlouhodobými úrokovými sazbami, stabilními měnovými kurzy a zdravými veřejnými financemi.⁸⁴

Dosažení reálné konvergence s cílem eliminovat dopady asymetrických šoků bylo zamýšleno odstraněním rozdílů v ekonomické úrovni, zaměstnanosti a v životních podmínkách jednotlivých členských států.⁸⁵ Ke snížení případných asymetrických šoků byla jako součást ekonomického mechanismu optimální měnové oblasti zavedena fiskální politika a její koordinace, která prostřednictvím finančních zdrojů na národní a unijní úrovni měla podporovat poptávku v oblasti zasažené recesí či nezaměstnaností.⁸⁶

Jak bylo shora zmíněno, měnová politika realizovaná prostřednictvím nadnárodních orgánů eliminuje možnosti členských států použít vlastní měnové nástroje ke stabilizaci národních hospodářských politik. Případné řešení rozpočtových schodků prostřednictvím státního dluhu⁸⁷ dostává do potíží nejen domácí banky a s nimi i domácí reálnou ekonomiku, ale i finančního stabilitu unie fragmentací finančního trhu zamezováním poskytnutí finanční pomoci členům v rozpočtových potížích.⁸⁸ Tento princip sleduje základní princip fungování jednotného trhu, kterým je hodnocení jakékoli veřejné podpory ze strany státu narušující soutěž a konkurenční prostředí.⁸⁹

---

⁸³ FIALA, P., PITOVÁ, M. *Evropská unie*. 2. doplněné vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2010. s. 552. ISBN 978-80-7325-223-6.

⁸⁴ JANÁČKOVÁ, Stanislava a JANÁČEK, Kamil. *Na bojišti evropské integrace*. Vydání první. Praha: Institut Václava Klause, 2018. s. 56. Publikace; č. 42/2018. ISBN 978-80-7542-045-9.

⁸⁵ BRŮŽEK, A. Teoretická východiska měnové integrace. In: *Evropská měnová integrace a Česká republika*. 1. vyd. Praha: Velryba, 2007. Kap. 2. s. 31. Podnikání a management; sv. 4. ISBN 978-80-85860-19-1.

⁸⁶ BRŮŽEK, A. Teoretická východiska měnové integrace. In: *Evropská měnová integrace a Česká republika*. 1. vyd. Praha: Velryba, 2007. Kap. 2. s. 24. Podnikání a management; sv. 4. ISBN 978-80-85860-19-1.

⁸⁷ Dle teorie finančního práva lze rozpočtový schodek (státu) řešit buď pomocí státního dluhu, nebo vydáním nových peněz státem. MARKOVÁ, H. Rozpočtový proces. In: *Finanční právo*. 6., upr. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2012. Kap. VIII. s. 150. ISBN 978-80-7400-440-7.

⁸⁸ DĚDEK, Oldřich. *Doba eura: úspěchy i nezdary společné evropské měny*. Praha: Linde Praha, 2014. 335 s. 281. Monografie. ISBN 978-80-7201-933-5.

⁸⁹ Za slučitelnou je považována pouze veřejná podpora napomáhající realizaci některých cílů Unie. MARKOVÁ, Hana. *Rozpočtové právo*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2001. ix, s. 49. Beckova skripta. ISBN 80-7179-633-6.

1.3 Dílčí shrnutí

Současnou hospodářskou a měnovou unii, která je součástí mezinárodní organizace Evropská unie, lze charakterizovat jako měnovou unii symetrického uspořádání, ve které se členské státy dobrovolně vzdaly svých výsostných měnových a kurzových pravomocí ve prospěch (nadmárodních) orgánů mezinárodní organizace. Součástí spolupráce v rámci měnové unie je vzájemná koordinace ostatních hospodářských politik společného zájmu. Spolupráce v rámci měnové unie je současně doplněna o politiku fiskální, která prostřednictvím finančních zdrojů podporuje poptávku v potřebných hospodářských oblastech za účelem vytvoření optimální měnové oblasti.

Spolupráce v rámci hospodářské a měnové unie je v rámci zakladatelských smluv v současnosti upravena v rámci Smlouvy o fungování Evropské unie. V rámci čtyř hlavních kapitol je smlouvou vymezena hospodářská politika, politika měnová, institucionální ustanovení a ustanovení, týkající se členských států, jejichž měnou je euro. Smlouva o fungování Evropské unie přiznává Evropské centrální bance postavení orgánu Unie, uznává společnou měnu euro a zakotvuje cenovou stabilitu jako jeden z hlavních cílů unie.

Dosažení koordinace hospodářských politik a plánovaného hospodářského vývoje má být zajištěno nejen prostřednictvím stanovených hlavních směrů hospodářských politik členských států a Unie, ale také průběžným sledováním výkonnosti národních hospodářských politik a jejich posuzováním se stanovenými hospodářskými cíli integrace.

2 Nástroje hospodářské a měnové unie

V této kapitole představím hospodářskou a měnovou unii v rámci nadnárodní integrace (Unie). V této kapitole představím (původní) nástroje hospodářské a měnové unie inkorporované do práva evropské integrace při jejím založení a dále pak nástroje inkorporované do práva evropské integrace v průběhu jejího budování. Současně představím právní úpravu spolupráce v rámci hospodářské a měnové unie, která objasňuje základní právní instituty a principy hospodářské a měnové unie od jejího založení do současnosti. V rámci předkládaných nástrojů hospodářské a měnové unie se zaměřím především jejich právní úpravu, postavení těchto nástrojů v právu Unie a jejich případný vztah k jiným nástrojům hospodářské a měnové unie. V této části práce (kapitole) splním cíl práce, kterým je charakterizovat nástroje hospodářské a měnové unie.

2.1 Správa ekonomických záležitostí EU

2.1.1 Pakt o stabilitě a růstu

Pakt o stabilitě a růstu, přijatý prostřednictvím Rezoluce Evropské rady o Paktu stability a růstu na zasedání v Amsterdamu dne 17. června 1997⁹⁰, je tvořen nařízením Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami⁹¹ a o posílení koordinace hospodářských politik⁹² a dále pak nařízením Rady (ES) č. 1467/97 ze dne 7. července 1997 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku⁹³, které v souladu s článkem D Smlouvy o Evropské unii⁹⁴ stanoví obecné politické směry pro realizaci Paktu o stabilitě a růstu a především pak pro dodržování střednědobého cíle téměř vyrovnaného nebo přebytkového stavu rozpočtů.⁹⁵

⁹⁰ TOMAŠEK, M. *Evropské měnové právo*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2004. s. 59.

⁹¹ Hospodářskou politiku lze označit za proces rozhodování o použití zvolených nástrojů hospodářské politiky. Hospodářská politika má své úseky, oblasti svého působení, které neexistují izolovaně, navzájem se prolínají a hlavně, aby působily efektivně, musí být navzájem provázány. KARFÍKOVÁ, M. *Finanční nauky*. In: *Teorie finančního práva a finanční vědy*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2017. x, kap. 2, str. 21. Právní monografie. ISBN 978-80-7552-935-0.

⁹² Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik. OJ L 209, 2. 8. 1997, p. 1–5.

⁹³ Nařízení Rady (ES) č. 1467/97 ze dne 7. července 1997 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku. OJ L 209, 2. 8. 1997, p. 6–11.

⁹⁴ Smlouva o Evropské unii (podepsaná 7. 2. 1992, tzv. Maastrichtská smlouva), (Úřední věstník 92/C, 191/01).

⁹⁵ MAREŠOVÁ, P. *Evropská měnová unie*. In: *Evropská unie: vybrané kapitoly z pohledu ekonomů*. 1. vyd. V Plzni: Západočeská univerzita, 2005. Kap. 5. s. 99. ISBN 80-7043-390-6.

2.1.1.1 Preventivní opatření k posílení rozpočtové kázně

Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 zavádí tzv. preventivní složku Paktu o stabilitě a růstu, kdy prostřednictvím tohoto nařízení jsou zavedena preventivní opatření, která mají zajistit rozpočtovou kázeň nezbytnou pro bezproblémové fungování Unie. Prostřednictvím tohoto nařízení je zaveden dohled nad rozpočtovými politikami členských států a jejich koordinace, a to s cílem preventivně zajistit rozpočtovou kázeň v Unii. Členské státy, které jsou členy eurozóny, předkládají na základě tohoto nařízení Komisi stabilizační programy⁹⁶ či programy konvergenční v případě zemí, které členy eurozóny doposud nejsou.⁹⁷ Úkolem Komise je hodnocení předložených programů a vydávání konkrétních doporučení jednotlivým členským státům. Nařízení současně zavádí evropský semestr na začátku každého roku, jehož prostřednictvím má být členským státům usnadněno provádění zdravé rozpočtové politiky.⁹⁸ V roce 2011 prošel Pakt o stabilitě a růstu značnou reformou, kdy následně přijatá opatření slouží k zajištění rozpočtové kázně, podpory stability hospodářství Unie a prevenci případné hospodářské krize.⁹⁹

Stabilizační a konvergenční programy jsou právním základem mnohostranného dohledu Rady ve smyslu čl. 121 Smlouvy o fungování Evropské unie, na základě kterého, má tento mnohostranný dohled Rady včas upozornit na nadměrné schodky veřejných financí a dále pak podporovat koordinaci hospodářských politik. Stabilizační programy poskytují dle zmíněného nařízení zejména informaci o střednědobém cíli téměř vyrovnaného nebo přebytkového stavu rozpočtu, cestu k postupnému dosažení tohoto cíle pro celkový přebytek či schodek veřejných financí a dále pak i očekávanou tendenci míry celkového veřejného dluhu. Stabilizační pro-

---

⁹⁶ Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997, článek 3.

⁹⁷ Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997, článek 7.

⁹⁸ DĚDEK, O. *Doba eura: úspěchy i nezdary společné evropské měny*. Praha: Linde Praha, 2014. s. 292. ISBN 978-80-7201-933-5.

⁹⁹ Pak o stabilitě a růstu po provedené reformě zahrnuje následně šest legislativních aktů (tzv. balíčků šesti právních aktů), které vstoupily v platnost dne 13. prosince 2011, a další dva akty (tzv. balíčků dvou právních aktů), které vstoupily v platnost dne 30. května 2013: nařízení (EU) č. 1173/2011 o účinném prosazování rozpočtového dohledu v eurozóně; nařízení (EU) č. 1174/2011 o donucovacích opatřeních k nápravě nadměrné makroekonomické nerovnováhy v eurozóně; nařízení (EU) č. 1175/2011, kterým se mění toto nařízení o postupech dohledu nad stavy rozpočtů; nařízení (EU) č. 1176/2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy; nařízení (EU) č. 1177/2011, kterým se mění postup při nadměrném schodku; směrnici 2011/85/EU o požadavcích na rozpočtové rámce členských států; nařízení (EU) č. 472/2013 o hospodářském a rozpočtovém dohledu nad zeměmi eurozóny, jejichž finanční stabilita je postížena či ohrožena závažnými obtížemi; nařízení (EU) č. 473/2013 o společných pravidlech pro sledování a posuzování návrhů rozpočtových plánů a zajišťování nápravy nadměrného schodku zemí eurozóny. Blíže str. XX této práce.

gramy dále obsahují i hlavní prognózy očekávaného hospodářského vývoje a důležitých ekonomických proměnných vztahujících se k plnění stabilizačního programu, jako jsou např. veřejné investiční výdaje, růst reálného hrubého domácího produktu či zaměstnanost a inflace.¹⁰⁰ Konvergenční programy poskytují dle zmíněného nařízení zejména informaci o střednědobém cíli téměř vyrovnaného nebo přebytkového stavu rozpočtu, cestu k postupnému dosažení tohoto cíle pro celkový přebytek/schodek veřejných financí a dále pak očekávanou tendenci míry celkového veřejného dluhu, střednědobé cíle měnové politiky a současně také i vztah těchto cílů ke stabilitě cen a směnných kurzů.¹⁰¹

Po předchozím hodnocení Komise a Hospodářského a finančního výboru Rada předložené stabilizační a konvergenční programy a uvedené střednědobé rozpočtové cíle přezkoumá, přičemž bere v úvahu především provádění hlavních strukturálních reforem. Na doporučení Komise a po konzultaci s Hospodářským a finančním výborem Rada vydá stanovisko, ve kterém může vyzvat členský stát, aby svůj program upravil v případě, že Rada dojde zjištění, že by cíle a obsah předloženého programu měly být posíleny.¹⁰²

Prostřednictvím mnohostranného dohledu Rada následně sleduje provádění těchto programů na základě informací poskytnutých členskými státy a na základě předchozího hodnocení Komise a Hospodářského a finančního výboru.¹⁰³ V případě, že je zjištěno závažné odchýlení stavu rozpočtu členského státu od střednědobého rozpočtového cíle nebo od plánovaných změn vedoucích k postupnému dosažení tohoto cíle, předloží Rada dotyčnému členskému státu doporučení a cílem zabránit vzniku nadměrného schodku.^{104 105}

2.1.1.2 Postup při nadměrném schodku

Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 zavádí tzv. preventivní složku Paktu o stabilitě a růstu, kdy prostřednictvím tohoto nařízení jsou zavedena preventivní opatření, která mají zajistit rozpočtovou kázeň nezbytnou pro bezproblémové fungování Unie. Prostřednictvím tohoto nařízení je zaveden dohled

¹⁰⁰ Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997, článek 3, odst. 2.

¹⁰¹ Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997, článek 7 odst. 2.

¹⁰² TOMAŠEK, M. *Evropské měnové právo*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2004. s. 60 a násl.

¹⁰³ Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997, článek 9.

¹⁰⁴ Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997, článek 10.

¹⁰⁵ Pozn. jedná se o tzv. mechanismus včasného varování ve smyslu čl. 121 odst. 4 Smlouvy o fungování Evropské unie.

nad rozpočtovými politikami členských států a jejich koordinace, a to s cílem preventivně zajistit rozpočtovou kázeň v Unii.¹⁰⁶

Nařízení Rady (ES) č. 1467/97 ze dne 7. července 1997 zavádí tzv. nápravnou složku Paktu o stabilitě a růstu, kdy toto nařízení upravuje postup při nadměrném schodku veřejných financí, jehož prostřednictvím by mělo dojít k rychlé nápravě nadměrně vysokých veřejných schodků nebo nadměrně vysokého veřejného dluhu.¹⁰⁷ Nařízení provádí článek 126 Smlouvy o fungování Evropské Unie s cílem vyjasnit a urychlit postup při nadměrném schodku v případě, že určitý členský stát nedodrží rozpočtovou kázeň nastavenou Paktem o stabilitě a růstu.¹⁰⁸

Postup při nadměrném schodku je dle nařízení Rady (ES) č. 1467/97 zahájen v případě, že u členského státu schodek veřejných financí přesahuje referenční hodnotu 3 % hrubého domácího produktu (HDP) v tržních cenách (kritérium schodku), nebo v případě, že u členského státu je dluh veřejných financí nad 60 % HDP a cíl snižování tohoto dluhu o 1/20 za rok nebyl dosažen v uplynulých 3 letech (kritérium dluhu).¹⁰⁹

V roce 2011 bylo původní nařízení, v souvislost s reformou Paktu o stabilitě a růstu, zpřesněno v systému sankcí. Napříště platí pro členský stát (eurozóny) v případě, že se jeho schodek veřejných financí nesníží, sankce ve formě povinností, které lze rozlišit jako: 1) povinnosti složit u Komise vklad úročený ve výši 0,2 % HDP v preventivní fázi či 2) povinnost složit vklad neúročený ve výši 0,2 % HDP ve fázi nápravné. Neúročený vklad je pak následně přeměněn na pokutu ve výši až 0,5 % HDP, pokud doporučení napravit nadměrný schodek nejsou splněna.¹¹⁰

2.1.1.3 Reforma paktu o stabilitě a růstu

S cílem reformovat Pakt stability a růstu a zajistit větší makroekonomický dohled bylo přijato několik legislativních opatření, sloučených do tzv. „šesti balíčku“ a o několik let později přijatého „dvou balíčku“. První balíček obsahoval celkem šest právních aktů: a) nařízení č. 1175/2011, kterým se mění nařízení

¹⁰⁶ TOMAŠEK, M. *Evropské měnové právo*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2004. s. 62.

¹⁰⁷ DĚDEK, O. *Doba eura: úspěchy i nezdary společné evropské měny*. Praha: Linde Praha, 2014. s. 274. ISBN 978-80-7201-933-5.

¹⁰⁸ Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997, článek 2.

¹⁰⁹ Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997, článek 2.

¹¹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1173/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o účinném prosazování rozpočtového dohledu v eurozóně. OJ L 306, 23. 11. 2011, p. 1–7. Toto nařízení, přijaté v rámci tzv. balíčku šesti právních aktů, stanoví systém sankcí za účelem posílení prosazování preventivní a nápravné složky Paktu o stabilitě a růstu v eurozóně a vztahuje na členské státy, jejichž měnou je euro.

č. 1466/97 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů o dohledu nad hospodářskými politikami a jejich koordinaci¹¹¹; b) nařízení č. 1177/2011, kterým se mění nařízení č. 1467/97 o urychlení a vyjasnění provádění postupu při nadměrném schodku¹¹²; c) nařízení č. 1173/2011 o účinném vymáhání rozpočtového dohledu v eurozóně¹¹³; d) směrnice 2011/85/EU o požadavcích na rozpočtové rámce členských států¹¹⁴; e) nařízení č. 1176/2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy¹¹⁵; f) nařízení č. 1174/2011 o donucovacích opatřeních k nápravě nadměrné makroekonomické nerovnováhy v eurozóně¹¹⁶. První čtyři zmíněné legislativní akty jsou fiskálního charakteru a zpřesňují především provádění Paktu o stabilitě. Zbylé dvě nařízení upravují postupy v rámci makroekonomické nerovnováhy. Druhý balíček pak za účelem zvýšení fiskální disciplíny členských států přinesl dva právní akty: a) nařízení č. 473/2013 o společných ustanoveních pro sledování a hodnocení návrhů rozpočtových plánů a zajištění nápravy nadměrného schodku členských států v eurozóně¹¹⁷; b) nařízení č. 472/2013 o posílení hospodářského a rozpočtového dohledu nad členskými státy v eurozóně, které se vyskytují nebo jim hrozí vážné potíže s ohledem na jejich finanční stabilitu¹¹⁸. Tyto nařízení Pakt stability a růstu jen doplňují požadavkem zvýšení frekvence kontroly tvorby hospodářských politik členských států.

---

¹¹¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1175/2011 ze dne 16. listopadu 2011, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1466/97 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik. OJ L 306, 23. 11. 2011, p. 12–24.

¹¹² Nařízení Rady (EU) č. 1177/2011 ze dne 8. listopadu 2011, kterým se mění nařízení (ES) č. 1467/97 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku. OJ L 306, 23. 11. 2011, p. 33–40.

¹¹³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1173/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o účinném prosazování rozpočtového dohledu v eurozóně. OJ L 306, 23. 11. 2011, p. 1–7.

¹¹⁴ Směrnice Rady 2011/85/EU ze dne 8. listopadu 2011 o požadavcích na rozpočtové rámce členských států. OJ L 306, 23. 11. 2011, p. 41–47.

¹¹⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy. OJ L 306, 23. 11. 2011, p. 25–32.

¹¹⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1174/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o donucovacích opatřeních k nápravě nadměrné makroekonomické nerovnováhy v eurozóně. OJ L 306, 23. 11. 2011, p. 8–11.

¹¹⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 473/2013 ze dne 21. května 2013 o společných ustanoveních týkajících se sledování a posuzování návrhů rozpočtových plánů a zajišťování nápravy nadměrného schodku členských států v eurozóně. OJ L 140, 27. 5. 2013, p. 11–23.

¹¹⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 472/2013 ze dne 21. května 2013 o posílení hospodářského a rozpočtového dohledu nad členskými státy eurozóny, jejichž finanční stabilita je postižena či ohrožena závažnými obtížemi. OJ L 140, 27. 5. 2013, p. 1–10.

2.1.2 Strategie Evropa 2020

Strategie Evropa 2020 předložená Komisí formou sdělení ze dne 3. března 2010¹¹⁹, která představuje strategii pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, obsahuje tři vzájemně související priority: i) inteligentní růst s cílem rozvíjet ekonomiku založenou na znalostech a inovacích; ii) udržitelný růst s cílem podporovat konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje; iii) a růst podporující začlenění s cílem podporovat ekonomiku s vysokou zaměstnaností, jež se bude vyznačovat sociální a územní soudržností.¹²⁰

V rámci strategie Komise mj. uváděla, že podmínka konsolidace veřejných financí je nejen v souladu s Paktem o stabilitě a růstu, ale především tato může podpořit potenciál hospodářského růstu a udržitelnost sociálních modelů Unie.¹²¹ Potřeba koordinace v rámci hospodářské a měnové unie se pak dle sdělení Komise projevila především v období krize, kdy společná měna sice fungovala jako cenný štít proti otřesům směnných kurzů, ale rozdílnost modelů růstu v jednotlivých členských státech vedou v některých případech k hromadění neudržitelných veřejných dluhů, což následně vytváří tlak na jednotnou měnu.¹²² V tomto ohledu hospodářská krize dle Komise nejen prohloubila problém udržitelnosti veřejných financí, ale současně zvýšila destabilizující roli nerovnováhy a rozdílů v konkurenceschopnosti jednotlivých členských států. K dosažení stability a trvalého růstu vytvářejícího zaměstnanost bylo dle Komise vhodné posílit a více koordinovat politiky spolupráce, což mělo být realizováno podrobnějším a širším dohledem v zemích eurozóny.¹²³

Pro zajištění podrobnějšího a širšího dohledu v zemích eurozóny Komise, který byl později důvodem pro tzv. Evropského semestru¹²⁴, Komise v rámci Stra-

---

¹¹⁹ EVROPA 2020 Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. Brusel 3. 3. 2010. /* KOM/2010/2020 konečné znění */.

¹²⁰ EVROPA 2020 Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. Brusel 3. 3. 2010. /* KOM/2010/2020 konečné znění */. s. 5.

¹²¹ EVROPA 2020 Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. Brusel 3. 3. 2010. /* KOM/2010/2020 konečné znění */. Kapitola 4.3, s. 26.

¹²² Euro je součástí procesu dovršení budování jednotného vnitřního trhu, který je však stále nedokonalý. Funguje relativně dobře v oblasti pohybu zboží a služeb, zčásti i kapitálu, ale je zcela nedostatečný v oblasti trhu práce. SEKNIČKA, P. *Evropská hospodářská a měnová unie*. In: Finanční a daňové právo. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2016. Kap. 12, str. 205. ISBN 978-80-7380-639-2.

¹²³ EVROPA 2020 Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. Brusel 3. 3. 2010. /* KOM/2010/2020 konečné znění */. Kapitola 4.4, s. 26.

¹²⁴ Tzv. „Evropský semestr“ byl zaveden nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1175/2011 ze dne 16. listopadu 2011, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1466/97 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik. Úř. věst. L 306, 23. 11. 2011, s. 12–24.

tegie Evropa 2020 navrhovala zavést podávání zpráv členskými státy, jejichž prostřednictvím by Unie pomáhala členským státům určovat a provádět strategie pro překonání hospodářských krizí, obnovit makroekonomickou stabilitu, odhalit vnitrostátní překážky a umožnit jejich ekonomikám opět dosáhnout udržitelných veřejných financí a růstu. Navrhované zprávy se dle Komise neměly týkat jen fiskální politiky, ale především makroekonomických záležitostí, jež jsou spojeny s růstem a konkurenceschopností (makroekonomická nerovnováha).¹²⁵ V souladu s návrhem na podání zprávy členskými státy Komise v rámci Strategie Evropa 2020 koncipovala plán ročních programů stability či konvergence, ve kterých měly být uváděny případná opatření a pokroky členských států ke stanoveným cílům, včetně zásadních strukturálních reforem pro případné odstraňování překážek růstu. Programy navrhovala Komise v rámci Strategie Evropa 2020 předkládat Komisi a ostatním členským státům během posledního čtvrtletí každého kalendářního roku.¹²⁶

V otázce dohledu nad členskými státy měla být stanoviska k programům stability nebo ke konvergenčním programům dle Komise koncipována ve smyslu nařízení Rady (ES) č. 1466/97 a doporučení v rámci hlavních směrů hospodářských politik čl. 121 odst. 2 SFEU.¹²⁷ Případná doporučení vůči členskému státu v rámci dohledu měla být podpořena možností vydat politické varování ve smyslu čl. 121 odst. 4 SFEU.^{128 129}

---

¹²⁵ EVROPA 2020 Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. Brusel 3. 3. 2010. /* KOM/2010/2020 konečné znění */. Kapitola 5.1, s. 27.

¹²⁶ EVROPA 2020 Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. Brusel 3. 3. 2010. /* KOM/2010/2020 konečné znění */. Kapitola 5.1, s. 27.

¹²⁷ Dle čl. 212 odst. 2 SFEU Rada přijme na doporučení Komise návrh hlavních směrů hospodářských politik členských států a Unie a podá o tom zprávu Evropské radě. Evropská rada na základě zprávy Rady projedná závěry o hlavních směrech hospodářských politik členských států a Unie. Na základě těchto závěrů podá Rada doporučení, ve kterém budou tyto hlavní směry vymezeny. Rada o svém doporučení informuje Evropský parlament.

¹²⁸ Článek 121 odst. 4 SFEU upravuje oprávnění Komise obrátit se na dotýčný členský stát obrátit s varováním v případě, pokud hospodářské politiky členského státu nejsou v souladu s hlavními směry hospodářských politik členských států a Unie nebo pokud hospodářské politiky členského státu mohou ohrozit řádné fungování hospodářské a měnové unie.

¹²⁹ EVROPA 2020 Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. Brusel 3. 3. 2010. /* KOM/2010/2020 konečné znění */. Kapitola 5.1, s. 28.

2.2 Evropský semestr

2.2.1 Koordinace hospodářských politik

Prostřednictvím sdělení ze dne 12. května 2010¹³⁰ navrhla Komise z důvodu světové hospodářské krize v roce 2009 posílení koordinace hospodářských politik členských států Unie, když poukázala na skutečnost, že zmíněná hospodářská krize odhalila některá slabá místa hospodářské a měnové unie, jako např. rozpočtovou nerovnováhu členských států, zejména jejich vysoký státní dluh, které mohou rychle vést ke krizovým situacím; vzájemnou provázanost ekonomik členských států; nedostatečnou politickou koordinaci na úrovni Unie a dále pak makroekonomickou a fiskální nerovnováhu eurozóny, která zhoršila její hospodářskou situaci.¹³¹ V předmětném sdělení Komise navrhla zlepšení hospodářského dohledu nad členskými státy s cílem zamezit vzniku příliš vysokých deficitů veřejných financí a současně rozšíření dohledu nad makroekonomickým vývojem spolu se zlepšením dosavadní správy ekonomických záležitostí eurozóny.¹³² Tyto záměry byly Komisí specifikovány do tří hlavních cílů, které měly především zajistit lepší dodržování Paktu o stabilitě a růstu, zavést tzv. evropský hospodářský semestr a dále pak prosadit rámec pro řešení krizí v eurozóně.¹³³

Evropský semestr byl Komisí navržen jako integrovaná koordinace hospodářské politiky Unie.¹³⁴ Komise uváděla, že dosavadní hodnocení souladu hospodářské politiky s pravidly Paktu o stabilitě a růstu se skládá především z následného hodnocení a zcela postrádá včasný rozpočtový a hospodářský dohled, který by ex ante umožnil aplikovat konkrétních doporučení pro každý členský stát, jež by

---

¹³⁰ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů ze dne 12. května 2010 nazvané „Posílení koordinace hospodářské politiky“ (COM(2010) 250 v konečném znění – nebylo zveřejněno v Úředním věstníku).

¹³¹ Komise zejména poukazovala na skutečnost, že hospodářskou krizí byly zasaženy zejména veřejné finance, když schodky veřejných financí dosahovaly v průměru 7 % HDP a úrovně zadlužení více než 80 % HDP, což výrazně převyšovalo referenční hodnoty 3 % a 60 % HDP stanovené primárním právem. Tamtéž s. 2.

¹³² Komise uváděla, že velké a přetrvávající makroekonomické nerovnováhy mezi členskými státy eurozóny mohou podlomit soudržnost eurozóny a bránit hladkému fungování HMU. Pro zabránění vzniku nerovnováhy v rámci eurozóny navrhovala Komise prohloubit analýzu a rozšířit hospodářský dohled nad rámcem rozpočtu, aby bylo možné řešit další prvky makroekonomické nerovnováhy, včetně vývoje v oblasti konkurenceschopnosti a výchozích strukturálních problémů. Tamtéž s. 6.

¹³³ Pozn.: především zajistit lepší dodržování Paktu o stabilitě a růstu, zavést evropský hospodářský semestr a prosadit rámec pro řešení krizí v eurozóně. Tamtéž.

¹³⁴ Spolupráce, jejímž cílem jsou koordinované akce a jejich optimální výsledek (co nejvyšší ekonomický růst a nejnižší inflace), umožňuje všem dosáhnout lepších výsledků, než by dokázala celá škála opatření na úrovni jednotlivých nepropojených zemí. AYMOND, Robert. *Sjednocení měny v Evropě*. Překlad Jaroslav Keliš. 1. vyd. Praha: HZ, 1995. s. 20. Editio Q. ISBN 80-901918-2-7.

mohlo příznivě ovlivnit všechna hlediska požadovaného dohledu (fiskální, makrofinanční a strukturální). Systém včasného vzájemného hodnocení vnitrostátních rozpočtů by dle Komise v rámci evropského semestru zjistil nesrovnalosti a vznikající nerovnováhu. Pokud by následně programy stability a konvergenční programy, spíše než koncem roku, byly předkládány v první polovině roku, poskytlo by jejich včasné vzájemné hodnocení vodítko při přípravě rozpočtů jednotlivých států v následujícím roce.¹³⁵

Komisí navrhované posílení koordinace hospodářských politik členských států Unie bylo dále rozvedeno nařízením Rady (EU) č. 407/2010 ze dne 11. května 2010¹³⁶, kterým se stanoví podmínky a postupy pro poskytování finanční pomoci členskému státu Unie, který v důsledku událostí, jež nemůže ovlivnit, čelí vážným hospodářským nebo finančním obtížím nebo je z téhož důvodu takovými obtížemi vážně ohrožen, a dále pak sdělením Komise ze dne 30. června 2010, které konkretizuje návrhy na koordinaci hospodářské politiky prostřednictvím preventivních a nápravných opatření, stanovuje účinné donucovací mechanismy, a upřesňuje cyklus evropského semestru.¹³⁷

2.2.2 Evropský hospodářský semestr

Evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik byl zaveden v souladu s cíli a požadavky uvedenými ve Smlouvě o fungování Evropské unie jako mnohostranný dohled prováděný Radou s cílem zajistit užší koordinaci hospodářských politik a trvalou konvergenci hospodářské výkonnosti členských států Unie. Do primárního práva byl zaveden nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1175/2011 ze dne 16. listopadu 2011, kterým bylo změněno nařízení Rady (ES) č. 1466/97 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik.¹³⁸

Evropský semestr je koncipován jako definování hlavních směrů hospodářských politik členských států a Unie a dohled nad jejich prováděním v souladu s

---

¹³⁵ Tamtéž s. 8.

¹³⁶ Nařízení Rady (EU) č. 407/2010 ze dne 11. května 2010 o zavedení evropského mechanismu finanční stabilizace. Úř. věst. L 118, 12. 5. 2010, s. 1—4.

¹³⁷ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů ze dne 30. června 2010 nazvané „Lepší koordinace hospodářské politiky pro stabilitu, růst a nová pracovní místa – Nástroje pro silnější správu ekonomických záležitostí EU“ (COM(2010) 367 – nebylo zveřejněno v Úředním věstníku).

¹³⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1175/2011 ze dne 16. listopadu 2011, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1466/97 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik. Úř. věst. L 306, 23. 11. 2011, s. 12—24.

čl. 121 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie; definování a přezkum provádění hlavních zásad zaměstnanosti, které musí být zohledněny členskými státy v souladu s čl. 148 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie; předkládání a posuzování programů stability a konvergenčních programů členských států; předkládání a posuzování národních programů reforem členských států, které podporují strategii Unie pro růst a zaměstnanost, které byly vydány Komisí a Evropskou radou na začátku ročního cyklu dohledu a dále pak dohled za účelem předcházení makroekonomické nerovnováze a její nápravy (dle nařízení č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011¹³⁹).¹⁴⁰

Principem dohledu nad koordinací hospodářské politiky s cílem zajistit včasné a integrované politické poradenství o makro-fiskálních a makrostrukturálních politických záměrech je vydání pokynů členským Radou v souladu s ustanovením článků 121 a 148 Smlouvy o fungování Evropské unie, po posouzení předložených programů a na základě předchozího doporučení Komise. Členské státy musí následně takto obdržené pokyny při vypracovávání svých politik zaměstnanosti a hospodářských a rozpočtových politik zohlednit, než přijmou klíčová rozhodnutí o vnitrostátních rozpočtech na následující roky.¹⁴¹ V případě, že členský stát následně nejedná podle pokynů, které obdržel, je tato situace dle nastaveného dohledu nad koordinací hospodářské politiky řešena dalším doporučením vůči členskému státu, aby tento přijal další konkrétní opatření, varováním ze strany Komise podle čl. 121 odst. 4 Smlouvy o fungování Evropské unie, nebo následně opatřeními¹⁴², jež primární právo pro tyto případy upravuje.¹⁴³

Provádění evropského semestru předpokládá i zapojení Evropského parlamentu, který je pověřen prováděním hospodářského dialogu, kdy může příslušný výbor Evropského parlamentu vyzvat předsedu Rady a Komisi, či předsedu Evropské rady nebo předsedu euroskupiny, aby se zúčastnili diskuze ve výboru, čímž by měla být zvýšena transparentnost a odpovědnost členských států v souvislosti s přijímanými rozhodnutími o vnitrostátních rozpočtech členských států na následující

---

¹³⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy. Úř. věst. L 306, 23. 11. 2011, s. 25–32.

¹⁴⁰ Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik, článek 2-a.

¹⁴¹ Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik, článek 2-a.

¹⁴² Pozn. jde především o opatření dle nařízení (ES) 1466/1997, nařízení (ES) č. 1467/97 a nařízení (EU) č. 1176/2011.

¹⁴³ Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik, článek 2-a.

roky. Dále mohou být v rámci evropského semestru vedeny konzultace s výbory Evropského parlamentu.^{144 145}

2.3 Eurozóna

2.3.1 Kritéria konvergence

Podmínkou vstupu členského státu do eurozóny, jež sebou přináší možnost používání společné měny euro, je splnění tzv. kritérií konvergence.¹⁴⁶ Kritéria konvergence jsou zakotvena přímo v zakladatelských smlouvách Unie, a to v podobě ustanovení Smlouvy o fungování Evropské unie¹⁴⁷, a dále pak podrobněji rozvedena v protokolu, který je přílohou této smlouvy.¹⁴⁸ Původním cílem Maastrichtské smlouvy¹⁴⁹ bylo koncipovat kritéria konvergence nejen pro vstup jednotlivého členského státu do eurozóny, ale především pro zjištění, zda byly členské státy Unie¹⁵⁰ připravené vstoupit do třetí etapy budování měnové unie. Členský stát, který podmínky nezbytné pro zavedení společné měny nesplňoval, byl primárním právem označován jako stát, na který se vztahuje výjimka.¹⁵¹

Pohledem hospodářské a měnové integrace lze konvergenční kritéria rozdělit na kritéria hospodářské spolupráce, ke kterým patří kritéria dlouhodobě udržitelného stavu veřejných financí (kritérium fiskální) a na kritéria spolupráce monetární, které jsou nedílnou politiky měnové, jež je po vzniku měnové unie výlučnou pravomocí orgánů Unie.¹⁵²

---

¹⁴⁴ Součástí hospodářského dialogu jsou zprávy o výsledcích mnohostranného dohledu, které každoročně v souladu s článkem 121 SFEU Evropskému parlamentu a Evropské radě podávají předseda Rady a Komise, a případně i předseda euroskupiny. Tamtéž.

¹⁴⁵ Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik, článek 2-ab.

¹⁴⁶ Konvergenční kritéria měla především přimět měnově méně stabilní a fiskálně méně odpovědné země EU, aby před případným vstupem do měnové unie přiblížily hodnoty svých makroekonomických ukazatelů vyjádřených pěti konvergenčními kritérii úrovni měnově stabilnějších a fiskálně odpovědnějších členů Unie. Malý, Jiří. *Ekonomické a politické aspekty vzniku a existence eurozóny*. In. *Společná evropská měna, ekonomický růst a sociální soudržnost: souhrnná publikace z vědecko-popularizačního semináře realizovaného v rámci projektu Podpora šíření poznatků výzkumu evropské integrace (reg. č. CZ.1.07/2.3.00/09.0128) ...*: Brno, 12. listopadu 2010. 1. vyd. Praha: Vzdělávací středisko na podporu demokracie, 2010. 170 s. 31. ISBN 978-80-904281-5-7.

¹⁴⁷ Ust. čl. 140 SFEU.

¹⁴⁸ Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie: Protokol (č. 13) o kritériích konvergence. OJ C 326, 26. 10. 2012, p. 281–282, článek 1.

¹⁴⁹ Smlouva o Evropské unii (podepsaná 7. 2. 1992, tzv. Maastrichtská smlouva), (Úřední věstník 92/C, 191/01).

¹⁵⁰ Pozn.: tehdy označovaná jako Společenství.

¹⁵¹ SEU článek G odst. 25 vložil nový článek 109j odst. 2 SEHS (tj. čl. 121 odst. 2 SES v konsolidovaném znění), nyní čl. 140 SFEU.

¹⁵² TOMÁŠEK, M. *Evropské měnové právo*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2004. s. 78. ISBN 80-7179-860-6.

Kritéria konvergence jsou ve smyslu platného primárního práva suspenzivní podmínkou, jež působí výhradně *inter partes*, tj. vůči jednotlivým členským státům usilujícím o splnění podmínek pro používání společné měny.¹⁵³ Kromě splnění zmíněných kritérií konvergence, jakožto konvergence nominální, je předpokladem účasti členského státu v eurozóně i konvergence reálná, kterou však primární právo Unie explicitně neupravuje.¹⁵⁴ Platná kritéria konvergence jsou však současně ekonomickou podmínkou kumulativní, kdy je nutné tyto kritéria členským státem splnit současně.¹⁵⁵

2.3.1.1 Kritérium cenové stability

Zcela na prvním místě z kritérií konvergence bylo Maastrichtskou smlouvou zavedeno kritérium dosažení vysokého stupně cenové stability patrného z míry inflace, která se blíží míře inflace nejvýše tří členských států, jež dosáhly v cenové oblasti nejlepších výsledků.¹⁵⁶ Kritérium cenové stability je monetární podmínkou, kterou není možné upravit v národních předpisech členských států, pokud jsou v jejich národních ekonomikách dodržovány principy tržního hospodářství.¹⁵⁷ Kritérium cenové stability stanovilo členským státům povinnost vykazovat dlouhodobě udržitelnou cenovou stabilitu a průměrnou míru inflace měřenou v průběhu jednoho roku před provedeným šetřením, jenž nepřekračuje o více než 1,5 procentního bodu míru inflace nejvýše tří členských států, které v oblasti cenové stability dosáhly nejlepších výsledků.¹⁵⁸

Dodržování podmínek neinflačního růstu sleduje eliminaci rozdílných národních inflačních politik členských států s cílem minimálního inflačního růstu a

---

¹⁵³ Do roku 1998, kdy vznikla měnová unie, měla tato suspenzivní působnost rovněž účinek vůči měnové unii jako celku *erga omnes*. TOMÁŠEK, M. *Právní základy Evropské měnové unie*. 1. vyd. Praha: Bankovní institut, 1999. s. 21. ISBN 80-902243-3-4.

¹⁵⁴ „...východním rozšířením...ekonomická úroveň nejbohatších nových členů vesměs zaostávala za ekonomickou úrovní nejchudších starých členů.“ DĚDEK, O. *Doba eura: úspěchy i nezdary společné evropské měny*. Praha: Linde Praha, 2014. s. 131. ISBN 978-80-7201-933-5.

¹⁵⁵ Případné podmínky pro setrvání členského státu v měnové unii však primární právo neupravuje. TOMÁŠEK, M. *Evropské měnové právo*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2004. s. 38. ISBN 80-7179-860-6.

¹⁵⁶ SEU článek G odst. 25 vložil nový čl. 109j odst. 1 SEHS (tj. čl. 121 odst. 1 SES v konsolidovaném znění), nyní čl. 140 odst. 1 SFEU.

¹⁵⁷ TOMÁŠEK, M. *Evropské měnové právo*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2004. s. 79. ISBN 80-7179-860-6.

¹⁵⁸ Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie: Protokol (č. 13) o kritériích konvergence. OJ C 326, 26. 10. 2012, p. 281–282, článek 1: „...Inflace se měří pomocí indexu spotřebitelských cen na srovnatelném základě s přihlédnutím k rozdílnému vymezení pojmu v jednotlivých členských státech.“ Pro měření inflace se používá jak deflátoru HDP, tak i spotřebitelského cenového indexu. Použití spotřebitelského cenového indexu je častější. KODERA, Jan. *Měnová analýza*. 2., upr. vyd. Praha: ASPI, 2007. 250 s. 24. ISBN 978-80-7357-298-3.

dosažení cenové stability. Členské státy s preferencí nízké inflační míry mají uplatněním tohoto kritéria možnost zachovat svou národní inflační politiku na obdobné úrovni i v rámci měnové unie. Současně je toto kritérium způsobilé odstranit případné riziko, že tyto členské státy budou v rámci rozhodovacích procesů v měnové unii přehlasovány státy, preferující vyšší inflační míry v rámci svých národních politik, které mohu v rámci hospodářské a měnové unie tvořit většinu takových států.¹⁵⁹

Původní ustanovení kritéria dosažení vysokého stupně cenové stability, jež do primárního práva přinesla Maastrichtská smlouva, bylo i po následných změnách primárního práva zachováno bez zásadních změn.¹⁶⁰ Dodržování vysokého stupně cenové stability se i nadále posuzuje podle harmonizovaného indexu spotřebitelských cen¹⁶¹, jako průměr roční míry inflace tří členských států, jež dosáhly v cenové oblasti nejlepších výsledků nejspěšnějších zemí, ke kterému se připočítá hodnota 1,5 procentního bodu.¹⁶² Vzhledem k tomu, že zachování nízké a sjednocené míry inflace je základní podmínkou pro fungování vnitřního trhu, založeného na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě, není primárním právem připuštěna žádná výjimka z takto nastaveného kritéria konvergence.¹⁶³

2.3.1.2 Kritérium dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí

Kritérium dlouhodobě udržitelného stavu veřejných financí, bylo jako hospodářské a rozpočtové kritérium zavedeno Maastrichtskou smlouvou ustanovením, podle kterého musí členský stát splnit dlouhodobě udržitelný stav veřejných financí patrný ze stavu veřejných rozpočtů nevykazujících nadměrný schodek ve smyslu čl. 104c odst. 6, tj. ve smyslu rozhodnutí Rady kvalifikovanou většinou o tom, zda

---

¹⁵⁹ Klasickým případem rozdílných národních inflačních politik byla Spolková republika Německo a Itálie. LACINA, L. *Měnová integrace: náklady a přínosy členství v měnové unii*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2007. Kap. 1. s. 18. ISBN 978-80-7179-560-5.

¹⁶⁰ Polemika o správnosti nastavených kritérií poukazuje na vhodnost srovnávání inflace kandidátské země s inflací eurozóny než s výsledky tří členských států s nejmenší inflací. MERTLÍK, P. Maastrichtská kritéria a reálná konvergence ČR k zemím eurozóny. In. *Zájmy České republiky a přijetí společné evropské měny: přepis příspěvků z IV. konference Evropské fórum podnikání: Praha, Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, 17. září 2008*. Praha: Vzdělávací středisko na podporu demokracie, 2008. Blok A. s. 45. ISBN 978-80-903122-9-6.

¹⁶¹ Harmonizovaným indexem spotřebitelských cen (HISC) se rozumí srovnatelný index spotřebitelských cen vytvářený jednotlivými členskými státy. Nařízení Rady (ES) č. 2494/95 ze dne 23. října 1995, o harmonizovaných indexech spotřebitelských cen. OJ L 257, 27. 10. 1995, p. 1–4.

¹⁶² Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie: Protokol (č. 13) o kritériích konvergence. OJ C 326, 26. 10. 2012, p. 281–282.

¹⁶³ Článek 3, odst. 3 SEU v konsolidovaném znění: „Unie vytváří vnitřní trh. Usiluje o udržitelný rozvoj Evropy, založený na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě, vysoce konkurenceschopném sociálně tržním hospodářství směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku a na vysokém stupni ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Podporuje vědecký a technický pokrok...“

existuje nadměrný schodek, po předchozím doporučení Komise a zvážení všech připomínek, které dotyčný stát případně k takovému rozhodnutí učinil.¹⁶⁴

Kontrola dodržování rozpočtové kázně za účelem vyvarování se nadměrných schodků veřejných financí bylo primárním právem svěřeno Komisi, která byla pověřena sledovat vývoj rozpočtové situace a výši veřejného dluhu v členských státech, aby bylo možno případně zjistit závažné chyby. Posuzováno bylo především dodržování rozpočtové kázně na základě těchto dvou kritérií, upravených přímo v primárním právu:¹⁶⁵ a) zda poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k hrubému domácímu produktu nepřekračuje doporučenou hodnotu, ledaže by tento poměr buď podstatně a nepřetržitě klesal a dosáhl úrovně, která se blíží doporučené hodnotě; nebo by překročení doporučené hodnoty bylo pouze výjimečné a dočasné a poměr zůstával blízko k referenční hodnotě; b) zda poměr veřejného dluhu k hrubému domácímu produktu nepřekračuje doporučenou hodnotu, ledaže se poměr dostatečně snižuje a blíží se uspokojivým tempem k referenční hodnotě.¹⁶⁶ Překročení schodku veřejných financí nad doporučenou (referenční) hodnotu se dle nařízení (ES) 1467/1997¹⁶⁷ považuje za výjimečné a dočasné tehdy, pokud je způsobeno neobvyklou událostí, kterou dotyčný členský stát nemůže nikterak ovlivnit a která má zásadní dopad na finanční situaci vládních institucí, nebo pokud vznikne v důsledku prudkého hospodářského propadu.¹⁶⁸ Doporučené (referenční) hodnoty byly upraveny v Protokolu o postupu při nadměrném schodku, který byl připojen k textu Maastrichtské smlouvy¹⁶⁹, a které byly upraveny jako 3 % pro poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k hrubému domácímu produktu v tržních cenách; a jako 60 % pro poměr veřejného dluhu k hrubému domácímu produktu v tržních cenách.¹⁷⁰

---

¹⁶⁴ SEU článek G odst. 25 vložil nový článek 109j odst. 2 SEHS (tj. čl. 121 odst. 2 SES v konsolidovaném znění), nyní čl. 140 SFEU.

¹⁶⁵ SFEU, článek 126 (článek 104 SES v konsolidovaném znění).

¹⁶⁶ Zdravé veřejné finance v podmínkách autonomie rozpočtových politik členských států představují oporu jednotné měnové politiky. Udržování zdravých rozpočtových pozic členskými státy umožní těmto členským státům udržovat v rámci běžných ekonomických cyklů a výkyvů deficit veřejných financí v referenční hodnotě 3 % hrubého domácího produktu. TOMÁŠEK, M. *Evropské měnové právo*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2004. s. 59. ISBN 80-7179-860-6.

¹⁶⁷ Nařízení Rady (ES) č. 1467/97 ze dne 7. července 1997 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku. Úřední věstník L 209, 02/08/1997 S. 0006 – 0011.

¹⁶⁸ Nařízení Rady (ES) č. 1467/97, článek 2.

¹⁶⁹ Smlouva o Evropské unii (podepsaná 7. 2. 1992, tzv. Maastrichtská smlouva), (Úřední věstník 92/C, 191/01), článek G odst. 25: „Doporučované hodnoty jsou stanoveny v Protokolu o postupu při nadměrném schodku připojeném k této smlouvě“.

¹⁷⁰ Nastavené podmínky u kritéria rozpočtového schodku a kritéria státního dluhu platí alternativně. TOMÁŠEK, M. *Evropské měnové právo*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2004. s. 54. ISBN 80-7179-860-6.

Také toto kritérium dlouhodobě udržitelného stavu veřejných financí, jež do primárního práva přinesla Maastrichtská smlouva, bylo i po následných změnách primárního práva zachováno bez zásadních změn, když jedinou změnou v textu primárního práva bylo nahrazení původního pojmu doporučená hodnota pojmem referenční hodnota.¹⁷¹ Použití Protokolu o postupu při nadměrném schodku upravuje současně nařízení Rady (ES) č. 479/2009 ze dne 25. května 2009 o použití Protokolu o postupu při nadměrném schodku.¹⁷²

2.3.1.3 Kritérium stability měnového kurzu a účasti v ERM

Kritérium stability měnového kursu a účasti v ERM bylo Maastrichtskou smlouvou specifikováno jako dodržování normálního fluktuačního rozpětí stanoveného mechanismem směnných kurzů Evropského měnového systému po dobu alespoň dvou let, aniž by došlo k devalvaci vůči měně jiného členského státu.¹⁷³ Volba období dvou let, ve kterém by mělo být členským státem dodržováno normální fluktuační rozpětí, bylo nastaveno jako praktický test, který měl prokázat, že členský stát bude splňovat předpoklady pro uplatňování jednotné kurzové politiky Unie.¹⁷⁴

Kritérium účasti v mechanismu směnných kurzů Evropského měnového systému, tak jak jej upravily zakladatelské smlouvy (nyní čl. 140 odst. 1 třetí odřáčka Smlouvy o fungování Evropské unie), blíže specifikoval Protokol o kritériích konvergence jako povinnost členského státu alespoň po dobu posledních dvou let před šetřením dodržovat fluktuační rozpětí stanovené mechanismem směnných kurzů Evropského měnového systému, aniž by byl směnný kurz vystaven silným tlakům. V období posledních dvou let před šetřením členský stát zejména pak nesměl z vlastního podnětu devalvovat dvoustranný střední kurz své měny vůči euru.¹⁷⁵

---

¹⁷¹ K referenční hodnotě pro poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k HDP členského státu v tržních cenách ve výši 3 % považují za vhodné poznamenat, že i tato byla Lisabonskou smlouvou ponechána beze změny, přestože MMF poukázoval na skutečnost, že nižší deficit vytvoří prostor pro fungování automatických stabilizátorů v případě negativních ekonomických šoků. Za udržitelnou úroveň veřejného dluhu hodnotu byla MMF považována hodnota 45 % HDP, namísto referenční hodnoty 60 %. SEDLAČEK, P. Maastrichtská kritéria pohledem MMF. In: *Euro v ČR z pohledu ekonomů*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. Kap. 4.3, s. 71. ISBN 978-80-7380-182-3.

¹⁷² Nařízení Rady (ES) č. 479/2009 ze dne 25. května 2009 o použití Protokolu o postupu při nadměrném schodku, připojeného ke Smlouvě o založení Evropského společenství (kodifikované znění) (Úř. věst. L 145, 10. 6. 2009, s. 1–9).

¹⁷³ SEU článek G odst. 25 vložil nový čl. 109j odst. 2 SEHS (tj. čl. 121 SES, v konsolidovaném znění), nyní čl. 140 SFEU.

¹⁷⁴ PLAGA, R. Konvergenční kritéria. In: *Měnová integrace: náklady a přínosy členství v měnové unii*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2007. Kap. 6.1, s. 226. ISBN 978-80-7179-560-5.

¹⁷⁵ Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie: Protokol (č. 13) o kritériích konvergence. OJ C 326, 26. 10. 2012, p. 281–282, článek 3.

V rámci tohoto kritéria kurzového rozpětí pozbývají národní centrální banky členských států možnost použít vlastní monetární nástroje, neb případná realizace monetárních pravomocí svěřených nadnárodním centrálním bankám členských států prováděná rozdílně vůči některým členským zemím měnové unie by se vždy projevila negativně vůči jinému státu měnové unie.¹⁷⁶ Důsledkem kritéria stability měnového kursu je odstranění možnosti národních centrálních bank členských států aplikovat vůči jiným členským státům vlastní měnové nástroje, na základě kterých by jinak řízenou devalvací vlastní měny jeden členský stát podpořil zvýšení konkurenceschopnosti vlastní ekonomiky, která by se v jiných členských státech projevila poklesem poptávky po tuzemském zboží. Kritérium stability měnového kursu a účasti v ERM plně koresponduje s teoriemi optimálních měnových oblastí.¹⁷⁷

Původní ustanovení kritéria stability měnového kursu a účasti v ERM, jež do primárního práva přinesla Maastrichtská smlouva, bylo i po následných změnách primárního práva zachováno bez zásadních změn.¹⁷⁸ V rámci změn primárního práva, jež přinesla Lisabonská smlouva, byla upravena specifikace poměru měny členského státu, kdy v rámci Protokolu o kritériích konvergence v původním ustanovení o devalvací dvoustranného středního kurz měny členského státu vůči měně jakéhokoli jiného státu bylo zaměněno za ustanovení, na základě kterého členský stát nesmí z vlastního podnětu devalvovat dvoustranný střední kurz své měny vůči euru.¹⁷⁹ Jistou změnou však byla přeměna původního flukтуаční rozpětí nastaveného v rámci ERM Evropským měnovým institutem v roce 1979 na povolenou

---

¹⁷⁶ Jednotlivé státy nemohou využít své autonomní politiky, ale i centrální měnová autorita má k dispozici pouze jeden měnový instrument, tj. sníží-li úrokovou sazbu za cílem stimulace agregátní poptávky v zemi A, prohloubí inflační tlaky v zemi B, pokud zvýší úrokovou sazbu v zemi B, aby zkontrolovala inflaci, redukuje tím agregátní poptávku v zemi. TVRDOŇ, M. *Institucionální rámec fungování trhu práce v kontextu ekonomické konvergence a přijetí společné měny: (aplikace na země visegrádské skupiny)*. 1. vyd. Brno: Institut vzdělávání Sokrates, 2011. s. 47. ISBN 978-80-86572-75-8.

¹⁷⁷ ROZMAHEL, P. Asymetrické šoky a jejich význam v měnové unii. In. *Měnová integrace: náklady a přínosy členství v měnové unii*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2007. Kap. 4. s. 146. ISBN 978-80-7179-560-5.

¹⁷⁸ TOMÁŠEK, M. *Evropské měnové právo*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2004. s. 80. ISBN 80-7179-860-6.

¹⁷⁹ Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie: Protokol (č. 13) o kritériích konvergence. OJ C 326, 26. 10. 2012, p. 281–282, článek 3.

hodnotu rozpětí $\pm 2,25\%$ vůči centrální paritě nově na povolenou hodnotu rozpětí v pásmu $\pm 15\%$ na základě tzv. Bruselského kompromisu.^{180 181}

2.3.1.4 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb bylo Maastrichtskou smlouvou specifikováno jako stálost konvergence dosažené členským státem v a jeho účasti v mechanismu směnných kurzů Evropského měnového systému, které se odráží v úrovních dlouhodobých úrokových sazeb.¹⁸² Dodržení kritéria dlouhodobých úrokových sazeb ze strany členských států mělo za cíl zajistit stabilní ekonomického prostředí, které by eliminovalo vznik vysokého rizika kapitálových přesunů a s nimi spojených kapitálových zisků a ztrát při vstupu do měnové unie, jež mohla přinášet především existence rozdílných úrokových sazeb v členských státech.¹⁸³

Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb předpokládá, že v průběhu jednoho roku před šetřením průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba členského státu nebude překračovat o více než dva procentní body úrokovou sazbu nejvýše tří členských států, které dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků. Úrokové sazby se dle Protokolu o kritériích konvergence zjišťují na základě dlouhodobých státních dluhopisů nebo srovnatelných cenných papírů, s přihlédnutím k rozdílnému vymezení pojmů v jednotlivých členských státech.¹⁸⁴

I v případě kritéria dlouhodobých úrokových sazeb bylo původní ustanovení kritéria založené Maastrichtskou smlouvou zachováno bez zásadních změn. Případné ovlivňování úrokových sazeb prostřednictvím operací na volném trhu, jako nejdůležitější nástroj k udržování cenové stability, je tak nadále svěřeno výlučně ECB.¹⁸⁵

---

¹⁸⁰ „A central rate against the euro will be defined for the currency of each Member State outside the euro area participating in the exchange-rate mechanism. There will be one standard fluctuation band of plus or minus 15 % around the central rate.“ Usnesení Evropské rady o zřízení mechanismu směnných kurzů ve třetí etapě hospodářské a měnové unie Amsterdamu, 16. června 1997 (Úřední věstník C 236, 8. 2. 1997 S. 0005 až 0006).

¹⁸¹ Takto nově nastavenou hodnotu výkyvu vůči centrální paritě však nebylo problematické plnit. TOMÁŠEK, M. *Evropské měnové právo*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2004. s. 80. ISBN 80-7179-860-6.

¹⁸² SEU článek G odst. 25 vkládá nový čl. 109j odst. 2 SESHS (tj. čl. 121 SES, v konsolidovaném znění), nyní čl. 140 SFEU.

¹⁸³ PLAGA, R. Konvergenční kritéria. In. *Měnová integrace: náklady a přínosy členství v měnové unii*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2007. Kap. 6.1, s. 233. ISBN 978-80-7179-560-5.

¹⁸⁴ Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie: Protokol (č. 13) o kritériích konvergence. OJ C 326, 26. 10. 2012, p. 281–282, článek 4.

¹⁸⁵ KAPOUNEK, S. Evropská centrální banka a její monetární politika. In. *Měnová integrace: náklady a přínosy členství v měnové unii*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2007. Kap. 8. s. 338. ISBN 978-80-7179-560-5.

2.3.2 Sbližování právních předpisů

Konvergenci v oblasti právních předpisů založila, tak jako kritéria konvergence, Maastrichtská smlouva.¹⁸⁶ Konvergence v oblasti právních předpisů předpokládá slučitelnost legislativy států, které doposud nejsou členy eurozóny (tzv. státy na které se vztahuje výjimka)¹⁸⁷, s pravidly hospodářské a měnové unie, které jsou upraveny primárním právem Unie. Konvergence v legislativní oblasti stanoví především podmínku nezávislosti centrálních bank členských států, a to včetně zákazu financování veřejných institucí ze zdrojů centrálních bank, a dále pak zákaz zvýhodněného přístupu ke zdrojům úvěrových institucí. Konvergenčním kritériem v legislativní oblasti je současně i slučitelnost národní legislativy členského státu se statutem Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky.¹⁸⁸

Zákaz financování veřejných institucí ze zdrojů centrálních bank je v rámci primárního práva upraven ve Smlouvě o fungování Evropské unie zákazem poskytování přečerpání zůstatku bankovních účtů nebo jakýmkoliv jiným typem úvěru orgánům, institucím nebo subjektům Unie, ústředním vládám, regionálním nebo místním orgánům nebo veřejnoprávním orgánům, veřejnoprávním subjektům nebo veřejným podnikům jednotlivých členských států Unie¹⁸⁹, s výjimkou případné úvěrové instituce ve veřejném vlastnictví, jimž národní centrální banky a Evropská centrální banka poskytují stejné zacházení jako soukromým úvěrovým institucím v souvislosti s poskytováním peněžních prostředků centrálními bankami.¹⁹⁰

Smlouva o fungování Evropské unie upravuje dále i zákaz zvýhodněného přístupu ke zdrojům úvěrových institucí a současně zakotvuje podmínku nezávislosti centrálních bank členských států. Zákaz zvýhodněného přístupu ke zdrojům úvěrových institucí je koncipován jako zákaz jakýchkoli opatření, která umožňují orgánům, institucím nebo jiným subjektům Unie, ústředním vládám, regionálním nebo místním orgánům nebo jiným veřejným orgánům, jiným veřejnoprávním subjektům nebo veřejným podnikům členských států zvýhodněný přístup k finančním institucím, pokud nejsou odůvodněna veřejným dohledem.¹⁹¹

---

¹⁸⁶ ZEMÁNEK, J. Hospodářská a měnová unie. In: *Evropské právo*. 4. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2011. lli. Kap. 27. s. 671. Právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-333-2.

¹⁸⁷ Tamtéž s. 673.

¹⁸⁸ KALÍNSKÁ, Emilie a kol. *Mezinárodní obchod v 21. století*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 228 s. 74. Expert. ISBN 978-80-247-3396-8.

¹⁸⁹ Článek 123 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie.

¹⁹⁰ Článek 123 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie.

¹⁹¹ Článek 124 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Podmínka nezávislosti centrálních bank členských států je stanovena Smlouvou o fungování Evropské unie tak, že se při provádění pravomocí a plnění úkolů a povinností podle zakladatelských smluv, statutu ESCB a statutu ECB, nesmějí Evropská centrální banka, národní centrální banky či členové jejich rozhodovacích orgánů přijímat ani vyžadovat pokyny od institucí, orgánů nebo jiných subjektů Unie, či od vlády členského státu a jakéhokoli jiného subjektu. Instituce, orgány nebo jiné subjekty Unie a vlády členských států mají na základě primárního práva závazek zachovávat tuto zásadu a nesnažit se nikterak ovlivňovat členy rozhodovacích orgánů Evropské centrální banky či jednotlivých národních centrálních bank při plnění úkolů, které jim byly svěřeny.¹⁹²

Posledním kritériem konvergence právních předpisů je podmínka slučitelnost národní legislativy členského státu se statutem Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky zakotvená způsobem, kdy slučitelnost vnitrostátních právních předpisů, a to včetně statutu jednotlivých národních centrálních bank se zakladatelskými smlouvami je povinen zajistit každý členský stát.¹⁹³

2.4 Finanční podpora státům eurozóny

2.6.1 Evropský mechanismus stability

Mezivládní smlouvu podepsanou dne 2. února 2012¹⁹⁴ byl mezi členskými státy eurozóny jako finanční instituce se sídlem v Lucemburku, založen evropský mechanismus stability, jehož úkolem bylo zajistit finanční stabilitu v eurozóně a poskytovat pomoc zemím eurozóny postiženým nebo ohroženým finančními problémy.¹⁹⁵ Mezivládní smlouva přiznala ESM plnou právní subjektivitu, na základě které měl ESM plnou právní způsobilost nabývat a zcizovat movitý a nemovitý majetek, uzavírat smlouvy či být účastníkem soudních řízení.¹⁹⁶ Založení ESM předcházelo rozhodnutí Evropské rady ze dne 25. března 2011, kterým byl původní článek 136 Smlouvy o fungování Evropské unie doplněn o možnost členských států eurozóny zavést mechanismus stability, který bude aktivován v případech, kdy to bude nezbytné k zajištění stability eurozóny jako celku.¹⁹⁷

¹⁹² Článek 130 Smlouvy o fungování Evropské unie.

¹⁹³ Článek 131 Smlouvy o fungování Evropské unie.

¹⁹⁴ Treaty establishing the European Stability Mechanism. Brusel, 2. 2. 2012.

¹⁹⁵ Tamtéž článek 3.

¹⁹⁶ Tamtéž článek 32.

¹⁹⁷ Změna primárního práva proběhla dle článku 48 odst. 6 Smlouvy o Evropské unii, na základě kterého, může Evropská rada jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem a Komisí a v

ESM byl založen jako mezivládní instituce dle mezinárodního práva veřejného s vlastním kapitálem, který byl stanoven ve výši 704 798,7 milionu EUR (článek 8). V rámci dohody o založení ESM bylo k zajištění finanční stability eurozóny jako celku koncipováno několik nástrojů finanční pomoci. Preventivní finanční pomoc (článek 14), finanční pomoc na rekapitalizaci finančních institucí člena ESM (článek 15), nástroj podpory na primárním trhu (článek 17) a nástroj podpory na sekundárním trhu (článek 18).¹⁹⁸ Za účelem zajištění svěřených úloh je ESM oprávněn se půjčovat na kapitálových trzích (článek 21), oprávněn provádět obezřetnou investiční politiku (článek 22). Případné ztráty vzniklé při operacích ESM jsou dle dohody kryty rezervním fondem ESM, splaceným kapitálem, či přiměřenými částkami členů ESM (článek 25).¹⁹⁹

Mezi státy dohody bylo smluveno, že při poskytování podpory stability člen ESM podá žádost o podporu stability předsedovi Rady guvernérů, ve které uveden navrhovaný nástroj finanční podpory. Při posuzování žádosti Komise (EU) ve spolupráci s ECB posoudí existenci rizika pro finanční stabilitu eurozóny jako celku; posoudí, zda veřejný dluh členského státu je udržitelný a dále posoudí, zda existuje skutečná potřeba finanční pomoci pro člena ESM. O poskytnutí finanční podpory členskému státu rozhoduje dle dohody Rada guvernérů ESM. V případě, že je rozhodnuto o poskytnutí finanční podpory členskému státu ESM, je úkolem Komise (EU) se žadatelem o finanční podporu uzavřít memorandum o porozumění, jehož obsahem je náprava hospodářských a finančních nedostatků u členského státu ESM (žadatele). Přijaté memorandum o porozumění musí být plně v souladu s opatřeními stanovenými pro koordinaci hospodářské politiky, jež upravuje Smlouva o fungování Evropské unie a dále pak v souladu s jakýmkoli stanoviskem, varováním, doporučením nebo rozhodnutím, které bylo určeno členovi ESM žádajícímu o poskytnutí finanční podpory.²⁰⁰

2.6.2 Podpora strukturálních reforem

Podpora strukturálních reforem byla iniciovaná Komisí prostřednictvím návrhu na zavedení Programu na podporu strukturálních reforem na období roku 2017

---

určitých případech s Evropskou centrální bankou přijmout rozhodnutí o změně všech nebo části ustanovení části třetí Smlouvy o fungování Evropské unie. Rozhodnutí Evropské rady, ze dne 25. března 2011, kterým se mění článek 136 Smlouvy o fungování Evropské unie, pokud jde o mechanismus stability pro členské státy, jejichž měnou je euro. 2011/199/EU. Úř. věst. L 91, 6. 4. 2011, s. 1-2.

¹⁹⁸ Treaty establishing the European Stability Mechanism. Brusel, 2. 2. 2012.

¹⁹⁹ Treaty establishing the European Stability Mechanism. Brusel, 2. 2. 2012

²⁰⁰ Treaty establishing the European Stability Mechanism. Brusel, 2. 2. 2012. Článek 13.

až 2020, který komise odůvodňovala potřebou vytvořit zdravé institucionální prostředí a hladce fungující ekonomiku, které jsou nepostradatelné pro pokrok v oblasti konkurenceschopnosti, povzbuzení investic, silnější tvorbu pracovních míst, zvyšování životní úrovně a vytváření udržitelného růstu v jednotlivých členských státech Unie.²⁰¹

Vznik programu na podporu strukturálních reforem byl Komisí iniciován s cílem posílit celkovou kapacitu členských států pro přípravu a provádění prorůstových institucionálních, strukturálních a správních reforem, a to způsobem, kdy k přípravě a provádění reforem v jednotlivých členských státech může být účinné a účelné využívání finančních prostředků Unie. Komise v návrhu nařízení uváděla, že podpora v rámci programu reforem je koncipována na základě žádosti členského státu a bude k dispozici na podporu: i) provádění reforem v rámci postupů správy ekonomických záležitostí; ii) reforem spojených s prováděním ekonomických ozdravných programů pro členské státy, které jsou příjemci finanční pomoci Unie, či dále pak iii) reforem, které členské státy uskutečňují z vlastního podnětu s cílem dosáhnout udržitelných investic, růstu a vytváření pracovních míst. Komise v návrhu nařízení mj. uváděla, že cílem strategie Evropa 2020²⁰² je vytvářet ve všech členských státech podmínky pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění a zavedení programu na podporu strukturálních reforem na období 2017–2020 je s touto strategií plně v souladu.²⁰³

Programu na podporu strukturálních reforem na období 2017–2020 byl zaveden prostřednictvím nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/825 ze dne 17. května 2017.²⁰⁴ Zavedení programu na podporu strukturálních reforem bylo koncipováno Unií s odkazem na článek 121 Smlouvy o fungování Evropské unie, který stanoví, že koordinace hospodářských politik členských států je věcí společného zájmu a dále pak s odkazem na článek 175 Smlouvy o fungování Ev-

---

²⁰¹ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zavedení Programu na podporu strukturálních reforem na období 2017 – 2020 a o změně nařízení (EU) č. 1303/2013 a (EU) č. 1305/2013. Brusel dne 26. 11. 2015. COM/2015/0701 final - 2015/0263 (COD).

²⁰² Sdělení Komise EVROPA 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, Brusel, 3. 3. 2010, KOM(2010) 2020 v konečném znění.

²⁰³ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zavedení Programu na podporu strukturálních reforem na období 2017 – 2020 a o změně nařízení (EU) č. 1303/2013 a (EU) č. 1305/2013. Brusel dne 26. 11. 2015. COM/2015/0701 final - 2015/0263 (COD). Důvodová zpráva, článek 1, s. 2.

²⁰⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/825 ze dne 17. května 2017 o zavedení programu na podporu strukturálních reforem na období 2017–2020 a o změně nařízení (EU) č. 1303/2013 a (EU) č. 1305/2013. OJ L 129, 19. 5. 2017, p. 1–16.

ropské unie, podle kterého mohou být přijaty specifické činnosti mimo fondy Evropským parlamentem a Radou řádným legislativním postupem a po konzultaci Evropského hospodářského a sociálního výboru a Výboru regionů²⁰⁵, a dále pak podle článku 197 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie, podle kterého Unie může podpořit úsilí členských států o zlepšení schopnosti jejich správních orgánů provádět právo Unie.²⁰⁶

Cílem Programu na podporu strukturálních reforem na období 2017–2020 bylo prostřednictvím poskytování podpory vnitrostátním orgánům na opatření zaměřená na reformování a posílení institucí, řízení, veřejné správy a hospodářských a sociálních odvětví a dále pak prostřednictvím pomoci zaměřené na účinné, účelné a transparentní využívání fondů Unie, přispět zejména k institucionálním, správním a strukturálním reformám podporujícím růst v členských státech. Program na podporu strukturálních reforem měl současně posílit soudržnost, konkurenceschopnost, produktivitu, udržitelný růst a tvorbu pracovních míst a investic, a to zejména v rámci správy ekonomických záležitostí.²⁰⁷ Finanční krytí pro provádění Programu na podporu strukturálních reforem na období 2017–2020 bylo stanoveno ve výši 142 800 000 EUR v běžných cenách.²⁰⁸

Ačkoli nařízení o zavedení programu na podporu strukturálních reforem na období 2017–2020 výslovně neupravovalo otázky týkající se oblasti měnové unie, bylo koncipováno s odkazem na články 120 a 121 Smlouvy o fungování Evropské unie²⁰⁹, podle kterých členské státy směřují své hospodářské politiky tak, aby v rámci hlavních směrů (článek 121 odst. 2 SFEU) přispívaly k dosahování cílů Unie

---

²⁰⁵ SFEU, článek 175 třetí pododstavec: „*Ukáží-li se specifické činnosti mimo fondy jako nezbytné, aniž jsou dotčena opatření, o nichž bylo rozhodnuto v rámci jiných politik Unie, mohou být takové činnosti přijaty Evropským parlamentem a Radou řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů.*“

²⁰⁶ SFEU, článek 197 odst. 2: „*Unie může podpořit úsilí členských států o zlepšení schopnosti jejich správních orgánů provádět právo Unie. Tato činnost může zahrnovat zejména usnadnění výměny informací a státních zaměstnanců, jakož i podporu vzdělávacích programů. Žádný členský stát není povinen této podpory využít. Evropský parlament a Rada přijmou řádným legislativním postupem formou nařízení k tomuto účelu nezbytná opatření, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států.*“

²⁰⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/825 ze dne 17. května 2017 o zavedení programu na podporu strukturálních reforem na období 2017–2020 a o změně nařízení (EU) č. 1303/2013 a (EU) č. 1305/2013. OJ L 129, 19. 5. 2017, p. 1–16. Článek 4, Obecný cíl.

²⁰⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/825 ze dne 17. května 2017 o zavedení programu na podporu strukturálních reforem na období 2017–2020 a o změně nařízení (EU) č. 1303/2013 a (EU) č. 1305/2013. OJ L 129, 19. 5. 2017, p. 1–16. Článek 10.

²⁰⁹ Podle článku 120 Smlouvy o fungování Evropské unie členské státy směřují své hospodářské politiky tak, aby v rámci hlavních směrů (uvedených v čl. 121 odst. 2 SFEU) přispívaly k dosahování cílů Unie ve smyslu článku 3 Smlouvy o Evropské unii.

ve smyslu článku 3 Smlouvy o Evropské unii, podle kterého Unie vytváří vnitřní trh a vytváří hospodářskou a měnovou unii, jejíž měnou je euro.²¹⁰

2.5 Bankovní unie

2.5.1 Bankovní unie

Bankovní unii lze označit za systém bankovního dohledu a způsobu řešení krizí bank na úrovni Unie, který funguje na základě celoevropských pravidel. Cílem bankovní unie je zajištění bezpečnosti a spolehlivosti bankovního sektoru nejen v eurozóně, ale i v celé Unii tak, aby se případný úpadek bank měl minimální dopad na reálnou ekonomiku členského státu a Unie, a dále pak, aby takový případný úpadek byl bez vlivu na finanční prostředky daňových poplatníků.²¹¹ Za prvotní impuls ke vzniku bankovní unie lze označit doporučení Evropské rady k vytvoření Evropského systému orgánů finančního dohledu, jehož cílem mělo dle Evropské rady být zvýšení kvality a jednotnost dohledu na úrovni členských států, posílení dohledu nad přeshraničními skupinami zřízením kolegií orgánů dohledu a vytvořením jednotného evropského kodexu platného pro všechny finanční instituce na jednotném trhu a to prostřednictvím tří nových evropských orgánů dohledu.²¹² Bankovní unii lze však vidět i jako důsledek růstu nedůvěry trhů v bankovní systémy eurozóny, kolaps významných bank a přeshraničně působících bankovních skupin sídlících v eurozóně, jejichž sanace si během finanční krize vyžádala vysoké výdaje z veřejných prostředků.²¹³

Odlišnost národních přístupů k řešení bankovních krizí, kdy národní vlády z moci úřední v ekonomikách nepostížených hospodářskou krizí zahrazovaly cesty tokům likvidity směřujícím do krizových oblastí²¹⁴, což sice bylo obhajitelné hle-

---

²¹⁰ Dle článku 3 odst. 3 SEU (v konsolidovaném znění) Unie vytváří vnitřní trh. Usiluje o udržitelný rozvoj Evropy, založený na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě, vysoce konkurenceschopném sociálně tržním hospodářství směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku a na vysokém stupni ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Podporuje vědecký a technický pokrok. Dle článku 3 odst. 4 SEU (v konsolidovaném znění) Unie vytváří hospodářskou a měnovou unii, jejíž měnou je euro.

²¹¹ DĚDEK, Oldřich. *Doba eura: úspěchy i nezdary společné evropské měny*. Praha: Linde Praha, 2014. 335 s. 279. Monografie. ISBN 978-80-7201-933-5.

²¹² Závěry předsednictví ze zasedání Evropské rady v Bruselu. Brusel 10. července 2009. Dokument 11225/2/09, bod. č. 20.

²¹³ JANOVEC, Michal. *Dohled nad finančním trhem a jeho integrace*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2018. xiv, s. 47. Právo prakticky. ISBN 978-80-7552-877-3.

²¹⁴ Dle O. Dědka zkušenosti z krize v Řecku ukázala, že potíže vlády ohrožené dluhovou krizí dostávají do vážných potíží domácí banky a s nimi následně i domácí ekonomiku, neb domácí ban-

diskem péče o stabilitu domácího bankovního sektoru, avšak přispívalo k fragmentaci finančních trhů a k hloubení příkopů mezi národními teritorii eurozóny a bylo v příkrém rozporu s principy vnitřního trhu Unie, vyvolala potřebu tento systémový defekt řešit bankovní unií s jednotným evropským dohledem, který by měl lépe smiřovat protichůdné zájmy národních dohledových orgánů v době krize.²¹⁵ Druhým zásadním argumentem pro vznik bankovní unie byla provázanost krize bankovní s krizí vládních financí. Zmíněný projekt bankovní unie obsahuje klíčové reformy v oblasti regulace bankovního sektoru, které spočívají na jednotné bankovní regulaci jako jednotném souboru pravidel, jednotném mechanismu dohledu, a jednotném mechanismu pro řešení krizí.²¹⁶

2.5.1.1 Jednotný soubor pravidel

Jednotný systém pravidel představují právní předpisy určené pro finanční instituce Unie, které se vztahují na finanční produkty nabízené na území Unie. Jednotný soubor pravidel obsahuje především pravidla pro kapitálové požadavky na bankovní sektor, pravidla pro systémy pojištění vkladů a pravidla pro ozdravné postupy a řešení krize bank.²¹⁷ Kapitálové požadavky na bankovní sektor představují pravidla pro finanční a investiční instituce s cílem posílit schopnost bankovního sektoru Unie přestát případné hospodářské otřesy, zlepšit systém řízení finančních rizik a zajistit standardní úvěrování v dobách hospodářských útlumů.²¹⁸

Kapitálové požadavky na bankovní sektor jsou upraveny zejména nařízením Evropského parlamentu a rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013²¹⁹, kterým se stanoví jednotná pravidla týkající se obecných obezřetnostních požadavků, které musí finanční instituce (podléhající dohledu podle směrnice 2013/36/EU) splňovat

---

kovní sektor jako největší držitel vládních obligací, jejichž padající ceny způsobují domácím bankám ztráty, kvůli nimž domácí banky zastavují poskytování úvěrů. DĚDEK, Oldřich. *Doba eura: úspěchy i nezdary společné evropské měny*. Praha: Linde Praha, 2014. 335 s. 281. Monografie. ISBN 978-80-7201-933-5.

²¹⁵ DĚDEK, Oldřich. *Doba eura: úspěchy i nezdary společné evropské měny*. Praha: Linde Praha, 2014. 335 s. 279. Monografie. ISBN 978-80-7201-933-5.

²¹⁶ DĚDEK, Oldřich. *Doba eura: úspěchy i nezdary společné evropské měny*. Praha: Linde Praha, 2014. 335 s. 281. Monografie. ISBN 978-80-7201-933-5.

²¹⁷ K významu obchodních bank: PAVEL, J. Vliv recese z let 2009-2012 na strukturu veřejných financí zemí EU a možný vznik dluhové krize. In: *Fiskální a monetární politika po velké recesi*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2016. Kap. 1. s. 7. Monografie. ISBN 978-80-7380-605-7.

²¹⁸ MRÁČEK, K. Krize eurozóny a chování bank. In: *Krize eurozóny: současný stav a perspektivy: souhrnná publikace z vědeckopopularizačního semináře ...: Brno, 22. listopadu 2013 [v Moravském zemském muzeu]*. 1. vyd. Praha: Newton College ve spolupráci se Vzdělávacím střediskem na podporu demokracie, 2013. s. 117. ISBN 978-80-87764-01-5.

²¹⁹ Nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012 (Text s významem pro EHP). OJ L 176, 27. 6. 2013, p. 1–337.

v souvislosti s kapitálovými požadavky, s požadavky na omezení velkých expozic, s požadavky na likviditu a s požadavky na podávání zpráv a na zveřejňování informací.²²⁰ Kapitálové požadavky na bankovní sektor dále upravuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky²²¹, která stanoví pravidla týkající se přístupu k činnosti úvěrových institucí a investičních podniků, pravomocí dohledu a nástrojů obezřetnostního dohledu, požadavků na zveřejňování informací pro příslušné orgány zodpovědné za obezřetnostní regulaci a dohled nad finančními institucemi.²²²

Systemy pojištění vkladů představují ochranu vkladatelů v případě úpadku banky, a to formou sjednocené ochrany vkladatelů v celé Unii. Cílem pravidel je zajištění celkové finanční stability na jednotném trhu, která může být ohrožována v případech, kdy dochází k panickým výběrům vkladů u bank, které se dostaly do existenčních potíží. Společná pravidla a postupy týkající se zřizování a fungování systémů pojištění vkladů jsou upravena směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2014/49/EU ze dne 16. dubna 2014.²²³ Pravidla pro ozdravné postupy a způsoby řešení případných krizí bank upravují postupy při předcházení a při řešení krizí bank, které jsou na pokraji úpadku, čímž je sledován cíl minimálního dopadu bankovních krizí na reálnou ekonomiku a na veřejné finance. Společná unijní pravidla současně zavádí mechanismus, kterým jsou akcionáři a soukromí věřitelé zapojováni do záchrany bank. Současně jsou společnými pravidly upraveny fondy pro řešení krizí, jejichž prostřednictvím je zajištěna ochrana peněz daňových poplatníků v případě úpadku banky. Společná pravidla pro ozdravné postupy a způsoby řešení případných krizí bank a finančních institucí jsou upravena směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU ze dne 15. května 2014.²²⁴

---

²²⁰ Nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012 (Text s významem pro EHP). OJ L 176, 27. 6. 2013, p. 1–337, článek 1.

²²¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES (Úř. věst. L 176, 27. 6. 2013, s. 338–436).

²²² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES (Úř. věst. L 176, 27. 6. 2013, s. 338–436), článek 1.

²²³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/49/EU ze dne 16. dubna 2014 o systémech pojištění vkladů. (Text s významem pro EHP). OJ L 173, 12. 6. 2014, p. 149–178.

²²⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU ze dne 15. května 2014, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků a kterou se mění směrnice Rady 82/891/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES,

2.5.1.2 Jednotný mechanismus dohledu

Jednotný mechanismus dohledu je unijním systémem tzv. obezřetnostního dohledu nad úvěrovými institucemi v rámci eurozóny a případně dalších členských států Unie, které se k tomuto systému připojí. Mezi hlavní cíle jednotného mechanismu dohledu patří dohled nad dodržováním obezřetnostních požadavků ze strany úvěrových institucí, odhalování nedostatků a realizace nápravných opatření k nápravě zjištěných nedostatků. Obezřetnostním dohledem nad úvěrovými institucemi se ve smyslu jednotného mechanismu dohledu rozumí dohled realizovaný v rámci integrované struktury, které spojuje jak orgány nadnárodní, tj. Evropskou centrální banku, tak jednotlivé orgány dohledu členských států, které se tohoto dohledu účastní.

Spolupráce těchto orgánů je upravená jednotným souborem standardů a požadavků, které jsou v rámci práva Unie zakotveny v nařízení Rady (EU) č. 1024/2013 ze dne 15. října 2013, kterým se Evropské centrální bance svěřují zvláštní úkoly týkající se obezřetnostního dohledu nad úvěrovými institucemi²²⁵, v nařízení (EU) č. 1093/2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (ve znění nařízení č. 1022/2013 ze dne 22. října 2013)²²⁶, a dále pak v Prohlášení Rady EU ze dne 14. října 2013 o pravidlech hlasování v EBA²²⁷. Součástí jednotného mechanismu dohledu jsou současně Praktická ujednání o spolupráci mezi Evropskou centrální bankou a vnitrostátními orgány dohledu zakotvená v nařízení Evropské centrální banky (EU) č. 468/2014 ze dne 16. dubna 2014, kterým se stanoví rámec jednotného mechanismu dohledu.²²⁸

Nařízením Rady (EU) č. 1024/2013 ze dne 15. října 2013, kterým se Evropské centrální bance svěřují zvláštní úkoly, které se vztahují k obezřetnostnímu dohledu nad úvěrovými institucemi, které má Evropská centrální banka realizovat s

---

2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU a 2013/36/EU a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 648/2012. (Text s významem pro EHP). OJ L 173, 12. 6. 2014, p. 190–348.

²²⁵ Nařízení Rady (EU) č. 1024/2013 ze dne 15. října 2013, kterým se Evropské centrální bance svěřují zvláštní úkoly týkající se obezřetnostního dohledu nad úvěrovými institucemi. OJ L 287, 29. 10. 2013, p. 63–89.

²²⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1022/2013 ze dne 22. října 2013, kterým se mění nařízení (EU) č. 1093/2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro bankovníctví), pokud jde o svěřování zvláštních úkolů Evropské centrální bance podle nařízení Rady (EU) č. 1024/2013. OJ L 287, 29. 10. 2013, p. 5–14.

²²⁷ Prohlášení Rady EU. Brusel 14. října 2013. Dokument 13766/1/13.

²²⁸ Nařízení Evropské centrální banky (EU) č. 468/2014 ze dne 16. dubna 2014, kterým se stanoví rámec spolupráce Evropské centrální banky s vnitrostátními příslušnými orgány a vnitrostátními pověřenými orgány v rámci jednotného mechanismu dohledu (nařízení o rámci jednotného mechanismu dohledu), (ECB/2014/17). OJ L 141, 14. 5. 2014, p. 1–50.

cílem přispět k bezpečnosti a odolnosti úvěrových institucí a stabilitě finančního systému v rámci Unie a každého členského státu. Zmíněné zvláštní úkoly má Evropská centrální banka realizovat dle zmíněného nařízení nejen s plným ohledem na jednotu a integritu vnitřního trhu a řádnou péči o tuto jednotu a integritu, ale především se zachováním principu rovného zacházení s úvěrovými institucemi s cílem předcházet regulatorní arbitráži.²²⁹

Evropský orgán dohledu (Evropský orgán pro bankovníctví) byl nařízením (EU) č. 1093/2010 zřízen s cílem chránit veřejné zájmy přispíváním ke krátkodobě, střednědobé a dlouhodobé stabilitě a účinnosti finančního systému v zájmu hospodářství Unie, jejích občanů a podniků. Svou činností měl Evropský orgán dohledu zajistit integritu, průhlednost, účinnost a řádné fungování finančních trhů, přispět k lepšímu fungování vnitřního trhu, k posílení koordinace dohledu na mezinárodní úrovni a dále pak k předcházení regulatorní arbitráži a prosazování rovných podmínek hospodářské soutěže se zajištěním, aby čerpané úvěry jiná rizika byla vhodně upravena a podléhala řádnému dohledu, a aby byla posílena ochrana spotřebitelů.²³⁰

2.5.1.3 Jednotný mechanismus pro řešení krizí

Úkolem jednotného mechanismu pro řešení krizí je zajištění řešení situace, v případě, kdy se banky či úvěrové a finanční instituce ocitnou na pokraji úpadku, s cílem poskytnout takové řešení, které by pro daňové poplatníky přineslo minimální náklady a které by mělo minimální dopad na reálnou ekonomiku Unie.²³¹ Jednotný mechanismus pro řešení krizí se skládá z Jednotného výboru pro řešení krizí, a dále pak z Jednotného fondu pro řešení krizí, které Unie upravila v rámci nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. července 2014.²³² Pravidla a postupy týkající se ozdravných postupů a řešení krize

---

²²⁹ Nařízení Rady (EU) č. 1024/2013 ze dne 15. října 2013, kterým se Evropské centrální bance svěřují zvláštní úkoly týkající se politik, které se vztahují k obezřetnostnímu dohledu nad úvěrovými institucemi. OJ L 287, 29. 10. 2013, p. 63–89. článek 1.

²³⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro bankovníctví), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/78/ES. OJ L 331, 15. 12. 2010, p. 12–47, článek 1.

²³¹ O. Dědek uvádí, že systém má zamezovat řetězení a eskalování náklady potíží bank. DĚDEK, Oldřich. *Doba eura: úspěchy i nezdary společné evropské měny*. Praha: Linde Praha, 2014. 335 s. 283. Monografie. ISBN 978-80-7201-933-5.

²³² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. července 2014, kterým se stanoví jednotná pravidla a jednotný postup pro řešení krize úvěrových institucí a některých investičních podniků v rámci jednotného mechanismu pro řešení krizí a Jednotného fondu pro řešení krizí a mění nařízení (EU) č. 1093/2010. OJ L 225, 30. 7. 2014, p. 1–90.

těchto subjektů jsou následně upraveny směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU ze dne 15. května 2014.²³³

Jednotný výbor pro řešení krizí je nezávislý unijní orgán s vlastní právní subjektivitou, jehož úkolem je především vypracování, posuzování a schvalování plánů řešení krize bank²³⁴; stanovení minimálního požadavku na kapitál a způsobilé závazky bank, spolupráce s Komisí při předávání programů řešení krize za účelem posouzení a rozhodnutí či rozhodnutí o programu řešení krize ve smyslu článku 18 nařízení (EU) č. 806/2014.²³⁵

Jednotný fond pro řešení krizí je určen k řešení krize bank a pomoc z tohoto fondu je čerpána v případě, že se banka ocitne na pokraji úpadku a ostatní možnosti pomoci jako např. pomocí jejích akcionářů či soukromých věřitelů je vyčerpána. Vlastníkem fondu je Jednotný výbor pro řešení krizí, který fond využívá výlučně pro účely zajištění účinného používání nástrojů k řešení krize a výkonu pravomocí k řešení krize ve smyslu hlavy I nařízení (EU) č. 806/2014, jež upravuje funkce v rámci jednotného mechanismu pro řešení krizí a procesní pravidla.²³⁶ Příspěvky do fondu jsou získávány od subjektů, na které nařízení (EU) č. 806/2014 vztahuje, a to prostřednictvím vnitrostátních orgánů a tyto jsou převáděny do fondu v souladu s dohodou²³⁷ mezi členskými státy.²³⁸

2.5.2 Zvýšení odolnosti bankovních institucí

Zvýšení odolnosti úvěrových institucí je koncipováno jako strukturální reforma bankovního sektoru Unie. Strukturální reforma bankovního sektoru Unie

---

²³³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU ze dne 15. května 2014, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků a kterou se mění směrnice Rady 82/891/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU a 2013/36/EU a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 648/2012 Text s významem pro EHP. OJ L 173, 12. 6. 2014, p. 190–348.

²³⁴ Subjektem na které se vztahuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. července 2014 jsou dle článku 2 úvěrové instituce usazené v zúčastněném členském státě; mateřské podniky, včetně finančních holdingových společností a smíšených finančních holdingových společností, které jsou usazené v zúčastněném členském státě, pokud podléhají dohledu na konsolidovaném základě vykonávanému ECB podle čl. 4 odst. 1 písm. g) nařízení (EU) č. 1024/2013; investiční podniky a finanční instituce usazené v zúčastněném členském státě, jsou-li zahrnuty do dohledu nad mateřským podnikem na konsolidovaném základě vykonávaného ECB podle čl. 4 odst. 1 písm. g) nařízení (EU) č. 1024/2013.

²³⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. července 2014, článek 54.

²³⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. července 2014, článek 67.

²³⁷ Dle článku 1 nařízení (EU) č. 806/2014 je použití fondu podmíněno vstupem v platnost dohody mezi zúčastněnými členskými státy o převádění prostředků získaných na vnitrostátní úrovni do fondu a o postupném slučování prostředků získaných na vnitrostátní úrovni, které budou přidělovány do podfondů fondu. Blíže: Dohoda o převádění a sdílení příspěvků do Jednotného fondu pro řešení krizí. Brusel dne 14. května 2014. Dokument 8457/14.

²³⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. července 2014, čl. 67.

byla navržena Komisí prostřednictvím návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o strukturálních opatřeních zvyšujících odolnost úvěrových institucí Unie²³⁹, s cílem zabránit ohrožení finančního systému Unie systémovým rizikem a finančními problémy, jež by spočívaly v úpadku velkých složitých a vzájemně propojených subjektů finančního systému, zejména úvěrových institucí. Zvýšení odolnosti úvěrových institucí, tak jak je prostřednictvím návrhu nařízení navrhováno, by mělo zajistit dle Komise především snížení přijímání nadměrného rizika v rámci úvěrové instituce; odstranění podstatných střetů zájmů mezi různými částmi úvěrové instituce; zamezení nedokonalé distribuci zdrojů a podpora úvěrování reálné ekonomiky; zlepšení podmínek hospodářské soutěže pro všechny úvěrové instituce na vnitřním trhu; omezení vzájemné propojenosti ve finančním sektoru, která vede k systémovému riziku; a dále pak usnadnění efektivního řízení a monitorování úvěrových institucí a dohledu nad nimi.²⁴⁰

Snížení přijímání nadměrného rizika v rámci úvěrové instituce představuje primární ideu navrhované právní úpravy, jejímž prostřednictvím by mělo být zavedeno povinné oddělení vysoce rizikových činností úvěrových institucí a to tak, že by úvěrová instituce a subjekty v rámci téže skupiny nesměla provádět obchodování s finančními nástroji a komoditami na vlastní účet. Toto obchodování na vlastní účet se navrhuje oddělit od „základních“ činností úvěrových institucí, jako je přijímání vkladů nebo poskytování platebních služeb nebankovním klientům.²⁴¹ Navrhované nařízení předpokládá příslušnému orgánu povinnost přezkoumat obchodní činnosti bank, které překračují prahové hodnoty, tj. zejména činnosti, které buď mají obzvláště blízko k obchodování na vlastní účet.²⁴² V případě zjištění, že obchodní činnosti instituce a související rizika překračují určité prahové hodnoty či

---

²³⁹ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o strukturálních opatřeních zvyšujících odolnost úvěrových institucí EU. Brusel 29. 1. 2014. /*COM/2014/043 final - 2014/0020 (COD) */.

²⁴⁰ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o strukturálních opatřeních zvyšujících odolnost úvěrových institucí EU. Brusel 29. 1. 2014. /*COM/2014/043 final - 2014/0020 (COD) */, čl. 1.

²⁴¹ Výslovně návrh článku 6 zakazuje provádět obchodování na vlastní účet; s vlastním kapitálem nebo vypůjčenými penězi a výlučně v zájmu dosažení zisku na vlastní účet: nabývat nebo si ponechávat podílové jednotky nebo akcie alternativních investičních fondů ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. a) směrnice 2011/61/EU; investovat do derivátů, certifikátů, indexů nebo jiných finančních nástrojů, jejichž výsledky jsou spojeny s akciemi nebo podílovými jednotkami alternativních investičních fondů; držet žádné podílové jednotky nebo akcie subjektu, který provádí obchodování na vlastní účet nebo nabývá podílové jednotky nebo akcie alternativních investičních fondů. Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o strukturálních opatřeních zvyšujících odolnost úvěrových institucí EU. Brusel 29. 1. 2014 /*COM/2014/043 final - 2014/0020 (COD) */, článek 6.

²⁴² Pozn. jde o činnosti, které jsou náchylné k provádění skrytého obchodování na vlastní účet (tvorba trhu), nebo měly klíčovou úlohu během finanční krize (např. investice do rizikových sekuritizací a jejich sponzorování a rovněž obchodování s deriváty jinými, než které jsou výslovně po-

pokud tyto činnosti splňují určité podmínky dle nařízení, je navrhováno, aby příslušné orgány nařídily oddělení takových činností od základních činností instituce.²⁴³ Současně se navrhuje udělení pravomoci příslušným orgánům vyžadovat oddělení konkrétní obchodní činnosti, pokud tyto orgány dojdou zjištění, že posuzovaná činnost ohrožuje finanční stabilitu banky nebo Unie s ohledem na kterýkoli z cílů navrhovaného nařízení.²⁴⁴

V rámci návrhu nařízení Komise dále navrhuje, aby základní úvěrová instituce mohla svým nefinančním klientům, pojišťovnám a institucím zaměstnanec-kého penzijního pojištění prodávat úrokové, měnové a úvěrové deriváty, deriváty z emisních povolenek a komoditní deriváty pouze za účelem zajištění úrokových sazeb, měnových, úvěrových a komoditních rizik a rizik z povolenek na emise, a aby byl tento prodej derivátů podroben zárukám a kontrole.²⁴⁵ Současně jsou Komisí v návrhu nařízení specifikovány činnosti, jako je např. přijímání vkladů způsobilých pro ochranu v rámci systémů pojištění vkladů a poskytování maloobchodních platebních služeb, které obchodní subjekt (jako právní, ekonomické a provozní oddělená část úvěrové instituce) nesmí vykonávat, pokud byl (nebo je) tento obchodní subjekt oddělen od základní úvěrové instituce.²⁴⁶

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o strukturálních opatřeních zvyšujících odolnost úvěrových institucí EU ze dne 29. ledna 2014 byl Komisí v roce 2018 stažen z projednávání.²⁴⁷

---

voleny pro účely obezřetného řízení rizik). Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o strukturálních opatřeních zvyšujících odolnost úvěrových institucí EU. Brusel 29. 1. 2014 /*COM/2014/043 final - 2014/0020 (COD) */, čl. 9.

²⁴³ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o strukturálních opatřeních zvyšujících odolnost úvěrových institucí EU. Brusel 29. 1. 2014 /*COM/2014/043 final - 2014/0020 (COD) */, čl. 10.

²⁴⁴ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o strukturálních opatřeních zvyšujících odolnost úvěrových institucí EU. Brusel 29. 1. 2014 /*COM/2014/043 final - 2014/0020 (COD) */, čl. 0.

²⁴⁵ Komise k tomuto uváděla, že prodej derivátů klientům úvěrovou institucí vystavuje rizikům, která mohou zejména zkomplikovat řešení jejích problémů, a proto je navrhováno, aby prodej derivátů byl podroben zárukám a kontrole. Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o strukturálních opatřeních zvyšujících odolnost úvěrových institucí EU. Brusel 29. 1. 2014 /*COM/2014/043 final - 2014/0020 (COD) */, čl. 12.

²⁴⁶ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o strukturálních opatřeních zvyšujících odolnost úvěrových institucí EU. Brusel 29. 1. 2014 /*COM/2014/043 final - 2014/0020 (COD) */, čl. 20.

²⁴⁷ Stažení návrhů Komise. Brusel dne 4. 7. 2018. OJ C 233, p. 6–7.

3 Nástroje k dokončení hospodářské a měnové unie

V této části předložím navrhovanou právní úpravu nástrojů k dokončení hospodářské a měnové unie, které jako balíček iniciativ předložila Komise formou sdělení dne 6. prosince 2017. Cílem této kapitoly je charakterizovat navrhované nástroje k dokončení hospodářské a měnové unie, a dále posoudit inkorporaci nástrojů hospodářské a měnové unie za účelem ochrany proti měnovým krizím. Předkládanou kapitolu člením na sedm podkapitol, které se věnují jednotlivým navrhovaným nástrojům k dokončení hospodářské a měnové unie. V této části práce (kapitole) splním cíl práce, kterým je charakterizovat (navrhované) nástroje k dokončení HMU.

3.1 Úvodem k nástrojům dokončení hospodářské a měnové unie

Balíček iniciativ představený Komisí zahrnuje následující nástroje k dokončení hospodářské a měnové unie: zřízení Evropského měnového fondu zakotveného v právním rámci Unie; začlenění obsahu Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii do právního rámce Unie při zohlednění vhodné flexibility začleněné do Paktu o stabilitě a růstu a uznávané Komisí od ledna 2015; nové rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu v rámci Unie; a vytvoření funkce evropského ministra hospodářství a financí.²⁴⁸ Komise ke svému balíčku iniciativ uvedla, že v Evropě sice nastává oživení, kdy všechny členské státy prosperují a růst Unie již několikátý rok dosahuje průměrné úrovně kolem 2 %²⁴⁹, přičemž hospodářské klima je na nejvyšší úrovni od roku 2000 a míra nezaměstnanosti dosahuje nejnižší úrovně od roku 2008, ale hrozba krize je dle Komise stále aktuální vzhledem k tomu, že značná část obyvatel Unie je stále bez práce.²⁵⁰ Komise ve zmíněném sdělení dále odkázala na zprávu pěti předsedů z června 2015 a uvedla, že pro dokončení hospodářské a měnové unie je nezbytná společná jednota, efektivita a demokratická odpovědnost, jež byla zmíněna v projevu o stavu Unie.²⁵¹ Komise sou-

---

²⁴⁸ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance další kroky k dokončení hospodářské a měnové unie: plán. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0821.

²⁴⁹ Evropská hospodářská prognóza – podzim 2017, Institutional Paper 63.

²⁵⁰ Komise přímo uváděla, že v říjnu 2017 bylo v Unie 14,3 milionu lidí bez práce. Tamtéž s. 1.

²⁵¹ Tamtéž COM/2017/0821 s. 2.

časně zmínila, že v předkládaném sdělení Komise uvádí důvody předložených iniciativ a současně specifikuje způsob, jakým má být balíček iniciativ Komise včleněn do plánu na prohloubení evropské hospodářské a měnové unie do roku 2025.²⁵²

3.2 Evropský měnový fond 827

3.2.1 Úvodem k nástroji dokončení HMU

Vznik Evropského měnového fondu avizovala již zpráva pěti předsedů²⁵³ a k jeho vzniku vyzýval i Evropský parlament, podle kterého měl Evropský měnový fond vzniknout přeměnou Evropského mechanismu stability, který by měl mít odpovídající kapacity pro poskytování a získávání úvěrů a zřetelně definovaný mandát, aby byl schopen zvládat asymetrické i symetrické otřesy.²⁵⁴ Mezi důvody pro vznik Evropského měnového fondu Komise uváděla, že stávající Evropský mechanismus stability plnil důležitou roli při ochraně finanční stability eurozóny, když zajišťoval finanční podporu členským státům eurozóny, které se dostaly do ekonomických potíží. Evropský mechanismus stability byl však zřízen v říjnu 2012 jako mezivládní řešení a jeho přeměna v Evropský měnový fond s vlastní právní subjektivitou by měla dle Komise nejen posílit jeho úlohu v rámci Unie při podpoře členských států ale současně nastavit zřetelnou spolupráci s Komisí a odpovědnost vůči Evropskému parlamentu.²⁵⁵ Realizaci této přeměny Komise navrhuje prostřednictvím nařízení Rady.²⁵⁶

Navrhované nařízení předpokládá, že rozhodnutí přijatá Radou guvernérů EMF se ihned po přijetí předají Radě společně s důvody, na nichž jsou tato rozhodnutí založena. Rozhodnutí přijatá Radou guvernérů pak mohou vstoupit v platnost pouze v případě, budou-li Radou schválena.²⁵⁷ Navrhované nařízení dále zavádí v tomto ohledu pro EMF odpovědnost za plnění svých úkolů vůči Evropskému parlamentu a Radě. Za tímto účelem se předpokládá každoroční předložení zprávy o

---

²⁵² Tamtéž COM/2017/0821 s. 3.

²⁵³ The Five Presidents' Report: Completing Europe's Economic and Monetary Union. First published on 22. června 2015. Dostupná na: https://ec.europa.eu/commission/publications/five-presidents-report-completing-europes-economicand-monetary-union_en

²⁵⁴ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. února 2017 o rozpočtové kapacitě pro členské státy, jejichž měnou je euro. (2015/2344(INI)). OJ C 252, 18. 7. 2018, p. 235–238. str. 2.

²⁵⁵ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance další kroky k dokončení hospodářské a měnové unie: plán. Brusel 6. 12. 2017. COM/2017/0821. str. 4.

²⁵⁶ Návrh nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0827 final - 2017/0333 (APP).

²⁵⁷ Návrh nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0827 final - 2017/0333 (APP). Článek 3.

plnění úkolů spolu s účetní závěrkou a finančním výkazem Evropskému parlamentu, Radě a Komisi a dále pak povinnost EMF odpovědět na otázky položené EMF Evropským parlamentem nebo Radou.²⁵⁸ Návrh nařízení současně předpokládá odpovědnost EMF vůči vnitrostátním parlamentům členů EMF a zúčastněným členským státům, kterým má být zpráva o plnění úkolů spolu s účetní závěrkou a finančním výkazem zaslána současně při jejím předložení Evropskému parlamentu, Radě a Komisi. Vnitrostátním parlamentům je v souvislosti s touto zprávou navrhováno oprávnění obracet se na EMF s odůvodněnými připomínkami k této zprávě a dále pak požadovat, aby EMF odpověděl na připomínky nebo otázky, které mu v souvislosti s úkoly EMF vnitrostátní parlamenty předloží.²⁵⁹

3.2.2 Právní rámec Evropského měnového fondu

Návrh nařízení předpokládá nahrazení stávajícího Evropského mechanismu stability, a to tak, že EMF je přiznáno nástupnictví ESM a veškerá stávající práva a povinnosti ESM.²⁶⁰ Návrh na vznik Evropského měnového fondu Komise vypracovala formou návrhu nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu, jehož přílohu tvořil návrh statutu Evropského měnového fondu. Komise navrhovala zřízení Evropského měnového fondu přeměnou stávajícího Evropského mechanismu stability, a to prostřednictvím nařízení Rady podle článku 352 Smlouvy o fungování Evropské unie²⁶¹, kterým zakladatelské smlouvy umožňují přijmout vhodné opatření nezbytné k dosažení některého z cílů Unie. Nezbytným cílem v tomto ohledu dle Komise byla integrace (původního) Evropského mechanismu stability do právního rámce Unie, jelikož jeho činnost byla nezbytná pro zajištění finanční stability eurozóny.²⁶² Dle návrhu Komise měl Evropský měnový fond vzniknout jako právní

---

²⁵⁸ Návrh nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0827 final - 2017/0333 (APP). Článek 5.

²⁵⁹ Návrh nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0827 final - 2017/0333 (APP). Článek 6.

²⁶⁰ Návrh nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0827 final - 2017/0333 (APP). Článek 1.

²⁶¹ Článek 352 SFEU umožňuje v případě, že se k dosažení některého z cílů stanovených Smlouvami ukáže, že je nezbytná činnost Unie v rámci politik vymezených Smlouvami, které však k této činnosti neposkytují nezbytné pravomoci, přijmout Radě na návrh Komise jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu vhodná ustanovení.

²⁶² Dle čl. 136 odst. 3 SFEU mohou členské státy, jejichž měnou je euro, zavést mechanismus stability, který bude aktivován v případech, kdy to bude nezbytné k zajištění stability eurozóny jako celku. WAWROSZ, P. Právní úprava eura a diskuse o jejích možných změnách. In: *Krize eurozóny: současný stav a perspektivy: souhrnná publikace z vědeckopopularizačního semináře ...: Brno, 22. listopadu 2013 [v Moravském zemském muzeu]*. 1. vyd. Praha: Newton College ve spolupráci se Vzdělávacím střediskem na podporu demokracie, 2013. s. 145. ISBN 978-80-87764-01-5.

subjekt Unie, který bude nástupcem Evropského mechanismu stability, při současném zachování stávající institucionální a finanční struktury.²⁶³

Podle statutu²⁶⁴ byla Evropskému měnovému fondu přiznána právní subjektivita s nejširší způsobilostí k právním úkonům přiznávanou podle vnitrostátního práva právnickým osobám (článek 1 statutu).²⁶⁵ Členství v EMF je určeno pro státy, jejichž měnou je euro. Členský stát, jehož měnou není euro, se pak stává členem EMF ode dne, kdy vstoupí v platnost rozhodnutí Rady o zrušení jeho výjimky z přijetí eura (článek 2 statutu).²⁶⁶ Evropský měnový fond má vlastní samofinancovaný rozpočet, který není součástí rozpočtu Unie (článek 29 statutu). Oficiální i hlavní sídlo EMF se nachází v Lucemburku (článek 36 statutu). Výkon veškerých práv udělených členům EMF včetně práv hlasovacích, je podmíněn upsáním jejich příspěvku ke schválenému základnímu kapitálu. V tomto ohledu následně každý nový člen fondu obdrží výměnou za kapitálový příspěvek²⁶⁷ podíly v EMF (článek 2 statutu).

EMF může dle statutu navázat a udržovat pracovní vztahy s orgány, institucemi a jinými subjekty Unie v souladu s jejich příslušnými cíli a s orgány členských států, orgány třetích zemí, které poskytují ad hoc finanční pomoc členu EMF, a dále pak s mezinárodními organizacemi nebo jinými subjekty, které mají zvláštní odpovědnost v souvisejících oblastech.²⁶⁸ Pro tyto účely je EMF oprávněn činit tzv. pracovní ujednání s Komisí a Evropskou centrální bankou, které jsou zaměřena na usnadnění vzájemné spolupráce (článek 41 statutu).

3.2.3 Úloha a pravomoci Evropského měnového fondu

3.2.3.1 Podpora finanční stability pro členy EMF

Navrhovaným úkolem EMF je především přispívat k zajištění finanční stability eurozóny a k zajištění finanční stability tzv. zúčastněných členských států ve

---

²⁶³ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance další kroky k dokončení hospodářské a měnové unie: plán. Brusel 6. 12. 2017. COM/2017/0821. str. 5.

²⁶⁴ Statut Evropského měnového fondu tvoří přílohu návrhu nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0827 final - 2017/0333 (APP).

²⁶⁵ Výslovně bylo zakotveno oprávnění nabývat a zcizovat movitý i nemovitý majetek a oprávnění vystupovat před soudem (článek 1 statutu EMF).

²⁶⁶ Rozhodnutí Rady o zrušení výjimky je vydáváno postupem dle čl. 140 odst. 2 SFEU.

²⁶⁷ Kapitálový příspěvek je vypočtený v souladu s klíčem pro stanovení příspěvků stanoveným v článku 14 statutu.

²⁶⁸ Zde se pravděpodobně předpokládá spolupráce s Mezinárodním měnovým fondem a Mezinárodní bankou pro obnovu a rozvoj. Zřetelná spolupráce s Mezinárodním měnovým fondem pak probíhala v rámci řešení krize v Řecku. DURČÁKOVÁ, Jaroslava a MANDEL, Martin. *Mezinárodní finance*. 4., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Management Press, 2010. s. 467. ISBN 978-80-7261-221-5.

smyslu čl. 2 nařízení (EU) č. 1024/2013.²⁶⁹ K dosažení tohoto cíle EMF mobilizuje finanční prostředky a poskytuje stabilizační podporu ve prospěch svých členů, kteří se potýkají se závažnými potížemi s financováním nebo kterým takové potíže hrozí, je-li to nezbytné k zajištění finanční stability eurozóny jako celku nebo jejích členů [statut: článek 3 odst. 2 písm. a)], nebo poskytuje úvěrové linky nebo stanoví záruky na podporu Jednotného výboru pro řešení krizí [statut: článek 3 odst. 2 písm. b)].²⁷⁰

Podpora finanční stability se dle statutu EMF rozumí finanční pomoc pro rekapitalizaci úvěrových institucí člena EMF; půjčka členu EMF; nástroj pro podporu na primárním trhu; nástroj pro podporu na sekundárním trhu a nástroj pro přímou rekapitalizaci úvěrových institucí. Žádost o stabilizační podporu členský stát podává předsedovi Rady guvernérů, kdy v této žádosti musí být členským státem uveden nástroj nebo nástroje finanční pomoci, které mohou připadat v úvahu k řešení finanční stability. Rozhodující pro schválení žádosti je posouzení existence rizika ohrožujícího finanční stabilitu eurozóny jako celku nebo jejích členských států, posouzení, zda je veřejný dluh členského státu udržitelný a dále pak posouzení skutečné či potencionální potřeby financování dotčeného člena EMF (článek 13 statutu).²⁷¹

O poskytnutí stabilizační podpory dotčenému členu EMF v podobě finanční pomoci na základě žádosti člena EMF rozhodne Rada guvernérů (článek 12 statutu). Finanční pomoc pro rekapitalizaci úvěrových institucí člena EMF je realizována prostřednictvím půjček členu EMF. Podmínky takové půjčky jsou však spojeny s politickými podmínkami, které se stanoví v memorandu o porozumění (člá-

---

²⁶⁹ Zúčastněným členským státem je členský stát, jehož měnou je euro, nebo členský stát, jehož měnou není euro, ale který navázal úzkou spoluprací podle článku 7 nařízení Rady (EU) č. 1024/2013, ze dne 15. října 2013. Úzkou spoluprací se rozumí spolupráce mezi vnitrostátním příslušným orgánem zúčastněného členského státu a ECB, v rámci které se členský stát zavazuje zajistit, aby se jeho vnitrostátní příslušný nebo pověřený orgán řídil veškerými pokyny nebo požadavky ECB a dále pak poskytnout veškeré informace o úvěrových institucích usazených v daném členském státě, které může ECB požadovat pro komplexní posouzení uvedených úvěrových institucí.

²⁷⁰ Jednotný výbor pro řešení krizí (dále jen „SRB“) byl zřízen v souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. července 2014, kterým se stanoví jednotná pravidla a jednotný postup pro řešení krize úvěrových institucí a některých investičních podniků v rámci jednotného mechanismu pro řešení krizí a Jednotného fondu pro řešení krizí a mění nařízení (EU) č. 1093/2010. Úř. věst. L 225, 30. 7. 2014, s. 1—90. Jednotný výbor pro řešení krizí (SRB) je evropským orgánem pro řešení krizí, který úzce spolupracuje s vnitrostátními orgány pro řešení krizí v zúčastněných členských státech a společně s nimi tvoří jednotný mechanismus pro řešení krizí (SRM). Výbor má právní subjektivitu.

²⁷¹ Finanční pomoc je následně realizována prostřednictvím smlouvy o finanční pomoci, jež obsahuje finanční aspekty stabilizační podpory a pravidla pro vyplacení první tranše pomoci. Úkolem EMF je v souvislosti s uzavřenou smlouvou zavést vhodný systém upozornění, který zajistí splacení všech dohodnutých částek stabilizační podpory (článek 13 statutu).

nek 15 statutu). Obdobným způsobem jsou v rámci EMF realizovány půjčky členům (článek 16 statutu). Nástroj pro podporu na primárním trhu předpokládá rozhodnutí sjednat nákup dluhopisů člena EMF na primárním trhu tak, aby byla maximalizována nákladová efektivnost finanční pomoci (článek 17 statutu). Nástroj pro podporu na primárním trhu předpokládá sjednání operace na sekundárním trhu v souvislosti s dluhopisy člena EMF. Případné intervence na sekundárním trhu musí být však přijata na základě analýzy ECB, která dojde zjištění, že na finančních trzích existují rizika pro finanční stabilitu (článek 18 statutu).

Kromě zmíněných nástrojů je v rámci EMF počítáno i s možností poskytnout preventivní finanční pomoci v podobě preventivní podmíněné úvěrové linky nebo v podobě úvěrové linky (článek 12 statutu). Všechny zmíněné nástroje doprovází závazek ke splnění politických podmínek, které se stanoví v memorandu o porozumění. Obsah konkrétního memoranda o porozumění závisí na konkrétních nedostatcích a vybraném nástroji finanční pomoci. Memorandum musí být v souladu s opatřeními na koordinaci hospodářských politik dle Smlouvy o fungování Evropské unie a především v souladu s makroekonomickým ozdravným programem, který schválí Rada v souladu s čl. 7 odst. 2 nařízení (EU) č. 472/2013.²⁷² Zmíněné politické podmínky mohou mít dle statutu rozličnou podobu, a to od makroekonomického ozdravného programu podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 472/2013²⁷³ až po požadavek, aby daný člen EMF trvale splňoval předem definované podmínky pro poskytnutí podpory. V případě vydání rozhodnutí o poskytnutí stabilizační podpory je pak memorandum o porozumění projednáno Komisí v součinnosti s ECB a ve spolupráci s EMF s dotčeným členem EMF (článek 12 statutu).

3.2.3.2 Podpora SRB

K dosažení úkolu přispívat k zajištění finanční stability eurozóny a k zajištění finanční stability tzv. zúčastněných členských států je dále navrhováno, aby

---

²⁷² V případě, že členský stát žádá o finanční pomoc je povinen vypracovat po dohodě s Komisí návrh makroekonomického ozdravného programu, který se zaměřuje na rizika, jež daný členský stát představuje pro finanční stabilitu eurozóny, a usiluje o rychlé opětovné nastolení zdravé a udržitelné hospodářské a finanční situace a obnovení úplné finanční soběstačnosti členského státu na finančních trzích. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 472/2013 ze dne 21. května 2013 o posílení hospodářského a rozpočtového dohledu nad členskými státy eurozóny, jejichž finanční stabilita je postižena či ohrožena závažnými obtížemi. Úř. věst. L 140, 27. 5. 2013, s. 1—10.

²⁷³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 472/2013 ze dne 21. května 2013 o posílení hospodářského a rozpočtového dohledu nad členskými státy eurozóny, jejichž finanční stabilita je postižena či ohrožena závažnými obtížemi. Úř. věst. L 140, 27. 5. 2013, s. 1—10

EMF poskytoval úvěrové linky nebo stanovil záruky na podporu SBR [statut: článek 3 odst. 2 písm. b)]. Finanční podporu pro SRB má dle statutu poskytovat EMF společně se zúčastněnými členskými státy, jejichž měnou není euro, a to za rovnocenných podmínek, prostřednictvím úvěrových linek nebo stropů pro záruky za závazky SRB. Finanční prostředky poskytnuté pro SRB by následně měl SRB vrátit zpět v souladu s článkem 73 nařízení (EU) č. 806/2014.²⁷⁴

V rámci statutu je Komisí navrhováno, aby se na souhrnnou částku zbývajících závazků vztahoval počáteční strop ve výši 60 miliard EUR, který bude moci Rada guvernérů se souhlasem zúčastněných členských států rozhodnutím zvýšit. Je navrhováno, aby rozhodnutí o čerpání úvěrové linky nebo poskytnutí záruk za závazky SRB byla přijata nejpozději 12 hodin po přijetí žádosti od SRB (článek 22 statutu). V souladu s úkoly EMF je poskytování úvěrových linek nebo stanovení záruk na podporu SRB navrhováno ve vztahu ke všem úkolům, které byly SRB přiděleny (článek 3 statutu). O čerpání úvěrové linky nebo poskytnutí záruk za závazky SRB by měl mít pravomoc rozhodnout generální ředitel EMF. Přijetí podrobných pokynů týkající se způsobů provádění úvěrových linek EMF nebo záruk pro SRB by pak mělo náležet správní radě EMF (článek 23 statutu).

3.2.4 Stanovisko Evropského parlamentu a ECB ke vzniku EMF

Evropský parlament ke shora zmíněnému návrhu komise na zřízení EMF²⁷⁵ přijal usnesení v březnu 2019, ve kterém jednoznačně přivítal návrh nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu, které označil za užitečný příspěvek k prohloubení hospodářské a měnové unie a reformě ESM.²⁷⁶ Zejména byl Evropským parlamentem přivítán návrh Komise začlenit ESM do právního řádu Unie.

Problematickou však v předloženém návrhu dle Evropského parlamentu byla změna názvu reformovaného ESM na EMF, která může být dle Evropského parlamentu zavádějící, neb dosavadní název ESM je uznáván na kapitálových trzích

---

²⁷⁴ Podpora pro SRB prostřednictvím úvěrových linek nebo záruk je plánována pro případ, kdy částky získané podle článku 70 nařízení (EU) č. 806/2014 nebudou dostačovat k pokrytí ztrát, nákladů či jiných výdajů vzniklých při použití SRB v souvislosti s opatřeními k řešení krize a kdy nebude ani možné okamžitě zajistit mimořádné příspěvky stanovené v článku 71 nařízení (EU) č. 806/2014. Návrh Nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0827 final - 2017/0333 (APP). Preambule, čl. 53.

²⁷⁵ Návrh nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu (COM(2017)0827).

²⁷⁶ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. března 2019 o návrhu nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu (COM(2017)0827 – 2017/0333R(APP)).

a ponechání původního názvu by dle Evropského parlamentu dalo zřetelný signál, že měnová politika eurozóny zůstává v působnosti ECB.²⁷⁷

Evropský parlament se pak zcela ztotožnil s návrhem začlenění ESM do právního rámce Unie.²⁷⁸ Začlenění ESM do právního rámce Unie by dle Evropského parlamentu přiznalo nejen EMS postavení plnohodnotného subjektu Unie, ale především by byla tímto začleněním zajištěna úplná soudržnost fiskálních pravidel a povinností, která by usnadnila koordinaci hospodářských a fiskálních politik²⁷⁹, jež by díky zapojení Evropského parlamentu posílila demokratickou legitimitu a odpovědnost.²⁸⁰

K samotnému návrhu Komise na zřízení EMF však Evropský parlament uvedl, že zamýšlená dlouhodobá vize institucionálního uspořádání ESM by neměla oddalovat přijetí opatření k demokratické odpovědnosti hospodářské a měnové unie a její schopnosti podporovat finanční stabilitu a konvergenci a reagovat na hospodářské otřesy, čímž se Evropský parlament vyslovil pro krátkodobou reformu ESM, která by však budoucí institucionální změny nevylučovala.

V tomto ohledu Evropský parlament zdůraznil, že prvořadým úkolem reformy ESM by měla být i v budoucnu možnost poskytovat přechodné finanční pomoci členským státům v nouzi.²⁸¹ Evropský parlament připomněl, že je nutné zajistit ESM dispozici efektivním rozhodovacím postupem, aby mohl reformovaný ESM v případě řešení krize nabídnout podporu likvidity a sloužit jako fiskální jištění pro SRF s tím, že by předvídaní jištění mělo započít fungovat v roce 2020 nejpozději však před rokem 2024.²⁸²

Evropská centrální banka, zcela shodně jako Evropský parlament, přijala kladně iniciativu Evropské komise zahrnout Evropský mechanismus stability do právního rámce Unie, neb zřízení ESM jako orgánu Unie by ESM umožnilo lépe

---

²⁷⁷ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. března 2019 o návrhu nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu (COM(2017)0827 – 2017/0333R(APP)). s. 3.

²⁷⁸ Evropský parlament k začlenění ESM do právního rámce Unie a dále pak k začlenění Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii („Rozpočtový pakt“) a jednotného fondu pro řešení krizí do právního řádu EU vyzýval již v Usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. února 2017 k možnému vývoji a změnám současného institucionálního uspořádání Evropské unie (2014/2248(INI)). Úř. věst. C 252, 18. 7. 2018, s. 201–214.

²⁷⁹ Je potřeba zmínit, že odpovědná fiskální politika je základním stavebním pilířem eura. JÍLEK, Josef. *Peníze a měnová politika*. 1. vyd. Praha: Grada, 2004. s. 527. ISBN 80-247-0769-1.

²⁸⁰ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. března 2019 o návrhu nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu (COM(2017)0827 – 2017/0333R(APP)). s. 3.

²⁸¹ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. března 2019 o návrhu nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu (COM(2017)0827 – 2017/0333R(APP)). s. 4.

²⁸² Usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. března 2019 o návrhu nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu. (COM(2017)0827 – 2017/0333R(APP)). s. 5.

dosáhnout stanovených cílů, tj. zajištění finanční stability eurozóny, a finanční stability členských států, které se účastní bankovní unie.²⁸³ K záměru Komise přejmenovat Evropský mechanismus stability ECB navrhla zachovat stávající název (ESM), aby tím byla zachována srozumitelnost a kontinuita pro veřejnost. Dle ECB je nové použití pojmu „měnový“ v novém názvu orgánu Unie nepřesné, když úkoly tohoto orgánu nejsou „měnové“ neb hospodářská politika je založena na úzké koordinaci hospodářských politik členských států, na vnitřním trhu a na vymezení společných cílů, a úkol vymezovat a provádět měnovou politiku Unie a provádět devizové operace jsou svěřeny ESCB, který je řízen rozhodovacími orgány ECB.²⁸⁴

Ke dni sestavení této práce nebyl návrh nařízení na zřízení Evropského měnového fondu doposud přijat.²⁸⁵ Jako doposud posledním známým stanoviskem k návrhu Komise bylo stanovisko Výboru regionů ze dne 5. července 2018, kterým byl návrh Komise kladně přijat, a to především pro navrhované začlenění ESM do evropského primárního práva a stanovení jeho odpovědnost vůči Evropskému parlamentu.²⁸⁶

3.2.5 Dílčí shrnutí

Navrhovaný první nástroj balíčku iniciativ, který předložila Komise za účelem prohloubení hospodářské a měnové unie předpokládá vytvoření Evropského měnového fondu. Vytvoření EMF je navrhováno přeměnou stávajícího ESM, který nahradil původní Evropský nástroj finanční stability²⁸⁷ způsobem, který začlenění EMF mezi instituce Unie. Tento způsob institucionalizace fondu lze dle mého názoru jen přivítat, neb včleněním stávajícího fondu mezi instituce Unie bude zachováno provádění fiskálních pravidel a povinností k usnadnění koordinace hospodářských a fiskálních politik.²⁸⁸ Vznik EMF přeměnou stávajícího ESM lze pak přivítat

---

²⁸³ Stanovisko Evropské centrální banky ze dne 11. dubna 2018 k návrhu nařízení o zřízení Evropského měnového fondu. (CON/2018/20)(2018/C 220/02). s. 1.

²⁸⁴ Stanovisko Evropské centrální banky ze dne 11. dubna 2018 k návrhu nařízení o zřízení Evropského měnového fondu. (CON/2018/20)(2018/C 220/02). s. 4.

²⁸⁵ Zdroj: Úřední věstník Evropské unie.

²⁸⁶ Stanovisko Evropského výboru regionů – Návrhy reformy hospodářské a měnové unie (prosinec 2017). COR 2018/01039. Úř. věst. C 387, 25. 10. 2018, s. 27—36.

²⁸⁷ MALÝ, J. Krize v eurozóně: nekonečný příběh. In: *Makroekonomické nerovnováhy a krize v eurozóně: účinnost dosavadního řešení a možné alternativy: souhrnná publikace z vědeckopopularizační konference realizované v rámci projektu Podpora šíření poznatků výzkumu evropské integrace ...: Brno, 21. listopadu 2014*. 1. vyd. Praha: Newton College, 2014. s. 56. ISBN 978-80-87764-03-9.

²⁸⁸ „Another solution touted by some has been to establish joint and several liability for euro area countries' debt by introducing euro bonds. The danger here is that holding tax-payers fully and unconditionally liable for spending decisions taken in other countries would most likely turn into a

i z toho důvodu, že převzetím práv a povinností ESM bude zachována kontinuální činnost ESM, a tato přeměna ESM nevytvoří jeho členům žádné nové finanční závazky.

Politický rozměr navrhovaného EMF je pak zcela zřetelný z tzv. politických podmínek, které by měly být obsahem memoranda o porozumění a které by měly reflektovat opatřeními na koordinaci hospodářských politik, jež byly stanoveny na základě Smlouvy o fungování Evropské unie. V souvislosti se začleněním EMF mezi ostatní instituce Unie lze zcela jistě přivítat posílení demokratické odpovědnosti prostřednictvím jasně stanovených povinností EMF nejen vůči Evropskému parlamentu, Radě a Komisi, ale především vůči národním parlamentům, a dále pak i zavedení procesu, kdy jsou rozhodnutí přijatá Radou guvernérů schvalována Radou. Přivítat pak lze jednoznačně realizaci EMF prostřednictvím nařízení Unie, které zajistí realizaci cílů prostřednictvím aktu Unie (nařízení), které je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech, čímž odstraní dosavadní paralelní existence orgánů Unie a ESM, jejímž důsledkem je roztržštěná soudní ochrana a nerovnoměrná realizace cílů Unie.

V rámci dílčího shrnutí považuji za nutné zdůraznit, že upsání základního kapitálu EMF členskými vklady států eurozóny nepřináší výdaje z rozpočtu Unie, což je současně potvrzováno i definováním vlastního rozpočtu EMF v návrhu nařízení. Zcela novou funkcí, kterou má EMF disponovat je poskytnutí úvěrových linek a záruk pro SRB, jako poskytnutí mechanismu jistění fondem EMF a členskými státy mimo eurozónu, které se účastní bankovní unie. V této vidím zásadní příspěvek k odstranění vazby mezi státy a bankami a ekonomikou, kdy odstranění platební neschopnosti vlád prostřednictvím půjček SBR může zabránit odlivu kapitálu z konkrétního členského státu.²⁸⁹

---

poison pill for the EMU.“ Gros, Daniel; Mayer, Thomas (2011) : EFSF 2.0 or the European Monetary Fund, CESifo DICE Report, ISSN 1613-6373, ifo Institut - Leibniz-Institut für Wirtschaftsforschung an der Universität München, München, Vol. 09, Iss. 3, pp. 31-38.

²⁸⁹ „...argument na podporu bankovní unie vzešel z poznatku o vysoké a oboustranné provázanosti krize bankovní s krizí vládních financí... potíže vlády ohrožené dluhovou krizí dostávají do vážných problémů domácí banky a s nimi pak celou domácí reálnou ekonomiku...“ DĚDEK, Oldřich. *Doba eura: úspěchy i nezdary společné evropské měny*. Praha: Linde Praha, 2014. s. 275. ISBN 978-80-7201-933-5.

3.3 Posílení programu strukturálních reforem

3.3.1 Úvodem k nástroji dokončení HMU

Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/825 ze dne 17. května 2017²⁹⁰ Unie zavedla na období od 20. května 2017 do 31. prosince 2020 program na podporu strukturálních reforem. Obecným cílem tohoto programu na podporu strukturálních reforem je přispět k institucionálním, správním a strukturálním reformám podporujícím růst v členských státech.

Tohoto růstu je prostřednictvím zmíněného nařízení sledováno dosáhnout poskytováním podpory vnitrostátním orgánům na opatření zaměřená na reformování a posílení institucí, řízení, veřejné správy a hospodářských a sociálních odvětví v reakci na hospodářské a sociální výzvy, za účelem posílení soudržnosti, konkurenceschopnosti, produktivity, udržitelného růstu, tvorby pracovních míst a investic, zejména v rámci správy ekonomických záležitostí, mimo jiné prostřednictvím pomoci zaměřené na účinné, účelné a transparentní využívání fondů Unie.²⁹¹ Finanční krytí pro provádění programu na podporu strukturálních reforem činí dle zmíněného nařízení 142 800 000 EUR.²⁹²

Důvodem pro vznik tohoto nástroje dokončení hospodářské a měnové unie, tj. posílení dosavadního programu na podporu strukturálních reforem byla nejen podpora členských států, které nejsou členy eurozóny, v jejich přípravě na přijetí eura (pokud o to požádají), ale především skutečnost, že dosažení konvergence a vybudování pevných ekonomických struktur má zásadní význam pro prosperitu Unie, zejména pak pro bezproblémové fungování jednotné měny.²⁹³

3.3.2 Právní rámec posílení programu strukturálních reforem

Unie zavedla na období od 20. května 2017 do 31. prosince 2020 program na podporu strukturálních reforem prostřednictvím nařízení Evropského parlamentu a Rady s odůvodněním, že cíle tohoto nařízení nemůže být dosaženo uspo-

---

²⁹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/825 ze dne 17. května 2017 o zavedení programu na podporu strukturálních reforem na období 2017–2020 a o změně nařízení (EU) č. 1303/2013 a (EU) č. 1305/2013. Úř. věst. L 129, 19. 5. 2017.

²⁹¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/825, článek 4.

²⁹² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/825, článek 10.

²⁹³ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance další kroky k dokončení hospodářské a měnové unie: plán. Brusel 6. 12. 2017. COM/2017/0821. s. 10.

kojivě členskými státy, ale z důvodu jeho rozsahu a účinků jej může být lépe dosaženo na úrovni Unie.²⁹⁴ V tomto ohledu Unie odkazovala v nařízení na zásadu subsidiarity upravenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii a dále pak na zásadu proporcionality, neb zmíněné nařízení nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné pro dosažení stanoveného cíle, a dále pak s poukazem na skutečnost, že rozsah podpory bude vzájemně dohodnut s dotčeným členským státem.²⁹⁵

Posílení programu strukturálních reforem bylo Komisí předloženo ostatním orgánům Unie formou sdělení ze dne 6. prosince 2017²⁹⁶, ve kterém Komise tento nástroj dokončení hospodářské a měnové unie odůvodňuje nezbytností poskytovat členským státům technickou pomoc při koncipování a provádění konkrétních reforem nebo při posilování celkové kapacity pro reformy z důvodu, že dosažení konvergence a vybudování pevných ekonomických struktur členských států má zásadní význam pro prosperitu Unie, a zejména pro bezproblémové fungování jednotné měny.²⁹⁷ Posílení programu na podporu strukturálních reforem jako nástroje dokončení hospodářské a měnové unie Komise vypracovala formou návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění původní nařízení (EU) č. 2017/825 za účelem navýšení finančního krytí programu na podporu strukturálních reforem.²⁹⁸

Program na podporu strukturálních reforem vychází z třetího pododstavce článku 175 Smlouvy o fungování Evropské unie, podle kterého mohou být t specifické činnosti mimo fondy přijaty Evropským parlamentem a Radou řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů, ukážou-li se tyto specifické činnosti mimo fondy jako nezbytné.²⁹⁹ A dále pak i z článku 197 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie, podle kterého může Unie určitou činností, která může zahrnovat zejména usnadnění výměny informací

---

²⁹⁴ „...Přispívat k institucionálním, správním a strukturálním reformám v členských státech prostřednictvím podpory poskytované vnitrostátním orgánům ve smyslu tohoto nařízení na opatření, která mají za cíl reformovat instituce, strukturu řízení či veřejnou správu a hospodářská a sociální odvětví, a to též pomocí k účinnému, transparentnímu a účelnému využívání fondů Unie....“ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/825, důvodová zpráva, článek 27.

²⁹⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/825, důvodová zpráva, článek 27.

²⁹⁶ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance další kroky k dokončení hospodářské a měnové unie: plán. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0821.

²⁹⁷ Tamtéž COM/2017/0821 s. 10.

²⁹⁸ Návrh nařízení Evropského Parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2017/825 za účelem navýšení finančního krytí programu na podporu strukturálních reforem a přizpůsobení jeho obecného cíle. Brusel dne 6. 12. 2017. 2017/0334(COD)COM(2017) 825 final.

²⁹⁹ Smlouva o fungování Evropské unie, článek 175.

a státních zaměstnanců (ale i podporu vzdělávacích programů), podpořit úsilí členských států o zlepšení schopnosti jejich správních orgánů provádět právo Unie.³⁰⁰

Primárním cílem změny původního nařízení o zavedení programu na podporu strukturálních reforem byla změna financování činností programu (navýšení finančních prostředků z rozpočtu Unie), kterou Komise považovala za postup v souladu se zásadami evropské přidané hodnoty a subsidiarity. Cíl, kterým byla podpora udržitelné konvergence v členských státech mimo eurozónu, byl dle Komise klíčový pro prosperitu Unie a pro bezproblémové fungování jednotné měny. Dle Komise nebylo možné žádného z těchto cílů v dostatečné míře dosáhnout členské státy, avšak účast Unie mohla přinést přidanou hodnotu v porovnání s kroky jednotlivých členských států.³⁰¹

3.3.3 Předmět posílení programu strukturálních reforem

Návrhem na změnu nařízení (EU) č. 2017/825 o zavedení programu na podporu strukturálních reforem Komise navrhovala změnu obecného cíle programu, a to doplněním podpory pro členství v eurozóně k cílům, na které program přispívá. Obecný cíl měl dle návrhu nařízení nad rámec původního obecného cíle posílit současně sociální začlenění a přispět k reálné konvergenci v Unii, což dle Komise ve spojení s původním cílem může členský stát připravit na účast v eurozóně.³⁰²

Cíl přispět k reálné konvergenci v Unii byl Komisí sledován i doplněním nového ustanovení o podpoře přípravy na členství v eurozóně. Komisí bylo změnou nařízení (EU) č. 2017/825 o zavedení programu na podporu strukturálních reforem navrhováno, aby z programu byla také financována opatření a činnosti na podporu reforem, jež mohou členským státům pomoci při přípravě na vstup do eurozóny.³⁰³

Návrhem na změnu nařízení (EU) č. 2017/825 o zavedení programu na podporu strukturálních reforem Komise pak především navrhovala změnu výše finančního krytí. Původní finanční krytí vyhrazené na program na podporu strukturálních reforem bylo komisí navrhováno navýšit na 222,8 milionu EUR. Současně Komise

---

³⁰⁰ Smlouva o fungování Evropské unie, článek 197, odst. 2.

³⁰¹ Subsidiarita v případě nevýlučné pravomoci, kdy kritérium nezbytnosti bylo Komisí spatřováno ve skutečnosti, že žádného z cílů nemohly v dostatečné míře dosáhnout členské státy samotné a kritérium účinnosti v tom, že zapojení Unie mohlo přinést přidanou hodnotu v porovnání s kroky jednotlivých členských států. Tamtéž COM/2017/0825 s. 4.

³⁰² Navrhovaná změna článku 4 nařízení o programu na podporu strukturálních reforem vyzdvihuje, že posílení soudržnosti, konkurenceschopnosti, produktivity, udržitelného růstu a tvorby pracovních míst by rovněž mělo přispívat k přípravě na vstup do eurozóny v případě těch členských států, jejichž měnou není euro a jež chtějí přijmout jednotnou měnu. Tamtéž COM/2017/0825 s. 6.

³⁰³ Tamtéž COM/2017/0825 s. 6.

navrhla, aby původní ustanovení týkající se podpůrných výdajů programu bylo doplněno o možnost financovat i další podpůrné činnosti, jako je kontrola kvality a sledování konkrétních podpořených projektů v terénu.³⁰⁴

3.3.4 Stanovisko Evropského parlamentu

K návrhu Komise na změnu nařízení (EU) č. 2017/825 za účelem navýšení finančního krytí programu na podporu strukturálních reforem se vyjadřoval prostřednictvím stanovisek jak Evropský hospodářský a sociální výbor³⁰⁵, tak i Evropský výbor regionů.³⁰⁶

Evropský hospodářský a sociální výbor v rámci svého stanoviska k návrhu Komise uvedl, že vítá navýšené finanční prostředky na program na podporu strukturálních reforem, vzhledem k objemu žádostí z členských států však zpochybňuje účinnost tohoto opatření uskutečnit plánované navýšení finančního krytí programu na podporu strukturálních reforem způsobem, který by neohrozil rozpočty jiných fondů. Současně Výbor v rámci svého stanoviska navrhl, aby Komise záměr rozdělit nový rozpočet na program na podporu strukturálních reforem představila transparentně, aby pro každý členský stát měl možnost získat spravedlivý podíl dostupné podpory v souladu s prováděnými reformami. Dále Výbor navrhol, aby Komise stanovila zřetelná pravidla pro výběr reforem, jež budou financovány z rozpočtu Unie, a pro spravedlivý přístup členských států k finančním prostředkům Unie. Ke kladnému hodnocení návrhu na změnu nařízení (EU) č. 2017/825 však Výbor ve vztahu k navýšenému finančnímu krytí uvedl, že dosažitelný objem žádostí členských států o prostředky z tohoto programu zpochybňuje účinnost tohoto opatření Komise.³⁰⁷

---

³⁰⁴ Tamtéž COM/2017/0825 s. 6.

³⁰⁵ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k: návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2017/825 za účelem navýšení finančního krytí programu na podporu strukturálních reforem a přizpůsobení jeho obecného cíle [COM(2017) 825 final – 2017/0334 (COD)]; návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, pokud jde o podporu strukturálních reforem v členských státech [COM(2017) 826 final – 2017/0336 (COD)]. EESC 2018/00702. Úř. věst. C 237, 6. 7. 2018, s. 53–56.

³⁰⁶ Stanovisko Evropského výboru regionů Pozměněný program na podporu strukturálních reforem a nové rozpočtové nástroje pro eurozónu. COR 2018/00502. Úř. věst. C 247, 13. 7. 2018, s. 54–61.

³⁰⁷ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru [COM(2017) 826 final – 2017/0336 (COD)]. EESC 2018/00702. Úř. věst. C 237, 6. 7. 2018, s. 53–56. str. 3.

Závěrečným návrhem Výbor ve svém stanovisku doporučil navýšit rozpočet programu na podporu strukturálních reforem a současně doporučil, aby reformy z programu na podporu strukturálních reforem byly dle konkrétního případu financovány pomocí nového nástroje pro provádění reforem a aby s tímto nástrojem byly provázány především v oblasti připojení členského státu k eurozóně nebo pak v oblasti reforem, které by mohly dále zvýšit evropskou integraci.³⁰⁸

Evropský výbor regionů v rámci svého stanoviska k návrhu Komise uvedl, že vítá navýšení finančního krytí programu. Současně Evropský výbor regionů uvedl, že schvaluje zásadu tohoto programu podpory, jehož cílem je poskytovat členským státům na dobrovolném základě a na vyžádání technickou podporu při strukturálních reformách v členských státech. V tomto ohledu Evropský výbor regionů navrhl doplnění návrhu Komise na změnu obecného cíle nařízení a to způsobem, kdy obecný cíl programu na podporu reforem by dle Evropského výboru regionů mělo být přispět jen takovým institucionálním, správním a strukturálním reformám podporujícím růst v členských státech, které jsou evropskou přidanou hodnotou v oblastech politiky spadajících do sdílené působnosti Unie a členských států a jež zatím nejsou předmětem žádných programů technické pomoci.³⁰⁹

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 2017/825 za účelem zvýšení finančního krytí programu na podporu strukturálních reforem a přizpůsobení jeho obecného cíle, byl přijat dne 23. října 2018 pod označením 2018/1671.³¹⁰

3.3.5 Dílčí shrnutí

Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ, který předložila Komise za účelem prohloubení hospodářské a měnové unie, předpokládá zavedení změn do nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/825 ze dne 17. května 2017, kterým Unie zavedla na období od 20. května 2017 do 31. prosince 2020 program na podporu strukturálních reforem.

---

³⁰⁸ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru [COM(2017) 826 final – 2017/0336 (COD)]. EESC 2018/00702. Úř. věst. C 237, 6. 7. 2018, s. 53–56, strana 1.

³⁰⁹ Tamtéž COR 2018/00502. Úř. věst. C 247, 13. 7. 2018, s. 54–61, strana 5.

³¹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/1671 ze dne 23. října 2018, kterým se mění nařízení (EU) č. 2017/825 za účelem zvýšení finančního krytí programu na podporu strukturálních reforem a přizpůsobení jeho obecného cíle. PE/58/2018/REV/2. Úř. věst. L 284, 12. 11. 2018, s. 3–5.

Změnou původního nařízení (EU) č. 2017/825 Komise sledovala především doplnění podpory pro členství v eurozóně k cílům, na které program na podporu strukturálních reforem přispívá. V tomto ohledu byla Komisi navržena změna obecného cíle, který by měl nově i posílit současně sociální začlenění a přispět k reálné konvergenci v Unii, což by dle Komise mělo členský stát připravit na účast v eurozóně a dále pak změna financování, kdy Komise navrhovala, aby z programu na podporu reforem byla nově financována i opatření na podporu reforem, jež mohou členskými státy pomoci při přípravě na vstup do eurozóny. Významnou změnou původního nařízení byl i návrh Komise na změnu výše finančního krytí vyhrazené na program na podporu strukturálních reforem nově na částku ve výši 222,8 milionu EUR.

Navrhované změny původního nařízení (EU) č. 2017/825 Komise označila za změny v souladu se zásadami evropské přidané hodnoty a subsidiarity. Podpora udržitelné konvergence v členských státech mimo eurozónu byla dle Komise klíčová pro prosperitu Unie a pro bezproblémové fungování jednotné měny a těchto cílů dle Komise nebylo možné v dostatečné míře dosáhnout členské státy, avšak účast Unie mohla přinést přidanou hodnotu v porovnání s kroky jednotlivých členských států.

3.4 Rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu v rámci Unie

3.4.1 Úvodem k nástroji dokončení HMU

Již v rámci projevu o stavu Unie v roce 2017 předseda Komise oznámil záměr, že Komisi budou předloženy návrhy na vytvoření speciální rozpočtové položky pro eurozónu, která by v rámci rozpočtu Unie zajišťovala tyto hlavní funkce: a) pomoc se strukturální reformou; b) stabilizační funkci; c) mechanismus jistění pro bankovní unii; d) konvergenční nástroj pro poskytování předvstupní pomoci členským státům, které plánují přijmout euro.³¹¹

Vzniku tohoto nástroje předcházely debaty o evropských veřejných financích a evropské přidané hodnotě, ze kterých pramenila myšlenka, že zdroje Unie by měly být přednostně využívány k financování evropských veřejných statků a spolu se zásadou subsidiarity a proporcionality pouze v případě, kdy každé euro daňových poplatníků bude lépe vynaloženo ve srovnání s opatřením přijatým pouze na

---

³¹¹ JUNCKER, Jean-Claude. *Projev o stavu Unie 2017 ze dne 13. září 2017*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2017. s. 16. ISBN 978-92-79-71060-5.

vnitrostátní, regionální nebo místní úrovni. Cílem navrhovaných rozpočtových nástrojů řešení konkrétních potřeb členských států eurozóny a členských států, které zamýšlejí přijmout euro a to způsobem, který by neopomíjel jejich širší potřeby a aspirace těchto států jako členů Unie.³¹² Již v rámci úvodního sdělení, kterým Komise předkládala balíček iniciativ, Komise uváděla, že sdělení o nových rozpočtových nástrojích pro stabilní eurozónu v rámci Unie představuje návrh určitých rozpočtových funkcí, koncipovaných v rámci veřejných financí Unie, které jsou pro eurozónu a Unii jako celek nezbytné. Sdělení Komise o nových rozpočtových nástrojích pro stabilní eurozónu v rámci Unie bylo sestaveno s poukazem na možné cíle stávajícího finančního rámce Unie a předkládalo návrhy pro víceletý finanční rámec po roce 2020 a řešení nezbytných funkcí k prohloubení hospodářské a měnové unie.³¹³

3.4.2 Právní rámec rozpočtových nástrojů pro stabilní eurozónu

Přijetí nových rozpočtových nástrojů pro stabilní eurozónu v rámci Unie bylo Komisí navrženo ostatním orgánům Unie dne 6. prosince 2017 formou sdělení.³¹⁴ Primárně se Komise ve sdělení věnuje specifickým funkcím, které jsou nezbytné prohloubení hospodářské a měnové unie a současně navrhuje budoucí kroky pro jednotlivé oblasti. Komise rozpočtové nástroje ve sdělení rozděluje do čtyř skupin.

První skupinu nástrojů představuje inovovaný způsob podpory vnitrostátních reforem, které byly vytyčené v rámci evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik, a to na základě rozpočtové i technické podpory. Současně Komise ve sdělení rekapituluje současný stav veřejných financí Unie.³¹⁵

Druhou skupinu představuje záměr vytvoření specializovaného konvergenčního nástroj pro členské státy, které zamýšlejí zavést měnu euro. Na první období Komise navrhovala v rámci programu na podporu strukturálních reforem zavedení specializovaný pracovní postup, který by byl následně přeměněn na specializovaný nástroj.³¹⁶

---

³¹² Sdělení Komise nové rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu v rámci EU. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0822. s. 1.

³¹³ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance další kroky k dokončení hospodářské a měnové unie: plán. Brusel 6. 12. 2017. COM/2017/0821. str. 8.

³¹⁴ Sdělení Komise nové rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu v rámci EU. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0822.

³¹⁵ Tamtéž COM/2017/0822.

³¹⁶ Pozn. po roce 2020.

Třetí skupinu tvoří prvky mechanismu jištění pro bankovní unii, který se má skládat z úvěrové linky nebo záruky prostřednictvím ESM (EMF). Úvěrové linky nebo záruky mají být dle návrhu Komise poskytovány přímo Jednotnému fondu pro řešení krizí.³¹⁷

Čtvrtou skupinu tvoří klíčové prvky nezbytné pro implementace funkce stabilizace, která by měla zachovat úroveň investic v případě velkých asymetrických otřesů. Funkce stabilizace byla navrhována pro členské státy eurozóny a dle Komise měla být přístupná i ostatním členům Unie.³¹⁸

K předloženým čtyřem skupinám rozpočtových nástrojů Komise ve svém sdělení současně uvedla čtyři okruhy zásad funkční realizace nových rozpočtových nástrojů. První zásadou dle Komise je jasná představa o veřejných financích Unie, která by měla přispět k posílení součinnosti mezi aktéry a finančními nástroji, a která by měla současně zamezit zdvojování a také zajistit větší návratnost za každé společně vynaložené euro. Komise v této souvislosti uváděla, že funkce všech nástrojů jsou koncipovány ve společném přístupu Unie.³¹⁹

Druhou zásadou dle Komise je vytvoření modernizovaného systému vlastních zdrojů.³²⁰ Podle Komise příjmová strana rozpočtu Unie prostřednictvím vlastního zdroje založeného na hrubém národním důchodu, na nějž připadá téměř 75 % celkových vlastních zdrojů, již zajišťuje určitou míru hospodářské stabilizace.³²¹

Třetí zásadou je dle Komise fungování plánovaných funkcí s politickým rámcem, který pro koordinaci hospodářských politik stanoví evropský semestr. Pakt o stabilitě a růstu a postup při makroekonomické nerovnováze mají v rámci evropského semestru zajistit zdravé veřejné finance a zabránit riziku nerovnováhy.

---

³¹⁷ Tamtéž COM/2017/0822 str. 5.

³¹⁸ Tamtéž COM/2017/0822 str. 5.

³¹⁹ Komise poukazovala na skutečnost, že funkce nástrojů se na jedné straně zaměřují na potřeby členských států eurozóny a na druhé straně na členské státy mimo eurozónu. COM/2017/0822 str. 5

³²⁰ „Důležitou úlohu mohou hrát finanční nástroje, jako jsou záruky, úvěry a vlastní kapitál, které EU umožňují „dosáhnout více s méně zdroji“ a posílit účinnost rozpočtu EU, zejména v době rozpočtových omezení.“ Evropská komise. *Diskusní dokument o budoucnosti financí EU*. Brusel dne 28. června 2017. COM(2017) 358. 40 s. ISBN 978-92-79-68313-8.

³²¹ Komise ve sdělení COM/2017/0822 na str. 6 poznamenávala, že rozpočet Unie, na rozdíl od vnitrostátních rozpočtů, nesmí být schodkový a jeho příjmy a výdaje musí být každoročně vyrovnané. Financování rozpočtu je zajišťováno výhradně z vlastních zdrojů Unie (příspěvky od členských států stanovené na základě výše jejich příjmů, měřené prostřednictvím hrubého národního důchodu, příspěvky stanovené na základě daně z přidané hodnoty a cla vybraná na vnějších hranicích Unie).

Využitím možné flexibility, kterou obsahují pravidla Paktu o stabilitě a růstu, Komise již posílila vazbu³²² mezi investicemi, strukturálními reformami a fiskální odpovědností, čímž zároveň došlo k lepšímu zohlednění cyklických ekonomických podmínek, které jsou členské státy Unie nuceny řešit.³²³ Čtvrtou zmiňovanou zásadou dle Komise je vzájemné propojení výše zmíněných funkcí, které mohou fungovat jako součást globálního přístupu k modernizovanému rámci Unie. Nedílnou součástí důrazu na hospodářskou a měnovou Unii jsou tedy i priority Unie a nástroje financování vázané na zaměstnanost, investice, růst a makroekonomickou stabilitu.³²⁴

Přijetí nových rozpočtových nástrojů pro stabilní eurozónu v rámci Unie bylo Komisí navrženo na období 2018–2020 následovně: i) funkce jištění v rámci Jednotného fondu pro řešení krizí a do roku 2019 její realizace bude součástí návrhu na zřízení Evropského měnového fondu; ii) podpora strukturálních reforem bude realizovaná v návrhu na změnu nařízení o programu na podporu strukturálních reforem; iii) rozšíření možnosti využití výkonnostní rezervy evropských strukturálních a investičních fondů na podporu strukturálních reforem bude součástí návrhu na změnu nařízení o společných ustanoveních.³²⁵

3.4.3 Rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu

3.4.3.1 Podpora strukturálních reforem

V případě podpory strukturálních reforem Komise poukazovala na skutečnost, že zásadní význam pro fungování hospodářské a měnové unie mají vnitrostátní politiky. Koordinace a posloupnost reforem řady oblastí společné spolupráce (politik) v rámci evropského semestru je dle Komise klíčová pro účelnost nejen v rámci národní úrovně, ale i pro celou Unii.

---

³²² Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropské centrální bance, Hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance optimální využití flexibility v rámci současných pravidel paktu o stabilitě a růstu /* COM/2015/012 final */. Prostřednictvím tohoto sdělení Komise upravila dodatečné pokyny týkající se toho, jak bude Komise využívat svůj prostor pro výklad při uplatňování současných pravidel Paktu o stabilitě a růstu.

³²³ Tamtéž COM/2017/0822 str. 6.

³²⁴ Tamtéž COM/2017/0822 str. 6.

³²⁵ Tamtéž COM/2017/0822 str. 17.

Další vhodná podpora strukturálních reforem by mohla být dle Komise zajištěna nástrojem pro provádění reforem s cílem podpořit reformní závazky členských států³²⁶ a dále pak technickou podporou konkrétní akce³²⁷, jež by byla poskytována na žádost členských států.³²⁸

Podpora strukturálních reforem prostřednictvím nástroje pro provádění reforem by měla spočívat na principu, kdy jednotlivé strukturální reformy by měly být navrženy ze strany členských států s ohledem na problémy, které byly zjištěny v rámci evropského semestru. Balíček reformních závazků by dle Komise měl obsahovat reformy, které by měly být provedeny v horizontu tří let, počínaje víceletým finančním rámcem na programové období po roce 2020. Smluvené balíčky reformních závazků by měly obsahovat podrobný soubor opatření, dílčí cíle a časový rozvrh dokončení reforem s maximální lhůtou tří let. Zprávu o pokroku by pak měly podávat spolu s národním programem reforem jednotlivé členské státy. Druhé kolo balíčku reformních závazků by mělo být smluveno v průběhu programového období. Pro posuzování plnění reforem by měla Komise vypracovat kritéria, jimiž by bylo členským státům provádění reforem usnadněno.³²⁹

Na podporu strukturálních reforem bylo v roce 2017 přijato nařízení, kterým se zavádí program na podporu strukturálních reforem, prostřednictvím kterého se má financovat individualizovaná technická podpora členským státům s cílem usnadnit jim národní reformní plány. Podpora prostřednictvím programu na podporu strukturálních reforem je určena všem členským státům a ze strany členského státu jako žadatele o podporu nevyžaduje žádné spolufinancování.³³⁰

---

³²⁶ Tento nový nástroj by měl být k dispozici členským státům, které se zaváží k provedení reforem projednávaných s Komisí a odsouhlasených v reformních závazcích. Těžištěm by měly být reformy, které mohou co nejvíce přispět k odolnosti domácích ekonomik a mít pozitivní vedlejší účinky na jiné členské státy (např. reformy trhů produktů a práce, daňové reformy, rozvoj kapitálových trhů, reformy na zlepšení podnikatelského prostředí a dále investice do lidského kapitálu a reformy veřejné správy). Tamtéž COM/2017/0822 str. 8.

³²⁷ Jako doplněk k výše uvedenému nástroji hodlá Komise výrazně posílit technickou podporu, kterou členským státům nabízí při koncipování a provádění reforem. Komise navrhuje zdvojnásobit finanční krytí současného programu na podporu strukturálních reforem, které by tak na období do roku 2020 činilo 300 milionů EUR, aby byly pokryty i potřeby členských států, které jsou na cestě k přijetí eura. Tamtéž COM/2017/0822 str. 9.

³²⁸ Tamtéž COM/2017/0822 str. 8.

³²⁹ Tamtéž COM/2017/0822 str. 9.

³³⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/825 ze dne 17. května 2017 o zavedení programu na podporu strukturálních reforem na období 2017–2020 a o změně nařízení (EU) č. 1303/2013 a (EU) č. 1305/2013. OJ L 129, 19. 5. 2017, p. 1–16.

3.4.3.2 Specializovaný konvergenční nástroj

Za účelem usnadnění dosažení vysokého stupně udržitelné konvergence navrhla Komise pro členské státy, které chtějí přijmout euro, zřídit specializovaný pracovní postup, v rámci kterého by tyto členské státy mohly získat cílenou technickou podporu.³³¹ Technická podpora by byla aplikovatelná na veškeré politiky, které mohou jakkoli přispět k dosažení vysokého stupně konvergence, tj. například na podporu reforem v oblasti správy veřejných financí, finančního sektoru, podnikatelského prostředí, trhu práce a produktů a také na podporu reforem v oblasti veřejné správy. Financování technické podpory je Komisí navrhováno prostřednictvím programu na podporu strukturálních reforem. Komise současně navrhla na období po roce 2020 specializovaný konvergenční nástroj, který by měl navazovat na program na podporu strukturálních reforem, jehož cílem by byla podpora členských států při jejich přípravě na účast v eurozóně. Navrhovaný nástroj by měl být zcela nezávislý na procesu k přijetí eura.³³²

3.4.3.3 Mechanismus jištění pro bankovní unii

Při návrhu mechanismu jištění pro bankovní unii vycházela Komise z mechanismu jištění pro Jednotný fond pro řešení krizí, jež byl přijat nařízením Evropského parlamentu a Rady nařízení (EU) č. 806/2014.³³³ Komise v návrhu jištění pro bankovní unii poukazovala na skutečnost, že tento mechanismus stále není funkční.^{334 335}

Dle návrhu Komise by měl být mechanismu jištění pro bankovní unii koncipován s dostatečnou velikostí, a měl by být v případě krize funkční a jeho aktivace by měla být dostatečně rychlá a rozpočtově neutrální ve smyslu principu, nařízení o jednotném mechanismu pro řešení krizí, na základě kterého s výdaje z Jednotného fondu pro řešení krizí uhradí bankovní odvětví v bankovní unii.³³⁶ Mechanismu

³³¹ Specializovaný pracovní postup v rámci programu na podporu strukturálních reforem Komise navrhovala na období 2018 – 2020. Specializovaný pracovní postup by měl být následně přeměněn na specializovaný konvergenční nástroj. Tamtéž COM/2017/0822 str. 5.

³³² Tamtéž COM/2017/0822 str. 11.

³³³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. července 2014, kterým se stanoví jednotná pravidla a jednotný postup pro řešení krize úvěrových institucí a některých investičních podniků v rámci jednotného mechanismu pro řešení krizí a Jednotného fondu pro řešení krizí a mění nařízení (EU) č. 1093/2010. Úř. věst. L 225, 30. 7. 2014, s. 1—90.

³³⁴ Dle zprávy o stavu unie měl být balíček týkající se bankovní unie, dokončující všechny aspekty bankovní unie zahrnující: finalizaci mechanismu jištění pro Jednotný fond pro řešení krizí, další opatření na snížení úrovně úvěrů v selhání a podpůrný rámec pro zavedení cenných papírů zajištěných státními dluhopisy na podporu další diverzifikace portfolia v bankovním sektoru, dokončen do roku 2018. JUNCKER, Jean-Claude. *Projev o stavu Unie 2017 ze dne 13. září 2017*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2017. s. 29. ISBN 978-92-79-71060-5.

³³⁵ Tamtéž COM/2017/0822 str. 11.

³³⁶ Tamtéž COM/2017/0822 str. 11.

jištění pro bankovní unii by tak vycházel ze společného jištění EMF (modernizovaný ESM), který by měl poskytovat úvěrové linky nebo záruky přímo do Jednotného fondu pro řešení krizí. Dle Komise by tento princip jištění měl zahrnovat rozšíření na všechny členy bankovní unie, kdy každý nový členský stát bankovní unie, jež není členem eurozóny, by měl, vedle podpory Evropského měnového fondu poskytované do Jednotného fondu pro řešení krizí, současně zajistit paralelně fungující vnitrostátní nástroj jištění.³³⁷ Komise zdůrazňovala, že dle nařízení o jednotném mechanismu pro řešení krizí je nezbytné jak zvládnout selhání banky, tak především zabránit takového rozšíření problému nebo narušení finanční stability³³⁸. Okamžitou reakci na vznik takové situace by měl umožnit zvláštní postup při řešení krize.³³⁹ Doplnění případných finančních prostředků nad rámec prostředků v Jednotném fondu pro řešení je potřeba nastavit rozhodovací mechanismus EMF pro využití mechanismu jištění rychlým a předvídatelným postupem, který by nebyl vázán na žádné další podmínky.³⁴⁰

3.4.3.4 Stabilizační funkce

Navrhovaná stabilizační funkce by dle Komise měla vyrovnávat hospodářské otřesy, které by nebylo možné řešit je na vnitrostátní úrovni. Stabilizační funkce na úrovni eurozóny by měla být dle Komise aktivována pouze v případě, kdy nástroje fiskální politiky, které členské státy používají k přizpůsobování se měnícím se hospodářským okolnostem, nebyly při rozsáhlých asymetrických otřesech dostatečné. Nástroje fiskální politiky, které členské státy používají k řešení změn hospodářských podmínek, by dle Komise zůstaly nadále ústředním prvkem vnitrostátní rozpočty.³⁴¹ V případě ekonomických otřesů by členské státy pro jejich řešení nejprve aplikovaly národní stabilizátory. Stabilizační funkce na úrovni eurozóny by

---

³³⁷ Tamtéž COM/2017/0822 str. 11.

³³⁸ Pro řešení selhání poskytování pomoci bankovnímu sektoru se uvádějí dva hlavní argumenty: a) je nutno zabránit, aby záchrana banky na národní úrovni zvyšovala vládní dluh; b) silné bankovní skupiny navozují nutnost posílit roli celoevropských institucí. MRÁČEK, K. Krize eurozóny a chování bank. In: *Krize eurozóny: současný stav a perspektivy: souhrnná publikace z vědeckopopularizačního semináře ...: Brno, 22. listopadu 2013 [v Moravském zemském muzeu]*. 1. vyd. Praha: Newton College ve spolupráci se Vzdělávacím střediskem na podporu demokracie, 2013. s. 117. ISBN 978-80-87764-01-5.

³³⁹ Článek 18 Postup řešení krize. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. července 2014, kterým se stanoví jednotná pravidla a jednotný postup pro řešení krize úvěrových institucí a některých investičních podniků v rámci jednotného mechanismu pro řešení krizí a Jednotného fondu pro řešení krizí a mění nařízení (EU) č. 1093/2010. Úř. věst. L 225, 30. 7. 2014, s. 1—90.

³⁴⁰ Tamtéž COM/2017/0822 str. 12.

³⁴¹ Za nástroje fiskální (rozpočtové) politiky se považují především diskreční (vědomá) opatření vlády či parlamentu, vestavěné stabilizátory, pojištění pro případ nezaměstnanosti a progresivní

pak byla aplikována v případě, kdy by národní stabilizátory členských států nebyly dostačující.³⁴²

Samotná stabilizační funkce nebyla Komisí ve sdělení představena. Komise odkazovala na své návrh v diskusním dokumentu o prohloubení hospodářské a měnové unie, kde Komise navrhovala tři různé způsoby, jak stabilizační funkci pro zvládnání asymetrických šoků koncipovat.³⁴³

První možností by dle Komise mohlo být zavedení systému evropského ochrany investic, který by při hospodářském poklesu chránil investice podporou cílených priorit a předem naplánovaných projektů či aktivit na jednotlivých národních úrovních.³⁴⁴ Systém evropské ochrany investic by dle Komise v podobě finančního nástroje zajistil pokračování národních investičních projektů, což by vedlo k rychlejšímu překonání krize.³⁴⁵ Druhou možností, jakým způsobem stabilizační funkci koncipovat, by dle Komise mohlo být využití Evropského systému zajištění v nezaměstnanosti jako zajišťovacího fondu pro vnitrostátní režimy v případě nezaměstnanosti. Tento systém by v oblasti veřejných financí členských států poskytl více prostoru a pomohl by dle Komise k rychlejšímu a rozhodnějšímu překonání krize.³⁴⁶ Jako třetí možnost Komise navrhovala rezervu finančních prostředků, které by byly v pravidelných intervalech akumulovány a tyto by byly vypláceny na základě předem stanovených pravidel.³⁴⁷

Komise ve sdělení současně uváděla, že stabilizační funkce by měla být od stávajících nástrojů v souboru nástrojů veřejných financí EU odlišná a tato by měla

---

daně z příjmů. JUREČKA, Václav. Fiskální (rozpočtová) politika. In: *Makroekonomie*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. 368 stran. Kap. 11. s. 209. Expert. ISBN 978-80-271-0251-8.

³⁴² Tamtéž COM/2017/0822 str. 13.

³⁴³ Evropská komise. *Diskusní dokument o prohloubení hospodářské a měnové unie*. COM(2017) 291. 31. května 2017. s. 25. ISBN: 978-92-79-68253-7.

³⁴⁴ V případě hospodářského propadu jsou veřejné investice většinou první položkou vnitrostátních rozpočtů, v níž dochází ke škrtům. To umocňuje hospodářskou krizi a riziko trvalého negativního dopadu na růst, zaměstnanost a produktivitu. Evropská komise. *Diskusní dokument o prohloubení hospodářské a měnové unie*. COM(2017) 291. 31. května 2017. s. 26. ISBN: 978-92-79-68253-7.

³⁴⁵ Tamtéž s. 26.

³⁴⁶ Dávky v nezaměstnanosti jsou nedílnou součástí sítě sociálního zabezpečení a jejich využití má vzestupnou tendenci v době zhoršení hospodářské situace, kdy jsou zdroje omezené, neb prioritní je v tuto situaci zvládnout rozpočtové schodky. Tamtéž s. 26.

³⁴⁷ „Rezerva na horší časy by akumulovala finanční prostředky v pravidelných intervalech. Z tohoto fondu by na základě uvážení byly uvolňovány částky pro zmírnění velkých otřesů... Platby z rezervy na horší časy by však byly běžně omezeny pouze do výše nashromážděných příspěvků...“ Tamtéž s. 26.

vyplnit mezeru mezi stávajícími nástroji financovanými z rozpočtu EU na zaměstnanost, růst a investice na straně jedné a případě finanční pomoci poskytované v rámci Evropského měnového fondu na straně druhé.³⁴⁸

3.4.4 Stanovisko Evropského parlamentu

Ke dni sestavení této práce bylo ke sdělení Komise o nových rozpočtových nástrojích pro stabilní eurozónu v rámci Unie, známo jen stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru. Evropský hospodářský a sociální výbor ve svém stanovisku ze dne 19. dubna 2018³⁴⁹ uvedl, že pro snížení rozdílů mezi ekonomikami členů Unie je zvláště důležitá funkce makroekonomické stabilizace, neb členské státy jsou z důvodu omezení na straně hospodářské a měnové unie stále méně schopné jednat nezávisle.³⁵⁰

Výbor uvedl, že plně podporuje návrh na zavedení specializovaného konvergenčního nástroje pro členské státy, které jsou na cestě k přijetí společné měny euro, čímž by se dle výboru nejen upevnila úloha eurozóny na mezinárodní úrovni, ale současně by zavedení specializovaného konvergenčního nástroje mělo vliv na intenzivnějším používání eura.³⁵¹

Výbor dále ve svém stanovisku vyzval k vytvoření mechanismu, který by bylo možné v případě hospodářského poklesu rychle aktivovat. Výbor navrhl provedení zásadní reformy rozpočtu Unie, která by přispěla k vytvoření vlastního rozpočtu eurozóny jako součásti rozpočtu Unie. Touto reformou by se dle výboru zabránilo vzniku nových institucí, které by mohly prohlubovat politický rozkol mezi zeměmi eurozóny a zeměmi mimo eurozónou.³⁵²

Dle výboru by oddělený a samostatný rozpočet států eurozóny, s vlastním vyhrazeným příjmem z daní, by nejen zajistil dočasný a zcela zásadní přesun zdrojů

---

³⁴⁸ Tamtéž COM/2017/0822 str. 13.

³⁴⁹ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance – Další kroky k dokončení hospodářské a měnové unie: plán [COM(2017) 821 final], sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance – Nové rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu v rámci EU [COM(2017) 822 final], sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance – Evropský ministr hospodářství a financí [COM(2017) 823 final], návrhu směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla pro posílení rozpočtové odpovědnosti a střednědobé rozpočtové orientace v členských státech [COM(2017) 824 final – 2017/0335 (CNS)], návrhu nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu [COM(2017) 827 final – 2017/0333 (APP)]. EESC 2017/05489. Úř. věst. C 262, 25. 7. 2018, s. 28–34.

³⁵⁰ Tamtéž EESC 2017/05489. Úř. věst. C 262, 25. 7. 2018, s. 3.

³⁵¹ Tamtéž EESC 2017/05489. Úř. věst. C 262, 25. 7. 2018, s. 6.

³⁵² Tamtéž EESC 2017/05489. Úř. věst. C 262, 25. 7. 2018, s. 6.

v případě regionálních hospodářských otřesů, ale především by působil proti vážným recesím v celé eurozóně, čímž by zaručil nezbytnou finanční stabilitu, která by obsahovala funkci makroekonomické stabilizace na ochranu investic a proti nezaměstnanosti a nejistotě.³⁵³

Sdělení komise bylo projednáno v Radě dne 23. 1. 2018. Výstupy z tohoto projednání nebyly zveřejněny v úředním věstníku.³⁵⁴

3.4.5 Dílčí shrnutí

Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ, který předložila Komise formou sdělení dne 6. prosince 2017 za účelem prohloubení hospodářské a měnové unie předpokládá vytvoření nových rozpočtových nástrojů pro stabilní eurozónu v rámci Unie.

Komise nové rozpočtové nástroje rozvrhla do čtyř skupin, ve kterých navrhla postupně inovovat způsob podpory vnitrostátních reforem, které byly vytyčené v rámci evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik, a to na základě rozpočtové i technické podpory (skupina první); vytvořit specializovaný konvergenční nástroj pro členské státy, které zamýšlejí zavést měnu euro, jež by v prvním období zahrnoval v rámci programu na podporu strukturálních reforem zavedení specializovaný pracovní postup, který by byl následně přeměněn na specializovaný nástroj (druhá skupina); vytvoření mechanismu jištění pro bankovní unii, který se má skládat z úvěrové linky nebo záruky prostřednictvím ESM (EMF), které myjí být dle návrhu Komise poskytovány přímo Jednotnému fondu pro řešení krizí (skupina třetí); a dále pak zavedení některých prvků, nezbytných pro implementaci funkce stabilizace, která by měla zachovat úroveň investic v případě velkých asymetrických otřesů (nástroj čtvrtý).

Výše uvedené rozpočtové nástroje byly Komisí představeny s cílem koncipovat určité rozpočtové funkce, které jsou dle Komise nezbytné pro eurozónu a Unie jako celek bez zásadního důrazu na zvláštní rozpočet pro eurozónu, avšak s poukazem na potřebu silné rozpočtové položky pro eurozónu v rámci rozpočtu EU. Evropský hospodářský a sociální výbor se s návrhy nových nástrojů ztotožnil

---

³⁵³ Samostatný rozpočet eurozóny schopný dočasně, ale zásadně přesunout zdroje v případě regionálních otřesů, působit proti vážným recesím v celé eurozóně, který by zaručil nezbytnou finanční stabilitu s funkcí makroekonomické stabilizace na ochranu investic, a proti nezaměstnanosti a nejisté práci byl Výbor již navrhován. Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Diskusní dokument o budoucnosti financí EU. [COM(2017) 358 final] Úř. věst. C 81, 2. 3. 2018, s. 131—138.

³⁵⁴ Zdroj: Úřední věstník Evropské unie.

až na otázku zvláštního rozpočtu států eurozóny, který by podle Výboru nejen zajistil dočasný a zcela zásadní přesun zdrojů v případě regionálních hospodářských otřesů, ale především by působil proti vážným recesím v celé eurozóně, čímž by zaručil nezbytnou finanční stabilitu, která by obsahovala funkci makroekonomické stabilizace na ochranu investic a proti nezaměstnanosti a nejistotě.

3.5 Evropský ministr financí

3.5.1 Úvodem k nástroji dokončení HMU

K vytvoření funkce evropského ministra hospodářství a financí vyzval v rámci projevu o stavu Unie 2017 předseda Komise. Ministerský post by měl dle předsedy Komise v zmíněném projevu prosazovat a podporovat strukturální reformy v členských státech EU a současně koordinovat finanční nástroje Unie, které lze využívat v případě, že se některý stát ocitne v hospodářské krizi. Cílem výzvy k vytvoření postu ministra Unie byla dle předsedy Komise efektivita, kdy nová úloha ministra hospodářství a financí by měla být převzata komisařem pro hospodářské a finanční záležitosti. Nový ministr hospodářství a financí by měl dle předsedy Komise předsedat Euroskupině a měl by být odpovědný Evropskému parlamentu.³⁵⁵

Myšlenku na vznik evropského ministra hospodářství a financí o několik měsíců dříve inicioval diskusní dokument o prohloubení hospodářské a měnové unie, ve kterém se objevila myšlenka zastřešit úkoly v oblasti ústředního ekonomického a fiskálního dohledu, zajišťované doposud Komisí, v subjektu pro správu finančních prostředků eurozóny za podpory Evropské fiskální rady, který by dále koordinoval případné vydávání evropského bezpečného aktiva a spravoval funkci makroekonomické stabilizace. Dle Komise by měl být takový subjekt pověřen přípravou rozhodnutí a jejich prováděním na úrovni eurozóny, kdy samotné rozhodování by dle Komise mělo být pak realizováno na úrovni Euroskupiny. Navrhovaný subjekt by mohl koncentrovat dosavadní pravomoci a služby, které jsou v současnosti rozptýleny mezi různé orgány a instituce Unie, včetně Evropského mechanismu stability po jeho začlenění do právního rámce EU.³⁵⁶

---

³⁵⁵ JUNCKER, Jean-Claude. *Projev o stavu Unie 2017 ze dne 13. září 2017*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2017. s. 16. ISBN 978-92-79-71060-5.

³⁵⁶ Evropská komise. *Diskusní dokument o prohloubení hospodářské a měnové unie*. COM(2017) 291. 31. května 2017. s. 31. ISBN: 978-92-79-68253-7.

3.5.2 Právní rámec evropského ministra hospodářství a financí

Formálně byl návrh na vznik evropského ministra hospodářství a financí předložen Komisí ostatním orgánům Unie formou sdělení ze dne 6. prosince 2017, ve kterém Komise předložila nástin budoucí úlohy evropského ministra hospodářství a financí ve struktuře správy hospodářské a měnové unie. Sdělení Komise předložené ostatním orgánům Unie v základních intencích obsahovalo hlavní funkce evropského ministra hospodářství a financí a plán nového institucionálního uspořádání včetně harmonogramu realizace této institucionální změny.³⁵⁷

Institucionální změna dosavadních orgánů Unie a jejich doplnění novým ministrem hospodářství a financí je dle Komise proveditelná v rámci stávající úpravy zakladatelských smluv Unie. Dle Komise by navrhovaný vznik evropského ministra hospodářství a financí měl být realizován prostřednictvím kumulace funkcí člena Komise a předsedy Euroskupiny. Tato kumulace funkcí by dle návrhu Komise dala vzniknout funkci, která by dovolila účinněji realizovat unijní politiku, avšak nikterak by nezasáhla do vnitrostátních pravomocí členských států vznikem nového nadnárodního orgánu.³⁵⁸

Komise ve svém sdělení odkazovala na článek druhý Protokolu o Euroskupině³⁵⁹, na základě kterého ministři členských států, jejichž měnou je euro, volí na dva a půl roku většinou hlasů těchto členských států předsedu.³⁶⁰ Postu ministra by se dle Komise mohl zhostit místopředseda Komise, který by mohl dle Komise nejen řídit útvary Komise, ale i Komisi zastupovat bez hlasovacího práva na zasedáních Rady guvernérů Evropské centrální banky³⁶¹, čímž by byl zajištěn vznik funkce, která by zastupovala hospodářské a fiskální zájmy celé Unie a eurozóny.³⁶²

Současně návrh Komise počítal s tím, že by novým ministrem následně mohl být zvolen do funkce předsedy Euroskupiny, namísto doposud voleného ministra financí některého členského státu eurozóny. Dle Komise by nový ministr na pozici

---

³⁵⁷ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance evropský ministr hospodářství a financí. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0823 final.

³⁵⁸ Tamtéž s. 5.

³⁵⁹ Euroskupinu tvoří neformální setkání ministrů členských států, jejichž měnou je euro, za účelem diskuze otázek spojených se zvláštní odpovědností, kterou sdílejí v oblasti jednotné měny. Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie Protokol (č. 14) o Euroskupině, čl. 1.

³⁶⁰ Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie Protokol (č. 14) o Euroskupině. OJ C 202, 7. 6. 2016, p. 283–283. čl. 2.

³⁶¹ Dle čl. 284 odst. 1 SFEU se mohou bez hlasovacího práva předseda Rady a člen Komise účastnit zasedání Rady guvernérů.

³⁶² Tamtéž s. 6.

předsedy Euroskupiny zohledňoval zájmy celé eurozóny a současně by mohl zohledňovat obecné politické směřování i celkovou strategii eurozóny. Jednoduší by bylo v tomto ohledu dle Komise i hledání konsensu mezi jednotlivými členy Euroskupiny, protože by nový ministr mohl vyrovnávat rozdílné postoje jednotlivých ministrů financí členských států, čímž by jejich názory uváděl do souladu se sdílenými prioritami na úrovni eurozóny a Unie.³⁶³

Dle návrhu Komise by Euroskupina mohla přijmout postup, kdy nového ministra hospodářství a financí zvolí předsedou Euroskupiny, a to na celé období mandátu Komise. Tento postup by pak umožnil sladit povinnosti nového ministra jako člena Komise, bez toho, že by bylo nutné jakkoli měnit zakladatelské smlouvy Unie.³⁶⁴ Komisí navrhovaná realizace vzniku nového ministra byla koncipována v intencích stávajících zakladatelských smluv s tím, že Komise navrhla vytvoření této funkce ministra v postavení místopředsedy v rámci jmenování nové Komise v listopadu 2019 a dále pak vytvoření této funkce ministra v postavení předsedy Euroskupiny způsobem, kdy Euroskupina nového ministra zvolí svým předsedou na dvě po sobě jdoucí funkční období³⁶⁵, jakožto souhlasný postoj k uvedení tohoto mandátu do souladu s mandátem člena Komise.³⁶⁶

Návrh na vytvoření funkce nového ministra byl Komisí připraven v souladu s navrhovanou přeměnou ESM na EMF a jeho začleněním do právního rámce Unie. Propojení obou nových nástrojů dokončení hospodářské a měnové unie Komise koncipovala s důrazem na skutečnost, že předseda Euroskupiny je současně předsedajícím Rady guvernérů ESM. Při realizaci přeměny ESM na EMF by navrhovaný ministr hospodářství a financí předsedal i Radě guvernérů EMF.³⁶⁷

V otázce odpovědnosti kladla Komise důraz na odpovědnost nového ministra hospodářství a financí Evropskému parlamentu způsobem, kdy je Komisí navrhováno, aby ministr byl odpovědný Evropskému parlamentu ve všech otázkách souvisejících s výkonem jeho funkce a současně byl připraven vést dialog s národními parlamenty členských států. V případě posuzování návrhů rozpočtových plánů

---

³⁶³ Tamtéž s. 6.

³⁶⁴ Tamtéž s. 7.

³⁶⁵ Eurosummit dne 26. října 2011 za účelem posílení koordinace hospodářských politik a dohledem nad nimi, a za účelem zlepšení účinnosti rozhodování a zajištění jednotnější komunikace přijal deset opatření, z nichž opatření č. 8 předpokládalo, že pracovní skupině pro Euroskupinu bude předsedat stálý předseda se sídlem v Bruselu, který bude v zásadě zvolen ve stejnou dobu jako předseda Hospodářského a finančního výboru. Prohlášení Eurosummitu. Brusel 26. října 2011. SN 3993/3/11. REV 3. s. 12.

³⁶⁶ Tamtéž s. 8.

³⁶⁷ Tamtéž s. 7.

členských států eurozóny Komise v rámci návrhu na vytvoření funkce nového ministra zohledňovala možnost vnitrostátních parlamentů požádat ministra o předložení stanoviska Komise k příslušnému návrhu rozpočtového plánu. Otázka odpovědnosti nového ministra je pak spojena s jeho postavením jako člena Komise, který jako člen sboru komisařů může být podroben slyšení v Evropském parlamentu.³⁶⁸

3.5.3 Povinnosti evropského ministra hospodářství a financí

3.5.3.1 Jednání v obecném zájmu hospodářství EU a eurozóny

Jako jednu z prioritních funkcí nového ministra Komise navrhovala jednání ministra v obecném zájmu hospodářství EU a eurozóny spolu se zastupováním hospodářství EU a eurozóny na celosvětové úrovni. Komise ve svém návrhu zdůrazňovala, že společný zájem Unie a eurozóny není dostatečně zastoupen ve veřejné diskusi a v rozhodování na celoevropské úrovni.

Komise dále uváděla, že rozpočtové, daňové a odvětvové politiky, odrážející vnitrostátní pravomoci a podmínky, jsou doposud decentralizované, což neumožňuje realizovat sdílené priority. Doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny v rámci evropského semestru je ale závislé na kolektivní vůli členských států a s tím související koordinace hospodářských politik dle Komise vyžaduje stálý dohled na úrovni Unie, který by byl novým ministrem zajištěn. V souvislosti s mezinárodní spoluprací poukazovala Komise na skutečnost, že například v Mezinárodním měnovém fondu nemá eurozóna zastoupení³⁶⁹ a dále pak i na skutečnost, že současné vnější ekonomické zastoupení Unie a eurozóny je nesourodé, když jsou různé úlohy svěřeny Komisi, ECB, předsedovi Euroskupiny a předsednictví Rady. Nový ministr by tak dle Komise byl prostředníkem orgánů a institucí EU, členských států a současně evropské veřejnosti.³⁷⁰ Samostatnou úlohou nového ministra dle návrhu Komise by následně byl výkon funkce vnějšího zastoupení eurozóny v sou-

---

³⁶⁸ Tamtéž s. 7.

³⁶⁹ Articles of Agreement of the International Monetary Fund. Article II Membership. Section 1. „Original members The original members of the Fund shall be those of the countries represented at the United Nations Monetary and Financial Conference whose governments accept membership before December 31, 1945.“ Section 2. „Other members Membership shall be open to other countries at such times and in accordance with such terms as may be prescribed by the Board of Governors. These terms, including the terms for subscriptions, shall be based on principles consistent with those applied to other countries that are already members.“ International Monetary Fund. Articles of agreement of the International Monetary Fund. Washington, DC: International Monetary Fund, 2016. s. 3. ISBN 978-1-47559-354-9.

³⁷⁰ Tamtéž s. 5.

ladu s plánem na vytvoření jednotnějšího vnějšího zastoupení eurozóny v mezinárodních fórech³⁷¹ a návrhem Komise, kterým by Rada rozhodla o postupném vytvoření jednotného zastoupení eurozóny v Mezinárodním měnovém fondu.³⁷²

3.5.3.2 Koordinace politik a dohled na pravidla

V důsledku hospodářské a finanční krize došlo v Unie k rozvoji koordinace hospodářských politik, avšak provádění zamýšlených reforem v členských státech je dle Komise stále nerovnoměrné. Mezi příklady reforem Komise zmiňovala zřízení Útvaru Komise na podporu strukturální reformy, vyhlášení evropského pilíře sociálních práv, či řešení nezaměstnanosti mladých lidí či boje proti daňovým únikům. Komise poukazovala na nevyužité možnosti, zejména pak na možnost lepší koordinace a čerpání vzájemných zkušeností, a především trvalé potřebě zachovávat priority jednotlivých členských států v souladu s prioritami Unie.³⁷³

Dle návrhu Komise by mělo být cílem nového ministra navázat na dosavadní výsledky spolupráce Komise a členských států a v rámci bilaterálního a multilaterálního dialogu s vnitrostátními orgány a Evropským parlamentem by se nový ministr mohl zasadit o prosazení koordinace a realizaci reforem v jednotlivých členských státech. Vznik této funkce by tak dle Komise mohl nejen přispět k posílení koordinace hospodářských politik³⁷⁴, ale především by mohl realizovat jednotné provádění všech oblastí hospodářské a finanční politiky Unie.³⁷⁵ Komise pak s odkazem na princip přelévání výsledků vzájemné spolupráce členských států³⁷⁶ ve vztahu k účinkům strukturálních reforem poukazovala na skutečnost, že by to mohl být právě nově zřízený ministr, který by zajistil sledování optimální agendy reforem

---

³⁷¹ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropské centrální bance. Plán na vytvoření jednotnějšího vnějšího zastoupení eurozóny v mezinárodních fórech. V Bruselu dne 21. 10. 2015. COM(2015) 602 final.

³⁷² Návrh rozhodnutí Rady, kterým se stanoví opatření s cílem vytvořit postupně jednotné zastoupení eurozóny v Mezinárodním měnovém fondu. V Bruselu dne 21. 10. 2015. COM(2015) 603 final. 2015/0250 (NLE).

³⁷³ Tamtéž s. 3.

³⁷⁴ „*Coordination of fiscal stance: The EMEF could provide guidance to the Member States on using fiscal space (available within the limits of the SGP) to create an appropriate European fiscal stance in the aggregate. The centralisation of these mechanisms to an EMEF may offer more uniformity, predictability, transparency and peer monitoring.*“ Zareh Asatryan, Xavier Debrun, Annika Havlik, Friedrich Heinemann, Martin Kocher and Roberto Tamborini. *EconPol POLICY REPORT: Which Role for a European Minister of Economy and Finance in a European Fiscal Union?* Munich: EconPol Europe European Network of Economic and Fiscal Policy Research, 2018, 2 (5). s. 12. ISSN 2566-9028.

³⁷⁵ Tamtéž s. 4.

³⁷⁶ „*The concept of functional spillover captures the pressures that arise when an original objective can only be achieved by further integrative actions.*“ Julian Bergmann (2018): Neofunctionalism and EU external policy integration: the case of capacity building in support of security and development (CBSD), *Journal of European Public Policy*. ISSN: 1350-1763 (Print)

v celé Unii a eurozóně. Výslovně pak Komise poukazovala na návrhy reforem jakožto nových nástrojů^{377 378} k dokončení hospodářské a měnové unie.³⁷⁹

3.5.3.3 Podpora měnové politiky ECB

Dle návrhu Komise by evropský ministr měl spolupracovat při vymezení a uplatňování fiskální politiky v rámci celé eurozóny. Koordinace sledování fiskálních politik členských států, při současném zajištění fiskální udržitelnosti a uplatňování Paktu o stabilitě a růstu je dle Komise navrhováno právě pro postavení nového ministra jako člena Komise. K těmto činnostem Komise navrhovala i současné posuzování vhodnosti orientace fiskální politiky eurozóny, kterým by ministr realizoval hledání rovnováhy mezi fiskálními zájmy členských států a nejvhodnějším řešením pro eurozónu jako celek. Dle Komise by měl nový ministr vycházet ze stanovisek Evropské fiskální rady³⁸⁰ a prosazovat požadavky kvalitní skladby veřejných financí a současně prosazovat fungování fiskálních rámců s cílem maximalizovat jejich vliv na hospodářský růst a unijní zaměstnanost.

Zaujetím těchto úkolů novým ministrem Komise sledovala celkovou orientaci fiskální politiky pro eurozónu, která dle Komise však vyžaduje především jak kolektivní tak i individuální vůli členských států spolupracovat. Komise v této souvislosti uváděla, že fiskální politika společně s měnovou politikou hraje ústřední úlohu při stabilizaci makroekonomického prostředí a současně realizuje udržitelnost veřejných financí a přerozdělování.³⁸¹

---

³⁷⁷ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, pokud jde o podporu strukturálních reforem v členských státech. V Bruselu dne 6. 12. 2017. 2017/0336(COD) COM(2017) 826 final.

³⁷⁸ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2017/825 za účelem navýšení finančního krytí programu na podporu strukturálních reforem a přizpůsobení jeho obecného cíle. Brusel dne 6. 12. 2017. 2017/0334(COD). COM(2017) 825 final.

³⁷⁹ Tamtéž s. 4.

³⁸⁰ „Rada přispívá jako poradce k výkonu funkcí Komise v rámci mnohostranného fiskálního dohledu, který je stanoven v článcích 121, 126 a 136 Smlouvy o fungování Evropské unie, a to v souvislosti s eurozónou.“ Článek 2 odst. 1 rozhodnutí Komise (EU) 2015/1937 ze dne 21. října 2015 o zřízení nezávislé poradní Evropské fiskální rady. OJ L 282, 28. 10. 2015, p. 37–40.

³⁸¹ Tamtéž s. 4.

3.5.3.4 Dohled na užití nástrojů Unie a eurozóny

Dle návrhu Komise by měl nový ministr dohlížet na používání rozpočtových nástrojů Unie a eurozóny, a to včetně nástrojů na podporu reforem, makroekonomické stabilizace³⁸² a konvergence. V této souvislosti Komise v návrhu na vznik nového ministra uváděla, že rozpočet a rozpočtové nástroje Unie a eurozóny sehrávají důležitou úlohu při podpoře členských států Unie v jejich snaze o konvergenci, investice, dlouhodobý růst a finanční stabilitu, kdy opatření podporovaná z rozpočtu Unie doplňuje řada nástrojů a institucí jak na úrovni unijní, tak a na úrovni eurozóny. Nový ministr hospodářství a financí by v této souvislosti měl dle Komise koordinovat využívání rozpočtových nástrojů Unie a eurozóny a maximalizoval jejich dopad za účelem podpory sdílených priorit. Cílem činnosti ministra by tak dle Komise mělo být jednotné a efektivní využití těchto nástrojů, zajištění plné součinnosti všech zúčastněných subjektů při této činnosti včetně využití spolupráce odpovědnými komisaři a veřejnými orgány na všech úrovních. Jedním z prioritních úkolů nového ministra v této oblasti by dle Komise měla být koordinace činnosti Komise v oblasti investičního plánu pro Evropu.³⁸³

3.5.4 Stanovisko Evropského parlamentu

Ke dni sestavení této práce bylo k návrhu Komise na ustanovení nové funkce evropského ministra hospodářství a financí známo jen stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru a stanovisko Evropského výboru regionů.

Evropský hospodářský a sociální výbor ve svém stanovisku ze dne 19. dubna 2018³⁸⁴ k návrhu Komise na ustanovení nové funkce evropského ministra hospodářství a financí uvedl, že podporuje návrh Komise na vytvoření postu

---

³⁸² „*Stabilisation: The assessment is more favourable for the stabilisation task although here the future role of an EMEF crucially depends on whether new euro area stabilisation tools are set up or not. If no innovation materialises, the EMEF would be confined to the coordination of national fiscal policies, where the notorious problem is resistance created by divergent national interests.*“ Zareh Asatryan, Xavier Debrun, Annika Havlik, Friedrich Heinemann, Martin Kocher and Roberto Tamborini. *EconPol POLICY REPORT: Which Role for a European Minister of Economy and Finance in a European Fiscal Union?* Munich: EconPol Europe European Network of Economic and Fiscal Policy Research, 2018, 2 (5). s. 21. ISSN 2566-9028. Celkem 34.

³⁸³ Tamtéž s. 5.

³⁸⁴ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance – Další kroky k dokončení hospodářské a měnové unie: plán [COM(2017) 821 final], sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance – Nové rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu v rámci EU [COM(2017) 822 final], sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance – Evropský ministr hospodářství a financí [COM(2017) 823 final], návrhu směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla pro posílení rozpočtové odpovědnosti a střednědobé rozpočtové orientace v členských státech [COM(2017) 824 final – 2017/0335 (CNS)], návrhu nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu [COM(2017) 827 final – 2017/0333 (APP)]. EESC 2017/05489. Úř. věst. C 262, 25. 7. 2018, s. 28–34.

ministra hospodářství a financí pro hospodářskou a měnovou unii, ve které výbor vidí první krok ke zvýšení konzistentnosti politik. Dle výboru by měl ministr nejen zastupovat eurozónu v mezinárodních orgánech a transparentně spravovat rozpočet navrhovaný pro eurozónu ale především by měl stanovit celkovou orientaci fiskální politiky eurozóny a způsob, jak tuto fiskální politiku navrhnout. K samotnému návrhu Komise však výbor uvedl, že tento přináší riziko v koncentraci moci výkonné u jednoho subjektu Unie.³⁸⁵

Výbor výslovně uvedl, že kumulace pravomocí funkce ministra, tj. osoby odpovědné za zastupování eurozóny na úrovni Unie se současnou funkcí předsedy Euroskupiny, funkcí předsedy Rady guvernérů nového EMF a dále pak funkcí místopředsedy Evropské komise představuje zásadní koncentraci moci, což by dle výboru mohlo vést nejen k záměně úlohy Komise s úlohou Rady, ale i k ohrožení současné křehké rovnováhy mezi zájmy Společenství a národními zájmy, na níž Unie stojí. Na základě těchto připomínek vyzval výbor ve svém stanovisku k dalšímu zamýšlení nad demokratickou odpovědností navrhovaného ministra, jež by vedlo k posílení odpovědnosti této institucionální změny Unie. Výbor současně připomněl, že vytvoření pozice nového ministra nedojde zamýšlených cílů, pokud Unie nebude mít svůj vlastní rozpočet a vlastní příjmy ze zdanění, včetně nástrojů a politik k řízení rozpočtu, nebude schopna podporovat hospodářský růst a sociální rovnost těmito nástroji.³⁸⁶

Evropský výbor regionů ve svém stanovisku ze dne 5. července 2018³⁸⁷ k návrhu Komise na ustanovení nové funkce evropského ministra hospodářství a financí uvedl, že vítá sdělení Komise o evropském ministrovi hospodářství a financí, který by současně zastával funkci místopředsedy Komise a předsedy Euroskupiny, a to z důvodu, že by navrhovaný ministr měl dvojí legitimitu, která by přispěla k důkladnější demokratické odpovědnosti a čitelnosti správy hospodářské a měnové unie.³⁸⁸

Mezi připomínky k návrhu funkce nového ministra výbor uvedl, že je nutné blíže specifikovat výkon navrhované funkce, aby jejím důsledkem nebyla centralizace rozhodování o rozpočtu Unie. V této souvislosti výbor poukázal na to, že připomínaná opatření ve vztahu k nové funkci ministra by měla doprovázet důkladná

---

³⁸⁵ Tamtéž s. 3, odst. 1.11.

³⁸⁶ Tamtéž s. 7, odst. 6.

³⁸⁷ Stanovisko Evropského výboru regionů – Návrhy reformy hospodářské a měnové unie (prosinec 2017). COR 2018/01039. Úř. věst. C 387, 25. 10. 2018, s. 27–36.

³⁸⁸ Tamtéž s. 4.

reforma Euroskupiny, jejíž statut by měl být více formalizován s cílem zvýšit transparentnost rozhodování při jednotlivých zasedání Euroskupiny. Obdobně výbor namítal, že nedostatečná demokratičnost hospodářské a měnové unie lze řešit pouze v případě, kdy občané Unie získají přesvědčení, že hospodářská a měnová unie zastává zásadu společenského pokroku a makroekonomické a rozpočtové zájmy nejsou upřednostňovány před zaměstnaností, růstem mezd a sociálními otázkami.³⁸⁹

Sdělení komise bylo projednáno v Radě dne 23. 1. 2018. Výstupy z tohoto projednání nebyly zveřejněny v úředním věstníku.³⁹⁰

3.5.5 Dílčí shrnutí

Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ, který předložila Evropská komise formou sdělení dne 6. prosince 2017 za účelem prohloubení hospodářské a měnové unie předpokládá vznik evropského ministra hospodářství a financí. Komise ve svém sdělení postavila ideu evropského ministra hospodářství a financí s cílem posílit soudržnost, efektivitu, transparentnost a demokratickou odpovědnost v oblasti správy ekonomických záležitostí Unie. Komise ve svém sdělení navrhovala, aby vznik funkce evropského ministra hospodářství a financí byl postupný, kdy výkonu této funkce by měl ujmout nejprve nový místopředseda Komise po jmenování nové Komise v listopadu 2019 a následně by měl být nový ministr zvolen předsedou Euroskupiny. Funkce nového evropského ministra hospodářství a financí by tak měla dle sdělení Komise kumulovat jako funkci člena Komise, tak funkci předsedy Euroskupiny.

Dle Komise by touto kumulací stávajících funkcí bylo zajištěno zohlednění zájmů celé eurozóny, když nový ministr jako předsedou Euroskupiny by nejen zohledňoval zájmy celé Euroskupiny, ale současně by reprezentoval politické směřování i strategii eurozóny a tím, že by pro tyto úlohy hledal konsensus mezi názory ministrů členských států, uvádět by do souladu názory členských států se sdílenými prioritami na úrovni eurozóny a Unie. Komise současně ve sdělení navrhovala, aby Euroskupina zvolila ministra svým předsedou na dvě po sobě jdoucí funkční období, což by korespondovalo s mandátem člena Komise. Komisí navrhované ustanovení funkce nového ministra je institucionální změnou dosavadních orgánů Unie, které je proveditelné v rámci stávající úpravy zakladatelských smluv Unie.

---

³⁸⁹ Tamtéž s. 4.

³⁹⁰ Zdroj: Úřední věstník Evropské unie.

Základní úloha nového ministra dle Komise měla spočívat na jednání ministra v obecném zájmu hospodářství EU a eurozóny spolu se zastupováním hospodářství EU a eurozóny na celosvětové úrovni; prosazování koordinace a realizaci reforem v jednotlivých členských státech; spolupráce při vymezení a uplatňování fiskální politiky v rámci celé eurozóny; a dohled na používání rozpočtových nástrojů Unie a eurozóny, a to včetně nástrojů na podporu reforem, makroekonomické stabilizace a konvergence. Kritické ohlasy ze strany Evropského parlamentu spočívaly v poukazu na riziko v koncentraci moci výkonné u jednoho subjektu Unie, což by dle Evropského hospodářského a sociálního výboru mohlo vést nejen k záměně úlohy Komise s úlohou Rady, ale i k ohrožení současné křehké rovnováhy mezi zájmy Společenství a národními zájmy, na níž celá evropská integrace spočívá.

3.6 Změna nařízení o společných ustanoveních³⁹¹

3.6.1 Úvodem k nástroji dokončení HMU

Změnu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, pokud jde o podporu strukturálních reforem v členských státech³⁹², navrhla Komise s cílem mobilizovat finanční prostředky na podporu vnitrostátních reforem.³⁹³

---

³⁹¹ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, pokud jde o podporu strukturálních reforem v členských státech. V Bruselu dne 6. 12. 2017. 2017/0336(COD) COM(2017) 826 final.

³⁹² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. OJ L 347, 20. 12. 2013, p. 320–469.

³⁹³ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance další kroky k dokončení hospodářské a měnové unie: plán. Brusel 6. 12. 2017. COM/2017/0821. s. 9.

Již v rámci návrhu na přijetí nových rozpočtových nástrojů pro stabilní eurozónu v rámci Unie³⁹⁴ Komise jako první skupinu nástrojů představila inovovaný způsob podpory strukturálních reforem prostřednictvím nástroje pro realizaci reforem na podporu souborů reformních závazků dohodnutých s členskými státy a dále prostřednictvím technické podpory na žádost členských států.³⁹⁵

V rámci přípravy nástroje pro realizaci reforem Komise navrhla současně nový nástroj rozpočtové podpory, který má podobu změn nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních, jehož cílem je poskytnout vhodnou flexibilitu při využívání výkonnostní rezervy evropských strukturálních a investičních fondů ze strany členských států.³⁹⁶

Tento nástroj dokončení hospodářské a měnové unie v podobě cílených změn nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o společných ustanoveních navrhla Komise s cílem podporovat provádění vnitrostátních reforem, které byly vytyčené v rámci evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik a které budou začleněny do národních programů reforem předpokládaných členskými státy. Komise v návrhu tohoto nástroje předpokládala vyplacení podpory členským státům, kterému by předcházela povinnost Komise monitorovat a vyhodnocovat provádění dohodnutých reformních závazků členského státu.³⁹⁷

3.6.2 Právní rámec změny nařízení o společných ustanoveních

Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních se stanoví obecná pravidla použitelná na Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), Evropský sociální fond (ESF), Fond soudržnosti, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropský námořní a rybářský fond (ENRF), a současně další ustanovení nezbytná k zajištění účinnosti těchto fondů a jejich koordinace mezi sebou i s dalšími nástroji Unie.³⁹⁸

---

³⁹⁴ Sdělení Komise nové rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu v rámci EU. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0822.

³⁹⁵ Viz. shora kapitola 3.4.

³⁹⁶ COM/2017/0821 s. 9.

³⁹⁷ COM/2017/0821 s. 9.

³⁹⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. OJ L 347, 20. 12. 2013, p. 320–469.

Prostřednictvím zmíněných fondů se provádí ustanovení článku 174 Smlouvy o fungování Evropské unie, na základě kterého Unie má za účelem podpory harmonického vývoje rozvíjet a prosazovat činnost vedoucí k posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti se zaměřením na snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a na snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů.³⁹⁹ Dosažení zmíněných cílů předpokládá provádění a koordinaci národních hospodářských politik a současně podporu ze strany Unie prostřednictvím strukturálních fondů.⁴⁰⁰ Za účelem lepší koordinace a harmonizace provádění fondů poskytujících podporu v rámci politiky soudržnosti⁴⁰¹, byla prostřednictvím zmíněného nařízení o společných ustanoveních č. 1303/2013 přijata společná ustanovení.

Zmíněné nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních, stanoví v pěti částech předmět a základní definice nařízení, pravidla použitelná pro všechny fondy ESI, ustanovení použitelná pouze pro EFRR, ESF a Fond soudržnosti a dále pak ustanovení použitelná pouze pro fondy a ENRF, a ustanovení závěrečná. Sledovaným cílem nařízení bylo stanovení společných pravidel použitelných na evropské strukturální a investiční fondy, kterými by došlo k posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Právě posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti mohlo být lépe dosaženo na úrovni Unie, a to z důvodů rozsahu rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů a omezenosti finančních prostředků členských států a regionů, byla realizace výše uvedených cílů Unie realizována zmíněným nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních, a to v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 SEU.⁴⁰²

Změna nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních je Komisí navrhována prostřednictvím návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady⁴⁰³, kterým by měla být posílena vazba mezi prioritami

---

³⁹⁹ SFEU, článek 174.

⁴⁰⁰ SFEU, článek 175.

⁴⁰¹ Fondy soudržnosti jsou dle zmíněného nařízení č. 1303/2013 Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), Evropský sociální fond (ESF) a Fond soudržnosti, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV), a Evropský námořní a rybářský fond (ENRF), (dále jen společně jako „evropské strukturální a investiční fondy - fondy ESI“).

⁴⁰² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013.

⁴⁰³ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evrop-

evropského semestru a rozpočtem Unie tak, že nově umožní členským státům využít zčásti nebo v plné výši výkonnostní rezervu stanovenou v člancích 20 až 22 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 na politiku soudržnosti s cílem podpořit strukturální reformy.⁴⁰⁴

3.6.3 Obsah změny nařízení o společných ustanoveních

Ústřední změnou nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013, tj. nástrojem dokončení hospodářské a měnové unie, je rozšíření stávajícího nařízení o ustanovení nezbytná k zajištění účinnosti evropských strukturálních a investičních fondů a jejich koordinace mezi sebou i s dalšími nástroji Unie a dále pak stanovení pravidel pro použití výkonnostní rezervy na podporu strukturálních reforem stanovených v procesu evropského semestru.

Původní článek 1 Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 je nově navrhován tak, aby vysvětloval, že nařízení o společných ustanoveních dopadá rovněž na podporu strukturálních reforem stanovených v procesu evropského semestru. Nově tak Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 stanoví společná pravidla použitelná pro evropské strukturální a investiční fondy či fondy ESI, a kromě ustanovení nezbytných k zajištění účinnosti evropských strukturálních a investičních fondů a jejich koordinace mezi sebou i s dalšími nástroji Unie, stanoví nově i pravidla pro použití výkonnostní rezervy na podporu strukturálních reforem stanovených v procesu evropského semestru. Současně je Komisí navrhováno, aby článek 1 byl doplněn tak, že pravidla, která se použijí na částečné nebo úplné využití výkonnostní rezervy na podporu strukturálních reforem, jsou stanovena v článku 23a.⁴⁰⁵

Komisí navrhovaná změna nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních současně doplňuje původní článek 2 nařízení o bod č. 40, ve kterém je navrhováno zpřesnění pojmu „strukturální reforma“ a to tak, že dne návrhu změny nařízení se strukturálními reformami rozumí reformy stanovené v procesu evropského semestru v souladu s článkem 2-a nařízení Rady

---

ském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, pokud jde o podporu strukturálních reforem v členských státech. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0826 final - 2017/0336 (COD).

⁴⁰⁴ Komise v návrhu nařízení COM/2017/0826 uváděla, že vazba mezi prioritami evropského semestru a rozpočtem Unie byla již vytvořena pro programové období 2014–2020, zejména zavedením předběžných a makroekonomických podmínek pro evropské strukturální a investiční fondy. Tamtéž COM/2017/0826 final, s. 1.

⁴⁰⁵ COM/2017/0826 final s. 6.

(ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik.^{406 407}

Komisi navrhovaná změna nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních dále upravuje původní ustanovení článku 4 odst. 7 nařízení a to tak, že podpora strukturálních reforem nebude spadat pod sdílené řízení⁴⁰⁸, ale pod přímé řízení a nebude vyžadovat vnitrostátní spolufinancování.⁴⁰⁹ Současně je navrhována změna původního článku 15 nařízení, který má být nově doplněn o ustanovení, na základě kterého Dohoda o partnerství stanoví opatření⁴¹⁰, která zajistí soulad se strategií Unie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění a se zvláštními úkoly stanovenými pro jednotlivé fondy v souladu s jejich cíli vycházejícími ze Smlouvy, včetně hospodářské, sociální a územní soudržnosti, a to nově včetně informací o přerozdělení výkonnostní rezervy na podporu strukturálních reforem.⁴¹¹

Návrhem Komise se dále sleduje změna původního článku 22 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních, který je navrhován doplnit o ustanovení, na základě kterého se členský stát může rozhodnout využít výkonnostní rezervu zčásti nebo v plné výši a to na: (a) programy a priority, u nichž bylo dosaženo milníků v souladu s odstavci dva až sedm ve stávajícím výkonnostním rámci; (b) podporu na strukturální reformy. Tato změna sebou přináší i doplnění způsobu žádání o podporu na strukturální reformy, kdy nově musí být rozhodnutí členského státu využít výkonnostní rezervu zčásti nebo v plné výši na podporu strukturálních reforem spojeno s návrhem na přijetí reformních závazků a návrh na přerozdělení celé nebo části výkonnostní rezervy při předložení žádosti

---

⁴⁰⁶ Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik stanoví pravidla zahrnující obsah, předkládání, kontrolu a sledování stabilizačních a konvergenčních programů jako součásti mnohostranného dohledu Rady s cílem včas předejít vzniku nadměrných schodků veřejných financí a posílit dohled nad hospodářskými politikami a jejich koordinaci.

⁴⁰⁷ COM/2017/0826 final s. 6.

⁴⁰⁸ Financování, které není spojeno s náklady, jak je stanoveno v čl. 121 odst. 1 písm. e) revidovaného finančního nařízení.

⁴⁰⁹ Částka podpory z Fondu soudržnosti převedené na nástroj pro propojení Evropy podle čl. 92 odst. 6 tohoto nařízení, inovativních opatření z podnětu Komise podle článku 8 nařízení o EFRR, technické pomoci z podnětu Komise, podpory pro přímé řízení podle nařízení o ENRF a využití výkonnostní rezervy pro fondy na podporu strukturálních reforem v souladu s článkem 23a tak bude výjimkou z plnění v rámci sdíleného řízení, na němž se podílejí členské státy a Komise, v souladu s článkem 62 finančního nařízení. Tamtéž COM/2017/0826 final s. 6.

⁴¹⁰ Dle čl. 14 odst. 3 nařízení č. 1303/2013 dohoda o partnerství se vztahuje na veškerou podporu z fondů ESI v dotčeném členském státě.

⁴¹¹ COM/2017/0826 final s. 7.

o změnu ve smyslu čl. 16 odst. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013.^{412 413}

Komise dále navrhuje doplnění stávajícího nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních tak, že podpora strukturálních reforem na základě reformních závazků v procesu evropského semestru má formu financování, které není spojeno s náklady, je řízena v souladu s pravidly přímého řízení a nevyžaduje vnitrostátní spolufinancování. Prostřednictvím prováděcího aktu by Komise měla přijmout rozhodnutí, v němž se stanoví reformní závazky, které má členský stát splnit, a částky přidělené výkonnostní rezervy na jejich podporu. Ve zmíněném rozhodnutí Komise se navrhuje stanovit, že podpora je vyplacena v plné výši, jakmile členský stát plně provedl reformní závazek.⁴¹⁴

3.6.4 Stanovisko Evropského parlamentu

K návrhu Komise na změnu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních vydal stanovisko Evropský hospodářský a sociální výbor⁴¹⁵, který návrh na zavedení změn do nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních s cílem rozšířit možnosti využití výkonnostní rezervy, jež je součástí stávajících evropských strukturálních a investičních fondů, k podpoře vnitrostátních reforem posuzoval společně s nástrojem, jehož prostřednictvím by měl být posílen program na podporu strukturálních reforem za účelem zvýšení technické podpory dostupné všem členským státům a vytvoření zvláštních pracovních linií s cílem podpořit členské státy, které nejsou součástí eurozóny, při konvergenčním procesu.⁴¹⁶

---

⁴¹² Dle čl. 16 odst. 4 nařízení č. 1303/2013 v případě, že členský stát navrhne změnu prvků dohody o partnerství, provede Komise posouzení a případně do tří měsíců ode dne předložení návrhu změny členským státem přijme prostřednictvím prováděcích aktů rozhodnutí o jejím schválení.

⁴¹³ COM/2017/0826 final s. 7.

⁴¹⁴ COM/2017/0826 final s. 8.

⁴¹⁵ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k: návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2017/825 za účelem navýšení finančního krytí programu na podporu strukturálních reforem a přizpůsobení jeho obecného cíle [COM(2017) 825 final – 2017/0334 (COD)]; návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, pokud jde o podporu strukturálních reforem v členských státech [COM(2017) 826 final – 2017/0336 (COD)]. EESC 2018/00702. Úř. věst. C 237, 6. 7. 2018, s. 53–56.

⁴¹⁶ Tamtéž [COM(2017) 826 final – 2017/0336 (COD)]. EESC 2018/00702. Úř. věst. C 237, 6. 7. 2018, s. 53–56.

Návrh Komise na změnu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních, s ohledem na skutečnost, že evropské orgány musí velmi úzce spolupracovat s členskými státy na dosažení silnější integrace a konvergence v Unii, nový nástroj pro provádění reforem navrhovaný ve víceletém finančním rámci na období po roce 2020 Výbor přivítal. Výbor současně schválil dočasné řešení, kterým je financování pilotní fáze nového nástroje pro provádění reforem pomocí výkonnostní rezervy. Tento návrh Komise by dle Výboru neměl zasahovat do stávajících evropských strukturálních a investičních fondů, ale měl by dle Výboru mít spíše zvláštní oddělený rozpočet.⁴¹⁷

Výbor současně ve svém sdělení uvedl, že pokrok dosažený jednotlivými členskými státy by měl být monitorován prostřednictvím evropského semestru. Případný proces podávání zpráv by měl následně poskytnout zřetelnou představu o dosaženém pokroku a dalších rozpočtových potřebách.⁴¹⁸

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 nebyl Evropským parlamentem přijat.⁴¹⁹

3.6.5 Dílčí shrnutí

Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ, který předložila Evropská komise za účelem prohloubení hospodářské a měnové unie předpokládá zavedení změn do nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních s cílem rozšířit možnosti využití výkonnostní rezervy, jež je součástí stávajících evropských strukturálních a investičních fondů, k podpoře vnitrostátních reforem.

Změna nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních je Komisí navrhována prostřednictvím návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým by měla být posílena vazba mezi prioritami

---

⁴¹⁷ Tamtéž [COM(2017) 826 final – 2017/0336 (COD)]. EESC 2018/00702. Úř. věst. C 237, 6. 7. 2018, s. 53–56.

⁴¹⁸ Tamtéž [COM(2017) 826 final – 2017/0336 (COD)]. EESC 2018/00702. Úř. věst. C 237, 6. 7. 2018, s. 53–56.

⁴¹⁹ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, pokud jde o podporu strukturálních reforem v členských státech – výsledek jednání Evropského parlamentu (Štrasburk 22. až 25. října 2018). ST 13487 2018 INIT.

evropského semestru a rozpočtem Unie a to tak, že nově umožní členským státům využít zčásti nebo v plné výši výkonnostní rezervu stanovenou v člancích 20 až 22 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních na politiku soudržnosti s cílem podpořit strukturální reformy.

Návrhem Komise by mělo být umožněno členským státům rozhodnout, zda využijí výkonnostní rezervu zčásti nebo v plné výši a to na: (a) programy a priority, u nichž bylo dosaženo milníků v souladu s odstavci dva až sedm ve stávajícím výkonnostním rámci; (b) podporu na strukturální reformy. Současně je navrhováno, že podpora strukturálních reforem nebude spadat pod sdílené řízení, ale pod řízení přímé a nebude vyžadovat vnitrostátní spolufinancování.

Zavedení tohoto nástroje dokončení hospodářské a měnové unie, jehož cílem je poskytnout vhodnou flexibilitu při využívání výkonnostní rezervy evropských strukturálních a investičních fondů ze strany členských států, předchází inovovaný způsob podpory strukturálních reforem prostřednictvím nástroje pro realizaci reforem na podporu souborů reformních závazků dohodnutých s členskými státy a dále prostřednictvím technické podpory na žádost členských států.

3.7 Začlenění Smlouvy o stabilitě do právního rámce Unie

3.7.1 Úvodem k nástroji dokončení HMU

Návrh komise na začlenění obsahu Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii (dále jen „TSCG“)⁴²⁰ do právního rámce Unie realizuje závazek smluvních stran zakotvený v čl. 16⁴²¹, kterým se smluvní strany zavázaly přijmout v souladu se Smlouvou o Evropské unii a Smlouvou o fungování Evropské unie nezbytné kroky s cílem začlenit obsah této smlouvy do právního rámce Evropské unie do pěti let ode dne vstupu Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii v platnost.⁴²² Smlouvou o stabilitě, koordi-

---

⁴²⁰ Treaty on Stability, Coordination and Governance in the Economic and Monetary Union of 2 March 2012. (dále jen „TSCG“).

⁴²¹ TSCG, článek 16: „*Ve lhůtě nejvýše pěti let ode dne vstupu této smlouvy v platnost budou na základě vyhodnocení zkušeností s jejím plněním přijaty v souladu se Smlouvou o Evropské unii a Smlouvou o fungování Evropské unie nezbytné kroky s cílem začlenit obsah této smlouvy do právního rámce Evropské unie*“.

⁴²² O. Dědek v souvislosti s TSCG uvádí, že TSCG oznámila příchod významných změn v systému ekonomického řízení evropských záležitostí, v němž mnohem hlasitěji budou artikulovány zájmy zemí, jejichž národní měnou je euro. Blíže: DĚDEK, Oldřich. *Doba eura: úspěchy i nezdary společné evropské měny*. Praha: Linde Praha, 2014. s. 308. ISBN 978-80-7201-933-5.

naci a správě v hospodářské a měnové unii se smluvní strany zavázaly posílit hospodářský pilíř hospodářské a měnové unie přijetím souboru pravidel pro zpřísnění rozpočtové kázně prostřednictvím rozpočtového paktu, a současně také posílit koordinaci svých hospodářských politik a zlepšit správu eurozóny, a tím podpořit dosažení cílů Evropské unie v podobě udržitelného růstu, zaměstnanosti, konkurenceschopnosti a sociální soudržnosti.⁴²³

3.7.2 Právní rámec začlenění smlouvy do práva Unie

Začlenění obsahu Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii do právního rámce Unie je navrhováno prostřednictvím směrnice Rady, jejíž přijetí je podmíněno konzultací s Evropským parlamentem a ECB.⁴²⁴ Komise začlenění obsahu TSCG navrhla prostřednictvím návrhu směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla pro posílení rozpočtové odpovědnosti a střednědobé rozpočtové orientace v členských státech, postupem dle čl. 216 odst. 14 druhý pododstavec Smlouvy o fungování Evropské unie.⁴²⁵

Zmíněný článek 216 Smlouvy o fungování Evropské unie představuje pro členské státy závazek vyvarovat se nadměrných schodků a stanovuje postup orgánů Unie v případě, že členský stát nedodrжуje rozpočtovou kázeň specifikovanou ujednanými kritérii. Současně zmíněný článek 216 Smlouvy o fungování Evropské unie stanoví, že další ustanovení týkající se provádění postupu dle tohoto článku stanoví Protokol o postupu při nadměrném schodku.⁴²⁶

Cílem navrhované směrnice je stanovit pravidla k posílení fiskální odpovědnosti a střednědobé rozpočtové orientace v členských státech za účelem zajištění plnění závazků týkajících se zabránění vzniku nadměrných schodků veřejných financí (článek 1 návrhu směrnice), a to pro členské státy, jejichž měnou je euro. Pro ostatní členské státy, jejichž měnou není euro, Komise v návrhu směrnice navrhuje, aby takový stát byl směrnicí vázán za předpokladu, že své rozhodnutí přijaté za tímto účelem oznámí Komisi (článek 4 návrhu směrnice).⁴²⁷

---

⁴²³ TSCG, článek 1 odst. 1.

⁴²⁴ Dle čl. 126 odst. 14 druhý pododstavec SFEU Rada přijme zvláštním legislativním postupem a po konzultaci s Evropským parlamentem a Evropskou centrální bankou jednomyslně vhodná ustanovení, která poté nahradí Protokolu o postupu při nadměrném schodku.

⁴²⁵ Návrh směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla pro posílení rozpočtové odpovědnosti a střednědobé rozpočtové orientace v členských státech. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0824 final - 2017/0335 (CNS).

⁴²⁶ Čl. 126 odst. 14 SFEU

⁴²⁷ Návrh směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla pro posílení rozpočtové odpovědnosti a střednědobé rozpočtové orientace v členských státech. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0824 final - 2017/0335 (CNS).

Návrh směrnice současně předpokládá, že Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu o provádění této směrnice, a to do 30. června 2024 a poté každých pět let, která bude sestavena na základě podkladů předaných členskými státy (článek 5 návrhu směrnice). Povinnost členských států uvést v účinnost právní předpisy nezbytné pro dosažení cíle směrnice byl Komisí navrhován do 30. června 2019 (článek 6 návrhu směrnice).

3.7.3 Pravidla k posílení fiskální odpovědnosti

Pravidla k posílení fiskální odpovědnosti jsou upravena v článku třetím navrhované směrnice. Primární povinností členského státu je dle navrhované právní úpravy posílení fiskální odpovědnosti stanovit rámec pro závazná a trvalá numerická fiskální pravidla. Předpokládaný rámec by měl zahrnovat pravidla ve střednědobém cíli a v rámci fiskálního plánování (článek 3 návrhu směrnice). Úkolem členského státu je dle navrhované směrnice stanovit střednědobý cíl tak, aby poměr veřejného dluhu k hrubému domácímu produktu v tržních cenách nepřevyšoval referenční hodnotu stanovenou v článku 1 Protokolu č. 12 o postupu při nadměrném schodku⁴²⁸ nebo se k této hodnotě uspokojivým tempem přibližoval (článek 3 odst. 1 návrhu směrnice). V případě fiskálního plánování je úkolem členského státu zahrnovat střednědobý vývoj růstu výdajů vládních institucí bez vlivu diskrečních opatření na straně příjmů. Fiskální plán by měl členský stát stanovit vždy, kdy se v členském státě ujme úřadu nová vláda, a to na volební období stanovené ústavním právním řádem uvedeného členského státu, a měly by se jím řídit roční rozpočty během uvedeného období. Takto stanovená závazná a trvalá numerická fiskální pravidla by měla posílit odpovědné provádění fiskální politiky členského státu a účinně podporovat soulad s jeho povinnostmi v oblasti rozpočtové politiky, jež vyplývají ze Smlouvy o fungování Evropské unie (článek 3 odst. 1 návrhu směrnice).

Rámec pro závazná a trvalá numerická fiskální pravidla by měl dle návrhu směrnice obsahovat roční rozpočty a mechanismus nápravy. Předpokládané roční rozpočty by měly být v souladu se střednědobým cílem nebo k tomuto cíli směřovat, a to prostřednictvím vývoje růstu výdajů vládních institucí v souladu se střednědobým cílem nebo časovým rámcem směřování k tomuto cíli. Mechanismus nápravy pak měl být dle návrhu směrnice aktivován, pokud bude zjištěna závažná odchylka od střednědobého cíle nebo od cesty k jeho postupnému dosažení. Návrh

---

⁴²⁸ Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie: Protokol (č. 12) o postupu při nadměrném schodku. OJ C 115, 9. 5. 2008, p. 279–280.

směrnice pak současně předpokládá povinnost spojenou s mechanismem nápravy, jež předpokládá přijetí opatření za účelem nápravy případného odchýlení během stanoveného období (článek 3 odst. 2 návrhu směrnice).

Návrh směrnice dále předpokládá, že členské státy zajistí, že dočasné odchýlení od střednědobého cíle bude možné pouze za zvláštních okolností a jen současně za předpokladu, že žádná z odchylek od střednědobého cíle neohrožuje rozpočtovou udržitelnost ve střednědobém horizontu. Obdobnou povinnost by členské státy měly také v případě, že dočasné odchýlení postihne cestu k postupnému dosažení střednědobého cíle. Návrh směrnice předpokládá, že zmíněné dočasné odchýlení od střednědobého cíle nebo cesty k jeho postupnému dosažení, jež bude vyplývat ze zvláštních okolností, nebude považováno za významné, aby byl aktivován mechanismus nápravy, jež dle článku 3 odst. 2 písm. b) návrhu směrnice předpokládá provedení opatření za účelem nápravy odchýlení během stanoveného období (článek 3 odst. 3 návrhu směrnice).

Návrh směrnice dále předpokládá, že členské státy zřídí nezávislé národní orgány, jejichž prostřednictvím bude sledováno dodržování pravidel rámce pro závazná a trvalá numerická fiskální pravidla. Nezávislé národní orgány by pak následně měly: a) stanovit pro každý členský stát přiměřenost střednědobého cíle a vývoje výdajů vládních institucí; b) splnění střednědobého cíle a trendu výdajů vládních institucí, a to včetně přítomnosti závažného rizika vzniku odchylky od střednědobého cíle či od cesty k postupnému dosažení střednědobého cíle; c) dále pak stanovit i podmínky vzniku či zániku zvláštních okolností, za kterých by bylo možné akceptovat dočasné odchýlení od střednědobého cíle nebo cesty k jeho postupnému dosažení (článek 3 odst. 4 návrhu směrnice).

Návrh směrnice dále předpokládá, že členské státy v případě zjištěného závažného odchýlení od střednědobého cíle nebo od cesty k jeho postupnému dosažení, zajistí, aby nezávislé orgány vyzvaly národní orgány rozpočtové k aktivaci mechanismu nápravy. Nezávislé národní orgány by následně po aktivaci mechanismu nápravy měly dle návrhu směrnice sestavit veřejné posouzení, ve kterém: a) určí, zda plánované opatření jsou v souladu se zavedeným mechanismem nápravy, a dále pak zda případné odchylky od vývoje výdajů vládních institucí jsou dostatečně kompenzovány; b) určí pokrok při realizaci provádění nápravy; c) vznik či zánik zvláštních okolností, za kterých bude možné se odchýlit od realizace nápravy (článek 3 odst. 5 návrhu směrnice).

V případě národních rozpočtových orgánů členského státu návrh směrnice dále předpokládá, že členské státy zajistí, aby tyto orgány dodržovaly doporučení nezávislých orgánů, které směrnice předpokládá, nebo případně veřejně odůvodnily, z jakého důvodu nebudou rozpočtovými orgány dodržena doporučení nezávislých orgánů (článek 3 odst. 6 návrhu směrnice).

V případě nezávislých národních orgánů, jejichž prostřednictvím bude sledováno dodržování pravidel rámce pro závazná a trvalá numerická fiskální pravidla, návrh směrnice předpokládá povinnost členských států zajistit, aby tyto orgány: a) byly ustanoveny vnitrostátními pravidly členského státu v rovině zákonné; b) nepřijímaly jakékoli pokyny od národních orgánů rozpočtových či jiného veřejného nebo soukromého subjektu; c) byly schopny včas a veřejně komunikovat; d) byly složeny z členů, kteří mají zkušenosti a kompetence v oblasti veřejných financí, makroekonomie a řízení rozpočtu, a kteří byli navrženi a jmenováni transparentním způsobem; e) měly odpovídající vlastní zdroje, které budou natolik stabilní, aby nezávislé národní orgány mohly vykonávat svůj mandát efektivním způsobem; f) disponovaly rozsáhlým a včasným přístupem k informacím, za účelem plnění stanovených úkolů (článek 3 odst. 7 návrhu směrnice).

3.7.4 Stanovisko Evropského parlamentu a ECB k návrhu směrnice

Hospodářský a měnový výbor Evropského parlamentu vydal dne 19. 9. 2018 návrh legislativního usnesení Evropského parlamentu o návrhu směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla pro posílení rozpočtové odpovědnosti a střednědobé rozpočtové orientace v členských státech⁴²⁹, ve kterém učinil některé změny původního obsahu směrnice.

Evropským parlamentem je navrhováno začlenění obsahu TSCG postupem dle čl. 216 odst. 14 třetího pododstavce Smlouvy o fungování Evropské unie, namísto druhého pododstavce, jak je v návrhu směrnice navrhováno Komisí. Evropský parlament v této souvislosti uvedl, že třetí pododstavec zmíněného článku 126 odst. 14 Smlouvy o fungování Evropské unie je vhodnějším právním základem pro stanovení bližších podrobností a definic k provedení Protokolu č. 12 o postupu při nadměrném schodku, když návrh směrnice má pouze jen upřesnit stávající rámec,

---

⁴²⁹ Návrh legislativního usnesení Evropského parlamentu o návrhu směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla pro posílení rozpočtové odpovědnosti a střednědobé rozpočtové orientace v členských státech. Hospodářský a měnový výbor dne 19. 9. 2018. (COM(2017)0824 – C8-0020/2018 – 2017/0335(CNS)).

nikoli Protokol č. 12 změnit či nahradit a může tak být založena na třetím pododstavci, když tento slouží k usnadnění rozhodování v Radě odstraněním jednomyslnosti.⁴³⁰

Evropským parlamentem je dále navrhováno, aby ve věci povinného zřízení nezávislých orgánů pro sledování a dodržování rozpočtových pravidel bylo členským státům umožněno předat výkon úkolů nově ve směrnici navrhovaných nezávislých orgánů pro sledování a dodržování rozpočtových pravidel orgánům, které členské státy již zřídily dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 473/2013.⁴³¹ Zakotvením možnosti umožnit výkon úkolů dne navrhované směrnice orgány, které již členské státy zřídily dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 473/2013, dle Evropského parlamentu posílí právní jistotu a zamezí duplicitním právním požadavkům.⁴³²

Evropským parlamentem je dále navrhováno, aby za účelem snadnější aplikace automatického mechanismu nápravy byl blíže v textu směrnice definován pojem „zjištěné závažné odchylení“, který je nezbytnou podmínkou pro aktivaci automatického mechanismu nápravy. V tomto ohledu navrhuje Evropský parlament doplnit návrh směrnice tak, aby tento zjištěné závažné odchylení specifikoval jako závažnou odchylku stavu rozpočtu od střednědobého rozpočtového cíle⁴³³ nebo od výdajů vládních institucí.⁴³⁴

ECB v rámci svého stanoviska⁴³⁵ přivítala cíle Komise v návrhu směrnice, kterým je zjednodušení právního rámce a zajištění účinnějšího sledování provádění a realizace rozpočtových pravidel na úrovni Unie, a i na úrovni vnitrostátní. ECB současně v rámci svého stanoviska přivítala úmysl Komise zjednodušit riziko zdvo-

---

⁴³⁰ Tamtéž s. 10.

⁴³¹ Dle článku 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 473/2013 mají členské státy povinnost zřídit nezávislé subjekty sledující dodržování a) numerických fiskálních pravidel začleňujících do rozpočtových procesů těchto států jejich střednědobé rozpočtové cíle zavedené článkem 2a nařízení (ES) č. 1466/97 a dále pak b) numerických fiskálních pravidel uvedených v článku 5 směrnice 2011/85/EU.

⁴³² Evropský parlament navrhuje nové ustanovení návrhu směrnice s označením 5a, na základě kterého v případě, že již má členský stát zřízen nezávislý orgán pro sledování dodržování rozpočtových pravidel v souladu s článkem 5 nařízení (EU) č. 473/2013, tento nezávislý orgán může vykonávat úkoly uvedené v odstavcích 4 a 5 navrhované směrnice.

⁴³³ Specifikován v článku 3 odst. 1 písm. a) návrhu směrnice.

⁴³⁴ Specifikovány v článku 3 odst. 1 písm. b) návrhu směrnice

⁴³⁵ Stanovisko Evropské centrální banky ze dne 11. května 2018 k návrhu směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla pro posílení rozpočtové odpovědnosti a střednědobé rozpočtové orientace v členských státech (CON/2018/25)(2018/C 261/01).

jených opatření, které jsou důsledkem spoluexistence mezivládních dohod a právními předpisy Unie. Současně ECB vyslovila obavy, zda návrh směrnice ve znění Komise dosažení těchto cílů dosahuje.⁴³⁶

V otázce zjednodušení stávajícího právního rámce a začlenění rozpočtového paktu do práva Unie uvádí ECB ve svém stanovisku, že návrh směrnice se od ustanovení rozpočtového paktu podstatně odchyľuje, což by se mohlo v případě přijetí návrhu směrnice projevit oslabením pravidel rozpočtového paktu. V tomto ohledu ECB přímo poukazuje na absenci ustanovení v návrhu směrnice, které by stanovovalo členským státům povinnost mít vyrovnaný nebo přebytkový stav národních rozpočtů nebo dodržovat horní limit strukturálního schodku ve výši 0,5 % hrubého domácího produktu, který může činit 1,0 % hrubého domácího produktu, pokud je úroveň zadlužení výrazně nižší než 60 % hrubého domácího produktu a pokud jsou rizika z hlediska udržitelnosti veřejných financí nízká. Zmíněný rozpočtový pakt pak dle ECB dále oslabuje skutečnost, že v návrhu směrnice dále chybí povinnost členského státu zajistit rychlé směřování ke střednědobému cíli v souladu s paktem o stabilitě a růstu, kterou na rozdíl od návrhu směrnice rozpočtový pakt obsahuje.⁴³⁷

V otázce střednědobého cíle ECB uvádí, že z návrhu směrnice vyplývá, že záměrem Komise je uložit členským státům prostřednictvím navrhované směrnice povinnost, aby ve svých fiskálních rámcích zakotvily střednědobý cíl, který může být jiný než střednědobý cíl vymezený v Paktu o stabilitě a růstu a zejména v nařízení (ES) č. 1466/97. ECB upozorňuje, že je nutné tento nový střednědobý cíl pro strukturální saldo definovat. Definicí nového střednědobého cíle pro strukturální saldo se dle ECB zajistí, že členské státy budou disponovat právní jistotou týkající se jejich povinností a dále, že v celé Unii budou existovat jednotná a harmonizovaná fiskální pravidla.⁴³⁸

V otázce automatického mechanismu nápravy ECB přivítala zavedení mechanismu, který členským státům pomůže napravit odchylky od střednědobého rozpočtového cíle a od cesty k jeho postupnému dosažení, ale i kompenzovat odchylky od vývoje výdajů vládních institucí, a to nad rámec postupu pro nápravu odchylek podle čl. 6 odst. 2 nařízení (ES) č. 1466/97. ECB však v této souvislosti poznamenala, že návrh směrnice stanoví, že mechanismus nápravy bude automaticky aktivován v případě „zjištění závažného odchýlení“, avšak návrh směrnice definici

---

⁴³⁶ Tamtéž s. 2.

⁴³⁷ Tamtéž s. 2.

⁴³⁸ Tamtéž s. 3.

pojmu „zjištění závažného odchylení“ nepředkládá ani jinak nevysvětluje, což je dle ECB na úkor právní srozumitelnosti při využití zmíněného mechanismu nápravy.⁴³⁹

V otázce nezávislých orgánů ECB podpořila obsah navrhované směrnice a přivítala zakotvení zásady „splnit či odůvodnit nesplnění“ v právu Unie, neb se zavedením této zásady dle ECB posílí úloha nezávislých orgánů v procesu fiskálního dohledu. Vhodnější by však dle závěru ECB bylo, aby navrhovaná směrnice nevytvářela nové nezávislé orgány, avšak pouze rozšířila úkoly nezávislých orgánů, jejichž vznik iniciovalo nařízení (EU) č. 473/2013.⁴⁴⁰

Ke dni sestavení této práce je návrh směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla pro posílení rozpočtové odpovědnosti a střednědobé rozpočtové orientace v členských státech, stále projednáván.⁴⁴¹

3.7.5 Dílčí shrnutí

Navrhovaný sedmý nástroj balíčku iniciativ, který předložila Evropská komise formou sdělení dne 6. prosince 2017 za účelem prohloubení hospodářské a měnové unie předpokládá začlenění obsahu Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii do právního rámce Unie. Dosavadní znění TSCG, která předkládá rozpočtový pakt, navrhuje komise začlenit do právního rámce Unie prostřednictvím směrnice Rady.

Komisi je v rámci návrhu směrnice sledován cíl posílit rozpočtovou odpovědnost a střednědobou rozpočtovou orientaci v jednotlivých členských státech Unie. Návrh směrnice sleduje stanovení bližších podrobností a definic k provedení Protokolu č. 12 o postupu při nadměrném schodku, a současně zjednodušuje právní rámec a zajištění účinnějšího sledování provádění a realizace rozpočtových pravidel na úrovni Unie, a i na úrovni vnitrostátní, když odstraňuje riziko zdvojených opatření, které jsou důsledkem spoluexistence mezivládních dohod a právních předpisů Unie.

Přenos ustanovení rozpočtového paktu do práva Unie by mělo dle Komise přeměnit mezivládní závazek členských států k zavedení pravidla vyrovnaných rozpočtů na povinnost členského státu Unie provádět odpovědnou rozpočtovou poli-

---

⁴³⁹ Tamtéž s. 4.

⁴⁴⁰ Tamtéž s. 4.

⁴⁴¹ Zdroj: Úřední věstník Evropské unie.

tiku a zavést ve svých vnitrostátních předpisech pravidla vyrovnaných rozpočtů jakožto ústředního prvku Paktu o stabilitě a růstu. Zmíněná povinnost členského státu by pak měla svědčit každému členskému státu pro celé volební období a vždy současně se zvolením nové vlády členského státu. Dodržení povinnosti zachovat vyrovnaný národní rozpočet Komise navrhuje doplnit mechanismem nápravy s jeho automatickou aktivací v případě, kdy je zjištěno závažné odchylení.

Nedílnou součástí navrhovaných nástrojů je zavedení nezávislých fiskálních institucí, které by měly prostřednictvím veřejných posouzení zajistit, aby se národní rozpočtové orgány řídily doporučením těchto orgánů a tato doporučení plnily či případné nesplnění doporučení odůvodnily.

Nástroje realizace zdravých rozpočtových politik členských států, které Komise v návrhu směrnice předkládá, jsou koncipovány pro střednědobé období, když většina národních fiskálních opatření se projeví v období přesahujícím kalendářní rok, na který jsou národní rozpočty obvykle plánovány.

3.8 Shrnutí

3.8.1 Evropský měnový fond

První posuzovaný nástroj balíčku iniciativ předpokládá vytvoření Evropského měnového fondu. Vytvoření EMF je navrhováno přeměnou stávajícího ESM, který nahradil původní Evropský nástroj finanční stability způsobem, který začlenění EMF mezi instituce Unie, a to prostřednictvím nařízení Unie, které zajistí realizaci cílů prostřednictvím aktu Unie (nařízení), které je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech, čímž odstraní dosavadní paralelní existence orgánů Unie a ESM, jejímž důsledkem je roztržštěná soudní ochrana a nerovnoměrná realizace cílů Unie. Tento způsob institucionalizace fondu lze přivítat, neb včleněním stávajícího fondu mezi instituce Unie bude zachováno provádění fiskálních pravidel a povinností k usnadnění koordinace hospodářských a fiskálních politik.

Zcela novou funkcí, kterou má EMF disponovat je poskytnutí úvěrových linek a záruk pro SRB jako poskytnutí mechanismu jistění fondem EMF a členskými státy mimo eurozónu, které se účastní bankovní unie. V této vidím zásadní příspěvek k odstranění vazby mezi státy a bankami a ekonomikou, kdy odstranění platební neschopnosti vlád prostřednictvím půjček SBR může zabránit odlivu kapitálu z konkrétního členského státu. Politický rozměr navrhovaného EMF je pak

zcela zřetelný z tzv. politických podmínek, které by měly být obsahem memoranda o porozumění a které by měly reflektovat opatřeními na koordinaci hospodářských politik, jež byly stanoveny na základě Smlouvy o fungování Evropské unie. Realizace tohoto nástroje dokončení hospodářské a měnové unie je Komisí navrhováno prostřednictvím nařízení Rady.⁴⁴² Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ nepředpokládá změnu zakladatelských smluv. Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ tak jak byl předložen, nemění současnou spolupráci členských států v rámci mezivládní mezinárodní organizace.

3.8.2 Posílení programu strukturálních reforem

Druhý posuzovaný nástroj balíčku iniciativ předpokládá zavedení změn do stávajícího nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/825 ze dne 17. května 2017, kterým Unie zavedla na období od 20. května 2017 do 31. prosince 2020 program na podporu strukturálních reforem. Nástroj balíčku iniciativ předpokládá doplnění podpory pro členství v eurozóně k cílům, na které program na podporu strukturálních reforem přispívá. Navrhovaným nástrojem by mělo být podpořeno současně sociální začlenění a dosažení reálné konvergence v Unii jako prostředek pro přípravu členských států na účast v eurozóně. Významným přínosem, navrhovaného nástroje je změnu výše finančního krytí vyhrazené na program na podporu strukturálních reforem (nově na částku ve výši 222,8 milionu EUR).

Realizace tohoto nástroje dokončení hospodářské a měnové unie je Komisí navrhováno prostřednictvím návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění původní nařízení (EU) 2017/825 za účelem navýšení finančního krytí programu na podporu strukturálních reforem.⁴⁴³ Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ nepředpokládá změnu zakladatelských smluv. Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ tak jak byl předložen, nemění současnou spolupráci členských států v rámci mezivládní mezinárodní organizace.

3.8.3 Rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu

Třetí posuzovaný nástroj balíčku iniciativ předpokládá vytvoření nových rozpočtových nástrojů pro stabilní eurozónu v rámci Unie. Komise nové rozpočtové

---

⁴⁴² Návrh nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0827 final - 2017/0333 (APP).

⁴⁴³ Návrh nařízení Evropského Parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2017/825 za účelem navýšení finančního krytí programu na podporu strukturálních reforem a přizpůsobení jeho obecného cíle. Brusel dne 6. 12. 2017. 2017/0334(COD)COM(2017) 825 final.

nástroje rozvrhla do čtyř skupin, ve kterých navrhla postupně inovovat způsob podpory vnitrostátních reforem, které byly vytyčené v rámci evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik. Dle návrhu by měly nové rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu obsahovat: rozpočtovou a technickou podporu (skupina první); specializovaný konvergenční nástroj (druhá skupina); mechanismus jistění pro bankovní unii (skupina třetí); a zavedení prvků pro implementaci funkce stabilizace za účelem zachování úrovně investic v případě velkých asymetrických otřesů (nástroj čtvrtý). Navrhovaný nástroj je plánován jako prevence proti vážným recesím v celé eurozóně, a má zaručit nezbytnou finanční stabilitu a makroekonomickou stabilizaci na ochranu investic a proti nezaměstnanosti a nejistotě.

Přijetí nových rozpočtových nástrojů pro stabilní eurozónu v rámci Unie bylo Komisí navrženo prostřednictvím návrhu na zřízení Evropského měnového fondu, prostřednictvím změny nařízení o programu na podporu strukturálních reforem a dále pak prostřednictvím změny nařízení o společných ustanoveních. Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ nepředpokládá změnu zakladatelských smluv. Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ tak jak byl předložen, nemění současnou spolupráci členských států v rámci mezivládní mezinárodní organizace.

3.8.4 Evropský ministr financí

Čtvrtý posuzovaný nástroj balíčku iniciativ předpokládá vznik evropského ministra hospodářství a financí. Funkce evropského ministra hospodářství a financí má být realizována postupně způsobem, kdy se výkonu této funkce má ujmout (nový) místopředseda Komise po jmenování nové Komise v listopadu 2019 a následně má být nový ministr zvolen předsedou Euroskupiny. Funkce nového evropského ministra hospodářství a financí by tak měla kumulovat jak funkci člena Komise, tak funkci předsedy Euroskupiny. Základní úloha nového ministra je dle návrhu vystupování a jednání v obecném zájmu hospodářství EU a eurozóny spolu se zastupováním hospodářství EU a eurozóny na celosvětové úrovni; prosazování koordinace a realizaci reforem v jednotlivých členských státech; spolupráce při vymezení a uplatňování fiskální politiky v rámci celé eurozóny; a dohled na používání rozpočtových nástrojů Unie a eurozóny, a to včetně nástrojů na podporu reforem, makroekonomické stabilizace a konvergence.

Vznik funkce nového ministra je institucionální změnou dosavadních orgánů Unie, které je proveditelné v rámci stávající úpravy zakladatelských smluv Unie. V tomto ohledu lze konstatovat, že navrhovaný nástroj balíčku iniciativ sice

předpokládá vytvoření nového orgánu Unie, avšak mimo přímou změnu zakladatelských smluv. Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ tak jak byl předložen, nikterak ale nemění současnou spolupráci členských států v rámci mezivládní mezinárodní organizace.

3.8.5 Změna nařízení o společných ustanoveních

Pátý posuzovaný nástroj balíčku iniciativ předpokládá rozšíření možností výkonnostní rezervy, jež je součástí stávajících evropských strukturálních a investičních fondů, k podpoře vnitrostátních reforem a to formou změny nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 1303/2013 o společných ustanoveních ze dne 17. prosince 2013. Cílem je poskytnout vhodnou flexibilitu při využívání výkonnostní rezervy evropských strukturálních a investičních fondů ze strany členských států, a to tak, že nově umožní členským státům využít zčásti nebo v plné výši výkonnostní rezervu na politiku soudržnosti s cílem podpořit strukturální reformy. Členským státům by mělo být umožněno se rozhodnout, zda využijí výkonnostní rezervu zčásti nebo v plné výši a to na: (a) programy a priority, u nichž bylo dosaženo milníků v souladu s odstavci dva až sedm ve stávajícím výkonnostním rámci; (b) podporu na strukturální reformy, a to bez požadavku na vnitrostátní spolufinancování.

Změna nařízení (EU) 1303/2013 o společných ustanoveních je Komisí navrhována prostřednictvím návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady. Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ nepředpokládá změnu zakladatelských smluv. Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ tak jak byl předložen, nemění současnou spolupráci členských států v rámci mezivládní mezinárodní organizace.

3.8.6 Začlenění Smlouvy o stabilitě do právního rámce Unie

Šestý posuzovaný nástroj balíčku iniciativ předpokládá začlenění obsahu Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii do právního rámce Unie. Tato iniciativa předpokládá posílení rozpočtové odpovědnosti a střednědobé rozpočtové orientace jednotlivých členských států Unie, a to stanovením bližších podrobností a definic k provedení Protokolu č. 12 o postupu při nadměrném schodku. Navrhovaný nástroj představuje změnu současného mezivládního závazku členských států k zavedení pravidla vyrovnaných rozpočtů na povinnost členského státu Unie provádět odpovědnou rozpočtovou politiku, která je doprovázená povinností členských států zavést ve svých vnitrostátních předpisech pravidla vyrovnaných rozpočtů jakožto ústředního prvku Paktu o stabilitě a růstu. Nedílnou

součástí navrhovaného nástroje je zavedení nezávislých fiskálních institucí, které by měly prostřednictvím veřejných posouzení zajistit, aby se národní rozpočtové orgány řídily doporučením těchto orgánů a tato doporučení plnily či případné nesplnění doporučení odůvodnily.

Začlenění obsahu Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii do právního rámce Unie je navrhováno prostřednictvím směrnice Rady EU. Z tohoto důvodu lze uzavřít, že navrhovaný nástroj balíčku iniciativ nepředpokládá změnu zakladatelských smluv. Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ nemění současnou spolupráci členských států v rámci mezivládní mezinárodní organizace.

Závěr

Úvod k výzkumnému závěru

V úvodu předkládané práce jsem před provedeným kvantitativním výzkumem předložil následující hypotetické výroky o neprokázaném vztahu nástrojů k dokončení hospodářské a měnové unie a spolupráce členských států v rámci hospodářské a měnové unie:

1. Dokončení hospodářské a měnové unie zásadním způsobem nemění současnou spolupráci členských států v rámci mezivládní mezinárodní organizace.
2. Dokončení hospodářské a měnové unie nepředstavuje změnu současných zakladatelských smluv Unie.

V úvodu předkládané práce jsem před provedeným kvantitativním výzkumem nástrojů k dokončení hospodářské a měnové unie stanovil následující výzkumné otázky:

1. Bude plánované dokončení hospodářské a měnové unie znamenat zásadní změnu dosavadní principů spolupráce členských států v rámci hospodářské a měnové unie?
2. Jakým způsobem ovlivní plánované dokončení hospodářské a měnové unie obsahový formát mezivládní spolupráce mezinárodní organizace?
3. Jakým způsobem ovlivní plánované dokončení hospodářské a měnové unie postavení členského státu v rámci evropské integrace?
4. Jakým způsobem nové nástroje dokončení hospodářské a měnové unie pozměňují současné nástroje hospodářské a měnové unie?

Ještě než provedu předložení odpovědí na zadané výzkumné otázky a ověření hypotetických výroků o navržených nástrojích k dokončení hospodářské a měnové unie, považuji na vhodné zmínit zásadní momenty provedeného výzkumu.

Rekapitulace

1 Evropský měnový fond

První posuzovaný nástroj předpokládá vytvoření Evropského měnového fondu přeměnou stávajícího ESM způsobem, který začlení EMF mezi instituce Unie. Zcela novou funkcí, kterou má EMF disponovat je poskytnutí úvěrových linek a záruk pro SRB, jako poskytnutí mechanismu jistění fondem EMF a členskými

státy mimo eurozónu, které se účastní bankovní unie. Realizace tohoto nástroje dokončení hospodářské a měnové unie je Komisí navrhováno prostřednictvím nařízení Rady. Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ nepředpokládá změnu zakladatelských smluv. Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ tak jak byl předložen, nemění současnou spolupráci členských států v rámci mezivládní mezinárodní organizace.

2 Posílení programu strukturálních reforem

Druhý posuzovaný nástroj balíčku iniciativ předpokládá zavedení změn do stávajícího nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/825 ze dne 17. května 2017. Nástroj balíčku iniciativ předpokládá doplnění podpory pro členství v eurozóně k cílům, na které program na podporu strukturálních reforem přispívá. Navrhovaným nástrojem by mělo být podpořeno současně sociální začlenění a dosažení reálné konvergence v Unii jako prostředek pro přípravu členských států na účast v eurozóně. Realizace tohoto nástroje dokončení hospodářské a měnové unie je Komisí navrhováno prostřednictvím návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění původní nařízení (EU) 2017/825 za účelem navýšení finančního krytí programu na podporu strukturálních reforem. Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ nepředpokládá změnu zakladatelských smluv. Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ tak jak byl předložen, nemění současnou spolupráci členských států v rámci mezivládní mezinárodní organizace.

3 Rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu

Třetí posuzovaný nástroj balíčku iniciativ předpokládá vytvoření nových rozpočtových nástrojů pro stabilní eurozónu v rámci Unie, které by měly dle návrhu obsahovat rozpočtovou a technickou podporu (skupina první); specializovaný konvergenční nástroj (druhá skupina); mechanismus jistění pro bankovní unii (skupina třetí); a zavedení prvků pro implementaci funkce stabilizace za účelem zachování úrovně investic v případě velkých asymetrických otřesů (nástroj čtvrtý). Navrhovaný nástroj je plánován jako prevence proti vážným recesím v celé eurozóně, a má zaručit nezbytnou finanční stabilitu a makroekonomickou stabilizaci na ochranu investic a proti nezaměstnanosti a nejistotě. Přijetí nových rozpočtových nástrojů pro stabilní eurozónu v rámci Unie bylo Komisí navrženo prostřednictvím návrhu na zřízení Evropského měnového fondu, prostřednictvím změny nařízení o programu na podporu strukturálních reforem a dále pak prostřednictvím změny nařízení o společných ustanoveních. Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ nepředpokládá změnu zakladatelských smluv. Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ tak jak byl

předložen, nemění současnou spolupráci členských států v rámci mezivládní mezinárodní organizace.

4 Evropský ministr financí

Čtvrtý posuzovaný nástroj balíčku iniciativ předpokládá vznik evropského ministra hospodářství a financí. Funkce evropského ministra hospodářství a financí, tak jak je navrhována, se má ujmout (nový) místopředseda Komise po jmenování nové Komise v listopadu 2019 a následně má být nový ministr zvolen předsedou Euroskupiny. Základní úloha nového ministra je dle návrhu vystupování a jednání v obecném zájmu hospodářství EU a eurozóny spolu se zastupováním hospodářství EU a eurozóny na celosvětové úrovni; prosazování koordinace a realizaci reforem v jednotlivých členských státech; spolupráce při vymezení a uplatňování fiskální politiky v rámci celé eurozóny; a dohled na používání rozpočtových nástrojů Unie a eurozóny, a to včetně nástrojů na podporu reforem, makroekonomické stabilizace a konvergence. Vznik funkce nového ministra je institucionální změnou dosavadních orgánů Unie, které je dle návrhu proveditelné v rámci stávající úpravy zakladatelských smluv Unie. V tomto ohledu lze konstatovat, že navrhovaný nástroj balíčku iniciativ sice předpokládá vytvoření nového orgánu Unie, avšak mimo přímou změnu zakladatelských smluv. Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ tak jak byl předložen, nikterak ale nemění současnou spolupráci členských států v rámci mezivládní mezinárodní organizace.

5 Změna nařízení o společných ustanoveních

Pátý posuzovaný nástroj balíčku iniciativ předpokládá rozšíření možností výkonnostní rezervy, jež je součástí stávajících evropských strukturálních a investičních fondů, k podpoře vnitrostátních reforem a to formou změny nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 1303/2013 o společných ustanoveních ze dne 17. prosince 2013. Cílem je poskytnout vhodnou flexibilitu při využívání výkonnostní rezervy evropských strukturálních a investičních fondů ze strany členských států, a to tak, že nově umožní členským státům využít zčásti nebo v plné výši výkonnostní rezervu na politiku soudržnosti s cílem podpořit strukturální reformy. Změna nařízení (EU) 1303/2013 o společných ustanoveních je Komisí navrhována prostřednictvím návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady. Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ nepředpokládá změnu zakladatelských smluv. Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ tak jak byl předložen, nemění současnou spolupráci členských států v rámci mezivládní mezinárodní organizace.

6 Začlenění Smlouvy o stabilitě do právního rámce Unie

Šestý posuzovaný nástroj balíčku iniciativ předpokládá začlenění obsahu Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii do právního rámce Unie. Tato iniciativa předpokládá posílení rozpočtové odpovědnosti a střednědobé rozpočtové orientace jednotlivých členských států Unie, a to stanovením bližších podrobností a definic k provedení Protokolu č. 12 o postupu při nadměrném schodku. Navrhovaný nástroj představuje změnu současného mezivládního závazku členských států k zavedení pravidla vyrovnaných rozpočtů na povinnost členského státu Unie provádět odpovědnou rozpočtovou politiku, která je doprovázená povinností členských států zavést ve svých vnitrostátních předpisech pravidla vyrovnaných rozpočtů jakožto ústředního prvku Paktu o stabilitě a růstu. Začlenění obsahu Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii do právního rámce Unie je navrhováno prostřednictvím směrnice Rady EU. Z tohoto důvodu lze uzavřít, že navrhovaný nástroj balíčku iniciativ nepředpokládá změnu zakladatelských smluv. Navrhovaný nástroj balíčku iniciativ nemění současnou spolupráci členských států v rámci mezivládní mezinárodní organizace.

Řešení výzkumných otázek

S odkazem na shora uvedená zjištění lze na zadané výzkumné otázky odpovědět následovně:

1) **Otázka první:**

Navrhované a Komisí plánované dokončení hospodářské a měnové unie nepředkládá zásadní změnu dosavadní principů spolupráce členských států v rámci hospodářské a měnové unie. Hospodářská a měnová unie nadále spočívá na principech nastavených Smlouvou o Evropské unii. K posílení dochází však v otázce politiky fiskální, kdy je v rámci této politiky (spolupráce) zdůrazněn požadavek zachování a dodržování odpovědné fiskální politiky členských států.

2) **Otázka druhá:**

Navrhované a Komisí plánované dokončení hospodářské a měnové unie nikterak zásadně nemění formát mezivládní spolupráce v rámci Evropské unie jako mezinárodní organizace. Spolupráce v rámci hospodářské a měnové unie je nadále zachována v rámci nadnárodních pravomocí, které byly nastaveny současným primárním právem. V rámci výzkumu navržených

právních předpisů jsem nedošel ke zjištění, že by plánované dokončení hospodářské a měnové unie znamenalo změnu zakladatelských smluv. Jistou změnou koncepce dosavadních orgánů Unie je plánované zřízení funkce ministra hospodářství a financí, avšak toto je navrhováno způsobem, který nemá dopad na změnu zakladatelských smluv.

3) Otázka třetí:

Navrhované a plánované dokončení hospodářské a měnové unie postavení členského státu v rámci evropské integrace nikterak neovlivňuje. V rámci výzkumu navržených právních předpisů jsem nedošel ke zjištění, že by navrhované iniciativy k dokončení hospodářské a měnové unie jakkoli měnily stávající postavení členských států v rámci Unie. Jistou změnou (bez vlivu na stávající primární právo) může být začlenění obsahu Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii do právního rámce Unie, jež nově předpokládá posílení rozpočtové odpovědnosti členských států Unie s cílem eliminovat či zmírnit rozpočtové schody národních rozpočtů členských států. Původně mezivládní závazek členských států k zavedení pravidla vyrovnaných rozpočtů je navrhován jako povinnost členského státu Unie provádět odpovědnou rozpočtovou politiku, která je doprovázena povinností zavést ve vnitrostátních předpisech pravidla vyrovnaných rozpočtů.

4) Otázka čtvrtá:

Navrhované a plánované dokončení hospodářské a měnové unie nemění nástroje politiky měnové. Dosavadní nástroje unie měnové ukotvené v primárním právu zůstávají zachovány. Navrhované a plánované dokončení hospodářské a měnové unie má výrazný dopad do oblasti nástrojů politiky fiskální. Navrhovanými nástroji je kladen důraz na dosažení reálné konvergence v Unii, která má složit jako prostředek pro přípravu členských států na účast v eurozóně. Zásadně jsou novými nástroji podporovány strukturální reformy, které jsou navrhovány s ohledem na zachování úrovně investic v případě velkých asymetrických otřesů a s ohledem na zachování finanční stability úvěrových a bankovních institucí. Zachování strukturálních reforem, cenové stability, eliminace či zmírnění dopadů hospodářských krizí, dosažení reálné konvergence a dohled nad používáním rozpočtových nástrojů Unie a eurozóny je patrné i z dalších navrhovaných nástrojů, kterými je zřízení funkce ministra financí, který by měl prosazovat koordinaci

a realizaci reforem v jednotlivých členských státech a prosazovat spolupráce při vymezení a uplatňování fiskální politiky v rámci celé eurozóny, či následně z rozpočtových nástrojů pro stabilní eurozónu v rámci Unie, které by měly dle návrhu především obsahovat rozpočtovou a technickou podporu a mechanismus jištění pro bankovní unii.

Ověření stanovených hypotéz

O neprokázaném vztahu nástrojů k dokončení hospodářské a měnové unie a spolupráce členských států v rámci hospodářské a měnové unie mohu na základě hypotetických výroků uvedených v úvodu předkládané práce uvést následující:

K prvnímu hypotetickému výroku o tom, že dokončení hospodářské a měnové unie zásadním způsobem nemění současnou spolupráci členských států v rámci mezivládní mezinárodní organizace, lze s ohledem na shora uvedený výzkum uvést, že stávající spolupráce v rámci hospodářské a měnové unie zůstává zachována bez zásadních změn. Tuto odpověď lze však na základě provedeného výzkumu doplnit o zjištění, že dochází k posílení spolupráce v politice fiskální s důrazem na zachování stabilních a vyrovnaných rozpočtů.

K druhému hypotetickému výroku o tom, že dokončení hospodářské a měnové unie nepředstavuje změnu současných zakladatelských smluv Unie, lze uvést, že navrhované nástroje nikterak nemění zakladatelské smlouvy v oblasti spolupráce v rámci hospodářské a měnové unie. Jejich realizace není navrhována prostřednictvím změny zakladatelských dokumentů Evropské unie.

Cizojazyčné resumé

In the introduction, before quantitative research, I presented the following hypothetical statements about the unproven relationship between instruments for completing the economic and monetary union and cooperation between Member States within the economic and monetary union: a) Completion of the economic and monetary union does not fundamentally change the current cooperation between Member States intergovernmental international organisations; (b) the completion of the economic and monetary union does not constitute an amendment to the current founding treaties of the Union.

In the introduction of the presented work, before the quantitative research of instruments for the completion of the economic and monetary union, I identified the following research questions: 1) Will the economic and monetary union's planned completion mean a fundamental change in existing cooperation principles between member states within economic and monetary union? 2) How will the Economic and Monetary Union's planned completion affect the intergovernmental cooperation content format in an international organisation? 3) How will the Economic and Monetary Union's planned completion affect a Member State's position in European integration? 4) How do the new instruments for completing the economic and monetary union amend the economic and monetary union's current instruments?

Based on the research, I answered the selected research questions as follows: Question one: the proposed and planned completion by the Commission of Economic and Monetary union does not represent a fundamental change in the existing principles of cooperation between Member States within the economic and monetary union. The economic and monetary union continues to be based on the principles set-out in the European Union Treaty. However, there is a strengthening of the fiscal policy, which emphasises the need to maintain and adhere to the Member States responsible fiscal policies.

Question two: The proposed and planned completion by the Commission of Economic and Monetary Union does not fundamentally change the format of intergovernmental cooperation within the European Union as an international organisation, planned. Cooperation within the economic and monetary union's framework is maintained within the supranational powers framework, which have been established by current primary law. As part of the research on the proposed legislation,

I did not find that the planned completion of the economic and monetary union would mean a change in the founding treaties. A certain change in the concept of the Union' existing bodies is the planned establishment of the function of Minister of Economy and Finance, but this is proposed in a way that does not affect the change in the founding treaties.

Question three: The proposed and planned completion of the Economic and Monetary Union does not affect the position of a Member State regarding European integration. As part of the proposed legislation research, I have not found that the proposed initiatives to complete the economic and monetary union in any way change the current position of Member States within the Union. A certain change (without affecting existing primary law) may be the incorporation of the content of the Treaty on Stability, Coordination and Governance in Economic and Monetary Union into the legal framework of the Union, which newly envisages strengthening the budgetary responsibility of EU Member States in order to eliminate or alleviate budgetary steps in the national budgets of the Member States. Originally, the inter-governmental commitment of Member States to introduce a balanced budget rule is proposed as an obligation for a Union Member State to pursue a responsible budgetary policy, which is accompanied by an obligation to introduce balanced budget rules in national law.

A certain change (without affecting existing primary law) may be the incorporation of the content of the Treaty on Stability, Coordination and Governance in Economic and Monetary Union into the legal framework of the Union, which newly envisages strengthening the budgetary responsibility of EU Member States in order to eliminate or alleviate budgetary steps in the national budgets of the Member States.

Question four: The proposed and planned completion of the Economic and Monetary Union does not change the monetary policy instruments. The existing monetary union instruments enshrined in primary law remain. The proposed and planned completion of the Economic and Monetary Union has a significant impact on fiscal policy instruments. The proposed instruments emphasise the achievement of real convergence in the Union, which should be used as a means of preparing Member States for participation in the euro area. In principle, the new instruments support structural reforms, which are proposed with a view to maintaining the level

of investment in the event of major asymmetric shocks and with a view to maintaining the financial stability of credit and banking institutions. Maintaining structural reforms, price stability, eliminating or mitigating the effects of economic crises, achieving real convergence and monitoring the use of Union and euro area budgetary instruments are also evident in other proposed instruments, including the establishment of a finance minister to promote coordination and reform in individual countries and to promote cooperation in defining and implementing fiscal policy throughout the euro area, or subsequently from budgetary instruments for a stable euro area within the Union, which should especially include budgetary and technical support and a safeguard the banking union mechanism.

On the basis of the hypothetical statements given in the introduction to the current work, I can state the unproven relationship between the instruments for the economic and monetary union's and the cooperation of the Member States within economic and monetary union:

With regard to the first hypothetical statement that the Economic and Monetary Union's completion does not fundamentally alter the current cooperation between Member States within an international intergovernmental organisation, in the light of the above research it can be stated that existing cooperation within Economic and Monetary Union remains unchanged. However, this response can be complemented by research showing that cooperation in fiscal policy is being strengthened, with an emphasis on maintaining stable and balanced budgets.

Regarding the second hypothetical statement that the Economic and Monetary Union's completion does not constitute an amendment to the Union's current founding treaties, it can be stated that the proposed instruments do not alter the founding treaties in the field of economic and monetary union cooperation. Their implementation is not proposed through a change in the European Union's founding documents.

Seznam použitých pramenů

Literatura

1. ANGELL, Norman. *The Great Illusion, a Study of the Relation of Military Power, in Nations to Their Economic, and Social Advantage* (Classic Reprint). London: Fb&c Ltd. 2016. 354 s. ISBN 9781330881118.
2. AYMOND, Robert. *Sjednocení měny v Evropě*. Překlad Jaroslav Keliš. 1. vyd. Praha: HZ, 1995. 143 s. Editio Q. ISBN 80-901918-2-7.
3. BALDWIN, R., WYPLOSZ, Ch. *Ekonomie evropské integrace*. Přeložili: Šaroch, S., Viktorová, D. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s. 2008. 480 s. ISBN 978-80-247-1807-1.
4. BAKEŠ, Milan et al. *Finanční právo*. 6., upr. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2012. xxx, 519 s. Právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-440-7.
5. BURCHILL, S. *Theories of international relations*. 3rd ed. New York: Palgrave Macmillan, 2005. s. 310. ISBN 1-4039-4866-6.
6. BRŮŽEK, A., SMRČKOVÁ, G., a ZÁKLASNÍK, M. *Evropská měnová integrace a Česká republika*. 1. vyd. Praha: Velryba, 2007. 196 s. Podnikání a management; sv. 4. ISBN 978-80-85860-19-1.
7. CIHELKOVÁ, Eva a kol. *Evropská integrace - Evropská unie*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2004. xvii, 377 s. ISBN 80-245-0854-0.
8. COFFEY, Peter. *The Future of Europe-Revisited*. Cheltenham. Edward Elgar Pub., 2004. 232 s. ISBN-13: 978-1843760399.
9. ČEPELKA, Č., ŠTURMA, P. *Mezinárodní právo veřejné*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck 2008. xli, 881 s. ISBN 978-80-7179-728-9.
10. DĚDEK, Oldřich. *Doba eura: úspěchy i nezdary společné evropské měny*. Praha: Linde Praha, 2014. 335 s. Monografie. ISBN 978-80-7201-933-5.
11. DRULÁK, Petr. *Teorie mezinárodních vztahů*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003. 220 s. ISBN 80-7178-725-6.
12. DURČÁKOVÁ, Jaroslava a MANDEL, Martin. *Mezinárodní finance*. 4., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Management Press, 2010. 494 s. ISBN 978-80-7261-221-5.
13. Evropská hospodářská prognóza – podzim 2017, Institutional Paper 63.
14. Evropská komise. *Bílá kniha o budoucnosti Evropy. Úvahy a scénáře pro EU27 v roce 2025*. V Bruselu dne 1. 3. 2017. COM/2017/2025 final.
15. Evropská komise. *Diskusní dokument o budoucnosti financí EU*. Brusel dne 28. června 2017. COM(2017) 358. 40. s. ISBN 978-92-79-68313-8.
16. Evropská komise. *Diskusní dokument o prohloubení hospodářské a měnové unie*. COM(2017) 291. 31. května 2017. 40 s. ISBN: 978-92-79-68253-7.
17. FIALA, P., PITOVÁ, M. *Evropská unie*. 2. doplněné vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2010. 803 s. ISBN 978-80-7325-223-6.
18. FONTAINE, Pascal. *Nová idea pro Evropu: Schumanova deklarace*. 2. vyd., 1. české. Praha: Informační centrum Evropské unie při Delegaci Evropské komise v České republice, 2001. 29 s. Evropské dokumenty. ISBN 80-238-7069-6.
19. GEORGE, Stephen. *Politics and Policy in the European Union*. Oxford: Oxford University Press. 1996. 344 s. 216. ISBN 978-1843760399.
20. Gros, Daniel; Mayer, Thomas (2011) : EFSF 2.0 or the European Monetary Fund, CESifo DICE Report, ISSN 1613-6373, ifo Institut - Leibniz-Institut für

- Wirtschaftsforschung an der Universität München, München, Vol. 09, Iss. 3, pp. 31-38.
21. HELÍSEK, Mojmír a kol. *Euro v ČR z pohledu ekonomů*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. 206 s. ISBN 978-80-7380-182-3.
  22. HOWARTH, D. (2016) 'Raymond Barre: Modernizing France through European Monetary Cooperation', in Dyson, K. and Maes, I., eds., *The Architects of the Euro*, Oxford: Oxford University Press, chapter 4.
  23. International Monetary Fund. *Articles of agreement of the International Monetary Fund*. Washington, DC: International Monetary Fund, 2016. s. 3. ISBN 978-1-47559-354-9.
  24. JANÁČKOVÁ, Stanislava a JANÁČEK, Kamil. *Na bojišti evropské integrace*. Vydání první. Praha: Institut Václava Klause, 2018. 130 stran. Publikace; č. 42/2018. ISBN 978-80-7542-045-9.
  25. JÁNOŠÍKOVÁ, Petra a kol. *Finanční a daňové právo*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2016. 492 stran. ISBN 978-80-7380-639-2.
  26. JANOVEC, Michal. *Dohled nad finančním trhem a jeho integrace*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2018. xiv, 174 stran. Právo prakticky. ISBN 978-80-7552-877-3.
  27. JÍLEK, Josef. *Peníze a měnová politika*. 1. vyd. Praha: Grada, 2004. 742 s. Finanční trhy a instituce. Finance. ISBN 80-247-0769-1.
  28. JUNCKER, Jean-Claude. *Projev o stavu Unie 2017 ze dne 13. září 2017*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2017. 128 s. ISBN 978-92-79-71060-5.
  29. Julian Bergmann (2018): Neofunctionalism and EU external policy integration: the case of capacity building in support of security and development (CBSD), *Journal of European Public Policy*. ISSN: 1350-1763 (Print).
  30. JUREČKA, Václav a kol. *Makroekonomie*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. 368 s. Expert. ISBN 978-80-271-0251-8.
  31. KALÍNSKÁ, Emilie a kol. *Mezinárodní obchod v 21. století*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 228 s. 74. Expert. ISBN 978-80-247-3396-8.
  32. KARFÍKOVÁ, Marie a kol. *Teorie finančního práva a finanční vědy*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2017. x, 344 stran. Právní monografie. ISBN 978-80-7552-935-0.
  33. KLÍMA, K. a kol. *Evropské právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. 579 s. ISBN 978-80-7380-335-3.
  34. KLÍMA, K. *Teorie veřejné moci (vládnutí)*. Praha: ASPI Publishing, s. r. o. 2003. 312 s. ISBN 80-86395-78-2.
  35. KODERA, Jan. *Měnová analýza*. 2., upr. vyd. Praha: ASPI, 2007. 250 s. 24. ISBN 978-80-7357-298-3.
  36. KUBÁTOVÁ, Květa a kol. *Fiskální a monetární politika po velké recesi*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2016. 118 s. Monografie. ISBN 978-80-7380-605-7.
  37. KUNEŠOVÁ, Hana a kol. *Evropská unie: vybrané kapitoly z pohledu ekonomů*. 1. vyd. V Plzni: Západočeská univerzita, 2005. 256 s. ISBN 80-7043-390-6.
  38. KREJČÍ, O. *Mezinárodní politika*. 4., aktualiz. a rozš. vyd., V Ekopresu 3. Praha: Ekopress, 2010. 751 s. ISBN 978-80-86929-60-6.

39. *Krize eurozóny: současný stav a perspektivy: souhrnná publikace z vědeckopopularizačního semináře ...: Brno, 22. listopadu 2013 [v Moravském zemském muzeu].* 1. vyd. Praha: Newton College ve spolupráci se Vzdělávacím střediskem na podporu demokracie, 2013. 160 s. ISBN 978-80-87764-01-5.
40. LACINA, Lubor a kol. *Měnová integrace: náklady a přínosy členství v měnové unii.* Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2007. xxvii, 538 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7179-560-5.
41. *Makroekonomické nerovnováhy a krize v eurozóně: účinnost dosavadního řešení a možné alternativy: souhrnná publikace z vědeckopopularizační konference realizované v rámci projektu Podpora šíření poznatků výzkumu evropské integrace ...: Brno, 21. listopadu 2014.* 1. vyd. Praha: Newton College, 2014. 140 s. ISBN 978-80-87764-03-9.
42. MALENOVSKÝ, J. *Mezinárodní právo veřejné: jeho obecná část a poměr k jiným právním systémům, zvláště právu českému.* 5. podst. upr. a dopl. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 551 s. Edice učebnic PrF MU; sv. 402. ISBN 978-80-210-4474-6.
43. MARKOVÁ, Hana. *Rozpočtové právo.* Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2001. ix, 203 s. Beckova skripta. ISBN 80-7179-633-6.
44. MOLNÁR, Zdeněk et al. *Pokročilé metody vědecké práce.* 1. vyd. [Zeleneč]: Profess Consulting, 2012. 170 s. Věda pro praxi. ISBN 978-80-7259-064-3.
45. POSPÍŠIL, Richard. *Vybrané kapitoly z ekonomiky Evropské unie.* 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. 95 s. Skripta. ISBN 80-244-0768-X.
46. POTOČNÝ, M., ONDŘEJ, J. *Mezinárodní právo veřejné: zvláštní část.* 5., dopl. a rozš. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2006. xxii, 511 s. Právnícké učebnice. ISBN 80-7179-536-4.
47. Prohlášení Eurosummitu. Brusel 26. října 2011. SN 3993/3/11. REV 3.
48. Prohlášení Rady EU. Brusel 14. října 2013. Dokument 13766/1/13.
49. RAYMOND, Robert. *Sjednocení měny v Evropě.* Překlad Jaroslav Keliš. 1. vyd. Praha: HZ, 1995. 143 s. Editio Q. ISBN 80-901918-2-7.
50. REVENDA, Zbyněk. *Centrální bankovníctví.* Vyd. 1. Praha: Management Press, 1999. 741 s. ISBN 80-85943-89-1.
51. REVENDA, Zbyněk et al. *Peněžní ekonomie a bankovníctví.* 4. vyd. Praha: Management Press, 2005. 627 s. ISBN 80-7261-132-1.
52. *Společná evropská měna, ekonomický růst a sociální soudržnost: souhrnná publikace z vědeckopopularizačního semináře realizovaného v rámci projektu Podpora šíření poznatků výzkumu evropské integrace (reg. č. CZ.1.07/2.3.00/09.0128) ...: Brno, 12. listopadu 2010.* 1. vyd. Praha: Vzdělávací středisko na podporu demokracie, 2010. 170 s. 31. ISBN 978-80-904281-5-7.
53. SYLLOVÁ, J. aj. *Lisabonská smlouva: komentář.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. xli, 1299 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-339-4.
54. The Five Presidents' Report: Completing Europe's Economic and Monetary Union. First published on 22. června 2015. Dostupné: https://ec.europa.eu/commission/publications/five-presidents-report-completing-europes-economicand-monetary-union_en
55. TICHÝ, Luboš et al. *Evropské právo.* 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 880 s. Právnícké učebnice. ISBN 80-7179-430-9.

56. TICHÝ, Luboš et al. *Evropské právo*. 4. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2011. lii, 953 s. Právní učebnice. ISBN 978-80-7400-333-2.
57. TOMÁŠEK, Michal a kol. *Právo Evropské unie*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2013. 494 s. Student. ISBN 978-80-87576-53-3.
58. TOMÁŠEK, Michal. *Evropské měnové právo*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2004. xiii, 145 s. Beckova skripta. ISBN 80-7179-860-6.
59. TOMÁŠEK, Michal. *Právní základy Evropské měnové unie*. 1. vyd. Praha: Bankovní institut, 1999. 165 s. ISBN 80-902243-3-4.
60. TVRDOŇ, Michal. *Institucionální rámec fungování trhu práce v kontextu ekonomické konvergence a přijetí společné měny: (aplikace na země visegrádské skupiny)*. 1. vyd. Brno: Institut vzdělávání Sokrates, 2011. 199 s. ISBN 978-80-86572-75-8.
61. *Zájmy České republiky a přijetí společné evropské měny: přepis příspěvků z IV. konference Evropské fórum podnikání: Praha, Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, 17. září 2008*. Praha: Vzdělávací středisko na podporu demokracie, 2008. 155 s. ISBN 978-80-903122-9-6.
62. Zareh Asatryan, Xavier Debrun, Annika Havlik, Friedrich Heinemann, Martin Kocher and Roberto Tamborini. *EconPol POLICY REPORT: Which Role for a European Minister of Economy and Finance in a European Fiscal Union?* Munich: EconPol Europe European Network of Economic and Fiscal Policy Research, 2018, 2 (5). 34 s. ISSN 2566-9028.

Ostatní zdroje

63. Jednotný evropský akt (podepsaný v Lucemburku dne 17. února 1986 a v Haagu dne 28. února 1986), (Úřední věstník L 169, 29. 6. 1987).
64. Konsolidovaná znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie Smlouva o Evropské unii (Konsolidované znění) Smlouva o fungování Evropské unie (Konsolidované znění) Protokoly Přílohy Smlouvy o fungování Evropské unie Prohlášení připojená k závěrečnému aktu mezivládní konference, která přijala Lisabonskou smlouvu podepsanou dne 13. prosince 2007 Srovnávací tabulky. Úř. věst. C 202, 7. 6. 2016, s. 1—388.
65. Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie: Protokol (č. 12) o postupu při nadměrném schodku. OJ C 115, 9. 5. 2008, p. 279–280.
66. Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie: Protokol (č. 13) o kritériích konvergence. OJ C 326, 26. 10. 2012, p. 281–282.
67. Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie Protokol (č. 14) o Euroskupině. OJ C 202, 7. 6. 2016, p. 283–283.
68. Nařízení Evropské centrální banky (EU) č. 468/2014 ze dne 16. dubna 2014, kterým se stanoví rámec spolupráce Evropské centrální banky s vnitrostátními příslušnými orgány a vnitrostátními pověřenými orgány v rámci jednotného mechanismu dohledu (nařízení o rámci jednotného mechanismu dohledu). (ECB/2014/17). OJ L 141, 14. 5. 2014, p. 1–50.
69. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro bankovníctví), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/78/ES. OJ L 331, 15. 12. 2010, p. 12–47

70. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1173/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o účinném prosazování rozpočtového dohledu v eurozóně. OJ L 306, 23. 11. 2011, p. 1–7.
71. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1174/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o donucovacích opatřeních k nápravě nadměrné makroekonomické nerovnováhy v eurozóně. OJ L 306, 23. 11. 2011, p. 8–11.
72. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1175/2011 ze dne 16. listopadu 2011, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1466/97 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik. Úř. věst. L 306, 23. 11. 2011, s. 12–24.
73. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy. OJ L 306, 23. 11. 2011, p. 25–32.
74. Nařízení Rady (EU) č. 1177/2011 ze dne 8. listopadu 2011, kterým se mění nařízení (ES) č. 1467/97 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku. OJ L 306, 23. 11. 2011, p. 33–40
75. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 472/2013 ze dne 21. května 2013 o posílení hospodářského a rozpočtového dohledu nad členskými státy eurozóny, jejichž finanční stabilita je postížena či ohrožena závažnými obtížemi. Úř. věst. L 140, 27. 5. 2013, s. 1–10.
76. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 473/2013 ze dne 21. května 2013 o společných ustanoveních týkajících se sledování a posuzování návrhů rozpočtových plánů a zajišťování nápravy nadměrného schodku členských států v eurozóně. OJ L 140, 27. 5. 2013, p. 11–23.
77. Nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012 (Text s významem pro EHP). OJ L 176, 27. 6. 2013, p. 1–337.
78. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1022/2013 ze dne 22. října 2013, kterým se mění nařízení (EU) č. 1093/2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro bankovníctví), pokud jde o svěřené zvláštních úkolů Evropské centrální bance podle nařízení Rady (EU) č. 1024/2013. OJ L 287, 29. 10. 2013, p. 5–14.
79. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. OJ L 347, 20. 12. 2013, p. 320–469.
80. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. července 2014, kterým se stanoví jednotná pravidla a jednotný postup pro řešení krize úvěrových institucí a některých investičních podniků v rámci jednotného mechanismu pro řešení krizí a Jednotného fondu pro řešení krizí a mění nařízení (EU) č. 1093/2010. Úř. věst. L 225, 30. 7. 2014, s. 1–90.
81. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/825 ze dne 17. května 2017 o zavedení programu na podporu strukturálních reforem na období 2017–

- 2020 a o změně nařízení (EU) č. 1303/2013 a (EU) č. 1305/2013. OJ L 129, 19. 5. 2017, p. 1–16.
82. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/1671 ze dne 23. října 2018, kterým se mění nařízení (EU) 2017/825 za účelem zvýšení finančního krytí programu na podporu strukturálních reforem a přizpůsobení jeho obecného cíle. PE/58/2018/REV/2. OJ L 284, 12. 11. 2018, p. 3–5.
83. Nařízení Rady (ES) č. 2494/95 ze dne 23. října 1995, o harmonizovaných indexech spotřebitelských cen. OJ L 257, 27. 10. 1995, p. 1–4.
84. Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik. OJ L 209, 2. 8. 1997, p. 1–5.
85. Nařízení Rady (ES) č. 1467/97 ze dne 7. července 1997 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku. OJ L 209, 2. 8. 1997, p. 6–11.
86. Nařízení Rady (ES) č. 479/2009 ze dne 25. května 2009 o použití Protokolu o postupu při nadměrném schodku, připojeného ke Smlouvě o založení Evropského společenství (kodifikované znění), (Úř. věst. L 145, 10. 6. 2009, s. 1–9).
87. Nařízení Rady (EU) č. 407/2010 ze dne 11. května 2010 o zavedení evropského mechanismu finanční stabilizace. Úř. věst. L 118, 12. 5. 2010, s. 1–4.
88. Nařízení Rady (EU) č. 1024/2013 ze dne 15. října 2013, kterým se Evropské centrální bance svěřují zvláštní úkoly týkající se politik, které se vztahují k obezřetnostnímu dohledu nad úvěrovými institucemi. OJ L 287, 29. 10. 2013, p. 63–89.
89. Návrh legislativního usnesení Evropského parlamentu o návrhu směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla pro posílení rozpočtové odpovědnosti a střednědobé rozpočtové orientace v členských státech. Hospodářský a měnový výbor dne 19. 9. 2018. (COM(2017) 0824 – C8-0020/2018 – 2017/0335(CNS)).
90. Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o strukturálních opatřeních zvyšujících odolnost úvěrových institucí EU. Brusel 29. 1. 2014. /*COM/2014/043 final - 2014/0020 (COD) */.
91. Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zavedení Programu na podporu strukturálních reforem na období 2017 – 2020 a o změně nařízení (EU) č. 1303/2013 a (EU) č. 1305/2013. Brusel dne 26. 11. 2015. COM/2015/0701 final - 2015/0263 (COD).
92. Návrh nařízení Evropského Parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2017/825 za účelem navýšení finančního krytí programu na podporu strukturálních reforem a přizpůsobení jeho obecného cíle. Brusel dne 6. 12. 2017. 2017/0334 (COD) COM(2017) 825 final.
93. Návrh Nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, pokud jde o podporu strukturálních reforem v členských státech. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0826 final - 2017/0336 (COD).

94. Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, pokud jde o podporu strukturálních reforem v členských státech – výsledek jednání Evropského parlamentu (Štrasburk 22. až 25. října 2018). ST 13487 2018 INIT.
95. Návrh nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0827 final - 2017/0333 (APP).
96. Návrh rozhodnutí Rady, kterým se stanoví opatření s cílem vytvořit postupně jednotné zastoupení eurozóny v Mezinárodním měnovém fondu. V Bruselu dne 21. 10. 2015. COM(2015) 603 final. 2015/0250 (NLE).
97. Návrh směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla pro posílení rozpočtové odpovědnosti a střednědobé rozpočtové orientace v členských státech. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0824 final - 2017/0335 (CNS).
98. Rozhodnutí Evropské rady, ze dne 25. března 2011, kterým se mění článek 136 Smlouvy o fungování Evropské unie, pokud jde o mechanismus stability pro členské státy, jejichž měnou je euro. 2011/199/EU. Úř. věst. L 91, 6. 4. 2011, s. 1-2.
99. Rozhodnutí Komise (EU) 2015/1937 ze dne 21. října 2015 o zřízení nezávislé poradní Evropské fiskální rady. OJ L 282, 28. 10. 2015, p. 37–40:
100. Sdělení Komise EVROPA 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, Brusel, 3. 3. 2010, COM(2010) 2020 v konečném znění.
101. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů ze dne 12. května 2010 nazvané „Posílení koordinace hospodářské politiky“ (COM(2010) 250 v konečném znění – nebylo zveřejněno v Úředním věstníku).
102. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů ze dne 30. června 2010 nazvané „Lepší koordinace hospodářské politiky pro stabilitu, růst a nová pracovní místa – Nástroje pro silnější správu ekonomických záležitostí EU“ (COM(2010) 367 – nebylo zveřejněno v Úředním věstníku).
103. Sdělení Komise nové rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu v rámci EU. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0822.
104. Sdělení Komise Evropskému Parlamentu, Radě a Evropské centrální bance o krocích k dokončení hospodářské a měnové unie. Brusel dne 21. 10. 2015. COM(2015) 600 final.
105. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance další kroky k dokončení hospodářské a měnové unie: plán. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0821.
106. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance evropský ministr hospodářství a financí. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0823 final.

107. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropské centrální bance. Plán na vytvoření jednotnějšího vnějšího zastoupení eurozóny v mezinárodních fórech. V Bruselu dne 21. 10. 2015. COM(2015) 602 final.
108. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropské centrální bance, Hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance optimální využití flexibility v rámci současných pravidel paktu o stabilitě a růstu /* COM/2015/012 final */.
109. Sdělení Komise nové rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu v rámci EU. Brusel dne 6. 12. 2017. COM/2017/0822.
110. Směrnice Rady 2011/85/EU ze dne 8. listopadu 2011 o požadavcích na rozpočtové rámce členských států. OJ L 306, 23. 11. 2011, p. 41–47.
111. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES (Úř. věst. L 176, 27. 6. 2013, s. 338–436).
112. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/49/EU ze dne 16. dubna 2014 o systémech pojištění vkladů. (Text s významem pro EHP). OJ L 173, 12. 6. 2014, p. 149–178.
113. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU ze dne 15. května 2014, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků a kterou se mění směrnice Rady 82/891/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU a 2013/36/EU a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 648/2012. (Text s významem pro EHP). OJ L 173, 12. 6. 2014, p. 190–348.
114. Smlouva o Evropské unii (podepsaná 7. 2. 1992, tzv. Maastrichtská smlouva), (Úřední věstník 92/C, 191/01).
115. Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství (podepsaná 25. 3. 1957, ve znění Římské smlouvy), revidovaný překlad.
116. Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii (podepsaná 25. 3. 1957, ve znění Římské smlouvy), revidovaný překlad.
117. Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli (podepsaná 18. 4. 1951, ve znění Římské smlouvy), Revidovaný překlad.
118. Stanovisko Evropské centrální banky ze dne 11. dubna 2018 k návrhu nařízení o zřízení Evropského měnového fondu. (CON/2018/20)(2018/C 220/02).
119. Stanovisko Evropské centrální banky ze dne 11. května 2018 k návrhu směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla pro posílení rozpočtové odpovědnosti a střednědobé rozpočtové orientace v členských státech (CON/2018/25)(2018/C 261/01).
120. Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k: návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2017/825 za účelem navýšení finančního krytí programu na podporu strukturálních reforem a přizpůsobení jeho obecného cíle [COM(2017) 825 final – 2017/0334 (COD)]; návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu

pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, pokud jde o podporu strukturálních reforem v členských státech [COM(2017) 826 final – 2017/0336 (COD)]. EESC 2018/00702. Úř. věst. C 237, 6. 7. 2018, s. 53—56.

121. Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance – Další kroky k dokončení hospodářské a měnové unie: plán [COM(2017) 821 final], sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance – Nové rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu v rámci EU [COM(2017) 822 final], sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance – Evropský ministr hospodářství a financí [COM(2017) 823 final], návrhu směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla pro posílení rozpočtové odpovědnosti a střednědobé rozpočtové orientace v členských státech [COM(2017) 824 final – 2017/0335 (CNS)], návrhu nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu [COM(2017) 827 final – 2017/0333 (APP)]. EESC 2017/05489. Úř. věst. C 262, 25. 7. 2018, s. 28—34.
122. Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Diskusní dokument o budoucnosti financí EU. [COM(2017) 358 final] Úř. věst. C 81, 2. 3. 2018, s. 131—138.
123. Stanovisko Evropského výboru regionů – Návrhy reformy hospodářské a měnové unie (prosinec 2017). COR 2018/01039. Úř. věst. C 387, 25. 10. 2018, s. 27—36.
124. Stanovisko Evropského výboru regionů Pozměněný program na podporu strukturálních reforem a nové rozpočtové nástroje pro eurozónu. COR 2018/00502. Úř. věst. C 247, 13. 7. 2018, s. 54—61.
125. Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru [COM(2017) 826 final – 2017/0336 (COD)]. EESC 2018/00702. Úř. věst. C 237, 6. 7. 2018, s. 53—56.
126. Stažení návrhů Komise. Brusel dne 4. 7. 2018. OJ C 233, p. 6–7.
127. Treaty establishing the European Stability Mechanism. Brusel, 2. 2. 2012.
128. Treaty on Stability, Coordination and Governance in the Economic and Monetary Union of 2 March 2012.
129. Usnesení Evropské rady o zřízení mechanismu směnných kurzů ve třetí etapě hospodářské a měnové unie Amsterdamu, 16. června 1997 (Úřední věstník C 236, 8. 2. 1997 S. 0005 až 0006).
130. Usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. února 2017 o rozpočtové kapacitě pro členské státy, jejichž měnou je euro. (2015/2344(INI)). OJ C 252, 18. 7. 2018, p. 235–238.
131. Usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. února 2017 k možnému vývoji a změnám současného institucionálního uspořádání Evropské unie (2014/2248(INI)). Úř. věst. C 252, 18. 7. 2018, s. 201—214.
132. Usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. března 2019 o návrhu nařízení Rady o zřízení Evropského měnového fondu (COM(2017)0827 – 2017/0333R(APP)).
133. Závěry předsednictví ze zasedání Evropské rady v Bruselu. Brusel 10. července 2009. Dokument 11225/2/09.